

DE FYRAS TECKEN

AF

A. C. DOYLE.

ÖFVERSÄTTNING FRÅN ENGELSKAN AF **WALBORG HEDBERG.**

STOCKHOLM NORDIN & JOSEPHSON.

Förord till den elektroniska utgåvan

Verket tillhör Kungl. Biblioteket och har scannats där. Det anpassades och OCR-tolkades för Projekt Runeberg i mars 2017 av Bert H.

FÖRSTA KAPITLET.

En lektion i logisk slutledningskonst.

Sherlock Holmes tog först ner en flaska från kaminfrisen och därefter fram sin lilla hudspruta ur det nätta marokinsfodralet. Med sina långa, hvita, nervösa fingrar satte han den fina nålen i ordning och vek upp venstra skjortärmen. En stund hvilade hans öga tankfullt på den seniga underarmen och handleden, båda alldeles öfversållade af märken och ärr efter oräkneliga stygn. Slutligen stack han in den hvassa spetsen, tryckte ner kolfven och sjönk tillbaka i sin sammetsklädda länstol med en djup suck af belåtenhet.

Under många månader hade jag tre gånger om dagen varit vittne till ofvan beskrifna förfarande, men vanan hade icke kunnat förlika mig med det. Tvärtom retade anblicken däraf mig mer och mer för hvarje dag, och jag låg och hade samvetskval om nätterna vid tanken, att jag icke haft mod att protestera. Om och omigen hade jag högtidligt lofvat mig själf att säga rent ut allt, hvad jag hade på hjärtat rörande detta ämne, men det var något i min kamrats kalla, vårdslösa sätt, som gjorde honom till den siste, mot hvilken det skulle falla en in att taga sig något liknande en frihet. Hans stora begåfning, hans öfverlägsna sätt, den erfarenhet jag haft af hans många märkvärdiga egenskaper, — allt detta gjorde mig skygg och obenägen att motsäga honom.

Men denna dag, vare sig det kom af Beaune-vinet, som jag druckit till frukosten, eller af den extra förbittring, som hans ytterliga kallblodighet väckte hos mig, kände jag helt plötsligt, att jag icke kunde hålla ut längre.

»Hvad är det i dag,» frågade jag, »morfin eller cocaïn?»

Han såg upp med en matt blick från den gamla svartkonstbok, som han bläddrade i.

»Det är kokain,» sade han, »en sjuprocentslösning. Har ni lust att försöka den?»

»Nej, jag tackar,» svarade jag tvärt. »Min helsa har ännu icke öfvervunnit följderna af det Afghanska fälttåget, och jag har icke råd att ytterligare öfveranstränga den.»

Han smålog åt min häftighet. »Kanske har ni rätt, Watson», sade han. »Jag förmodar, att dess inflytande är skadligt i fysiskt afseende. Men jag finner det så utomordentligt lifvande och stärkande för sinnet, att dess sekundära verkan endast är en sak af ringa vikt.»»Men betänk då,» sade jag allvarligt, »räkna efter kostnaden! Er hjärna blir kanske upplifvad och stärkt, som ni säger, men det är en patologisk och sjuklig process, som medför en förökad omsättning af cellväfnaden och till slut kan lemna efter sig en permanent svaghet. Ni vet själf, hur ohjälpligt dyster ni brukar bli, när reaktionen sedan inträder. Nej, spelet är bestämdt icke värdt insatsen. Hvarför skulle ni för en flyktig, öfvergående njutning riskera att mista de stora gåfvor, som naturen skänkt er? Kom ihåg, att jag icke endast talar som den ene kamraten till den andre, utan också som läkaren till patienten, för hvars helsotillstånd han är i viss mån ansvarig.»

Han tycktes icke vara stött. Tvärtom, han satte fingerändarne mot hvarandra och stödde armbågarne mot sidokarmarne på stolen, som om han kände sig hågad att prata.

»Mitt sinne uppreser sig mot allt stillastående,» sade han. »Ge mig problem att lösa, ge mig arbete, ge mig den mest obegripliga chifferskrift eller den mest invecklade analys — då är jag i mitt esse, då kan jag undvara artificiella stimuleringsmedel. Men jag afskyr hvardagslifvets odrägliga enahanda; jag har behof af andlig upphetsning. Det är därför jag valt mig mitt eget särskilda yrke eller snarare skapat det, ty jag är den ende i mitt fack i hela världen.»

»Den ende private detektiven?» frågade jag.

»Ja, den ende private, konsultative detektiv,som fins,» svarade han. »Jag är den sista och högsta instansen i detektiva frågor. När Gregson eller Lestrade eller Athelney Jones stå där rådlösa, — hvilket de, i förbigående sagdt, göra för det mesta — förelägger man mig saken. Jag undersöker alla fakta som kännare och specialist och uttalar mitt domslut. Men jag söker ingen ära i sådana fall. Mitt namn förekommer icke i någon tidning. Själfva arbetet, nöjet att finna ett fält för min egendomliga begåfning, är min högsta belöning. Men ni har själf haft en smula erfarenhet af mitt sätt att gå till väga i det Jeffersonska målet.»

»Ja, det vill jag lofva,» utbrast jag varmt. »Jag har aldrig i mitt lif blifvit så slagen af något. Jag har till och med skildrat det i en liten ströskrift under den något fantastiska titeln 'En studie i eldrödt'.»

Han skakade sorgset på hufvudet.

»Ja, jag ögnade igenom den,» sade han. »Men, uppriktigt sagdt, kan jag icke gratulera er därtill. Detektivkonsten är, eller borde vara, en exakt vetenskap och skulle behandlas på samma kalla, lidelsefria sätt. Ni åter har försökt ge det hela en romantisk anstrykning, hvilket gör ungefär samma verkan, som om ni flickade in en kärlekshistoria eller enlevering i Euklides' femte proposition.»

»Men romantiken fans där,» invände jag. »Jag förvrängde inga fakta.»

»Några fakta borde ha undertryckts elleråtminstone behandlats med en mera noggrann känsla för de riktiga proportionerna. Den enda punkt af målet, som förtjenade att omnämnas, var den egendomliga analytiska slutledning från verkningar till orsaker, genom hvilken jag lyckades bringa ljus i saken.»

Det förargade mig att höra denna kritik öfver ett arbete, som varit särskildt ämnadt att bereda honom nöje. Dessutom tillstår jag, att jag kände mig retad af den egoism, som tycktes göra anspråk på, att hvarje rad i min

skrift skulle vara egnad åt hans enskilda göranden och låtanden. Mer än en gång under loppet af de år, vi bott tillsammans på Baker Street, hade jag lagt märke till, att en småaktig fåfänga dolde sig under min kamrats lugna, docerande sätt. Jag sade likväl ingenting, utan satt och gned mitt sårade ben. Jag hade fått det genomskjutet af en Jesailkula för en tid sedan, och fastän det icke hindrade mig från att gå, värkte det alltjemt plågsamt vid hvarje ombyte i väderleken.

»Min praktik har nyligen blifvit utsträckt till kontinenten,» fortsatte Holmes efter en stund, i det han stoppade sin pipa. »Jag rådfrågades i förra veckan af François le Villard, hvilken, som ni kanske vet, på sista tiden börjat intaga en ganska framskjuten ställning bland de franske detektiverna. Han har hela den galliska förmågan af snabb uppfattning, men han saknar det omfattande förråd af exakta kunskaper, som är nödvändigt för att uppnå den högsta gradenaf fulländning i hans konst. Saken i fråga var förknippad med ett testamente och erbjöd några rätt intressanta drag. Jag var i stånd att hänvisa honom till två parallela fall, det ena i Riga 1857 och det andra i St. Louis 1871, hvilka ingåfvo honom tanken på den rätta lösningen. Det här brefvet fick jag i morse med tacksägelser för hjälpen.»

Under det han talade, kastade han till mig ett ark hopskrynkladt brefpapper af utländskt fabrikat. Jag ögnade igenom det och uppfångade en massa beundrande utrop med oupphörligt inflickade '*magnifique*', '*coup-de-maîtres*' och '*tours-de-force*', allt vittnande om fransmannens hänförda beundran.

»Han talar som en lärjunge till sin mästare,» sade jag.

»Åh, han uppskattar mitt bistånd för högt,» svarade Sherlock Holmes i lätt ton. »Han är själf ganska mycket begåfvad. Han besitter två af de tre egenskaper, som äro nödvändiga för en idealisk detektiv. Han har iakttagelseförmåga och förmåga att draga slutsatser; det enda han brister i är kunskaper, och de kunna komma med tiden. För närvarande håller han på med att öfversätta mina små arbeten till franska.»

»Edra arbeten!»

»Åh, visste ni icke det?» utbrast han skrattande. »Ja, jag har gjort mig skyldig till flere broschyrer. De handla alla om tekniska frågor. Här till exempel är en 'Om skilnaden mellanaskan efter olika tobakssorter', hvari jag räknar upp hundrafyratio olika slag af cigarrer, cigarretter och tobak, jemte kolorerade stålstick, visande skilnaden i askan. Det är en punkt, som oupphörligt dyker upp i brottmålsförhören, och som stundom kan vara af yttersta vikt såsom ledtråd. Om man till exempel bestämdt kan säga, att ett mord begåtts af en person, som rökte sämsta sortens Virginia-tobak, så inskränker det ju uppenbart fältet för ens undersökningar. För ett öfvadt öga är det lika mycken skilnad mellan den svarta askan efter en Trichinopolis och det fina fjunet efter en äkta Havana, som det är mellan en kålrot och en potates.»

»Ni har en märkvärdig skarpblick för de minsta enskildheter,» anmärkte jag.

»Jag uppskattar deras stora vikt och betydelse. Här är min afhandling om sättet att leta reda på fotspår, jemte några anmärkningar om bruket af gips såsom bevarare af aftryck. Och här är en kuriös liten broschyr om yrkets inflytande på handens form, med litografier öfver händerna hos skifferhuggare, sjömän, korkskärare, sättare, väfvare och diamantslipare. Det är en sak af stort praktiskt intresse för den vetenskaplige detektiven, — isynnerhet i sådana fall, där det är fråga om lik, som ingen kommer och återfordrar, eller när det gäller att upptäcka brottslingars antecendentia. Men jag tröttar er genom att rida på min vanliga käpphäst.»

»Icke det ringaste,» svarade jag allvarsamt.»Jag finner det ytterst intressant, isynnerhet sedan jag haft tillfälle att observera er praktiska tillämpning däraf. Men ni talade nyss om iakttagelseförmåga och slutledningskonst. Innefattar då icke den ena till viss grad den andra?»

»Nej, knappast,» svarade han, i det han bekvämt lutade sig tillbaka i länstolen och sände upp tjocka, blå rökhvirflar ur sin pipa. »Iakttagelseförmågan visar mig till exempel, att ni i morse var till postkontoret på Wigmore Street, men det är slutledningskonsten, som underrättar mig om, att ni gick dit för att afsända ett telegram.»

»Mycket rätt!» utbrast jag. »Rätt i båda fallen! Men jag tillstår, att jag icke begriper, hur ni kunde komma på det. Det var en plötslig ingifvelse af mig, och jag har icke nämnt det till någon.»

»Det är mycket enkelt,» sade han, småskrattande åt min förvåning, — »så orimligt enkelt, att en förklaring är öfverflödig; men det kan tjena till att fastställa gränserna för iakttagelseförmåga och slutledningskonst. Iakttagelsen säger mig, att ni har en smula rödaktig jord fastklibbad på er vrist. Alldeles midt för postkontoret på Wigmore Street ha de tagit upp stenläggningen och kastat upp litet jord, som ligger så, att det är svårt att undvika att trampa i den, när man går in. Jorden har denna egendomliga rödaktiga färgskiftning, som, så vidt jag vet, icke fins någon annorstädes i grannskapet.Så mycket är iakttagelse. Resten är slutledningskonst.»

»Hvad ledde er då till slutsatsen om telegrammet?»

»Jo, naturligtvis visste jag, att ni icke skrifvit ett bref, eftersom jag setat midt emot er hela morgonen. Jag ser också i er öppna låda där, att ni har ett ark frimärken och en tjock bundt brefkort. Hvad kunde ni då gå till postkontoret för, annat än för att afsända ett telegram? Eliminera alla andra faktorer, och den enda, som återstår, måste vara den rätta.»

»I detta fall är det säkerligen så,» svarade jag efter ett ögonblicks betänkande. »Men saken är, som ni säger, mycket enkel. Skulle ni tycka det vara oförskämdt, om jag satte edra teorier på ett svårare prof?»

»Tvärtom,» svarade han, »det skulle hindra mig från att taga en ny dosis cocaïn. Jag skall med största nöje skärskåda hvarje problem, som ni behagar underställa mig.»

»Jag har hört er säga, att det är svårt för en person att begagna ett föremål till dagligt bruk, utan att därpå lemna ett sådant intryck af sin personlighet, att en öfvad iakttagare kan läsa det. Nå väl, jag har här en klocka, som nyligen kommit i min ego. Vill ni vara snäll och låta mig få ett omdöme om den förre egarens karaktär eller vanor!»

Jag räckte honom klockan, inom mig en smula road, ty profvet var, som jag ansåg,omöjligt, och jag ämnade det som en liten lexa för den något docerande ton, han ibland anslog. Han vägde klockan i handen, såg skarpt på urtaflan, öppnade boetten och undersökte verket, först med blotta ögonen och sedan med ett starkt förstoringsglas. Jag kunde knappt låta bli att le åt hans nedslagna min, när han slutligen knäppte igen fodralet och räckte mig det tillbaka.

»Det är knapt något att säga», anmärkte han. »Klockan har nyligen blifvit rengjord, hvilket beröfvar mig mina innehållsrikaste fakta.»

»Ni har rätt», svarade jag. »Den gjordes ren, innan den skickades till mig.»

I mitt stilla sinne anklagade jag min kamrat för att söka öfverskyla sitt nederlag med den mest eländiga och haltande ursäkt. Hvilka fakta kunde han väl väntat att finna, ifall klockan *icke* varit rengjord?

»Men fastän otillfredsställande, har min undersökning dock icke varit alldeles fruktlös», fortfor han, stirrande upp i taket med en matt, drömmande blick. »Under förutsättning af ert beriktigande, skulle jag anse, att klockan tillhört er äldre broder, som ärft den efter er far.»

»Det sluter ni er utan tvifvel till utaf det H. W., som står på boetten?»

»Just det. W-et antyder ert eget namn. Klockan är daterad femtio år tillbaka i tiden, och initialerna äro lika gamla som klockan, — följaktligen gjordes den för den förra generationen. Guld och juveler öfvergå vanligen till äldste sonen,och han har i de flesta fall samma namn som fadern. Om jag mins rätt, har er far varit död i flere år, och alltså har klockan varit i er äldste brors ego.»

»Rätt så till vida», sade jag. »Något mera?»

»Han var en man med oordentliga vanor, — mycket oordentlig och vårdslös. Han trädde ut i lifvet med goda utsikter, men förspilde sin lycka, lefde en tid i fattigdom med korta tillfälliga mellanrum af välmåga, slog sig slutligen på att dricka och dog. Det är allt, hvad jag kunnat upptäcka.»

Jag sprang upp från stolen och linkade otåligt omkring rummet med en god portion bitterhet i hjärtat.

»Det är ovärdigt af er, Holmes», sade jag. »Jag skulle aldrig ha trott, att ni ville förnedra er därhän. Ni har gjort efterforskningar om min olycklige brors historia, och nu påstår ni, att ni slutit er till denna kunskap på ett eller annat fantastiskt sätt. Ni kan icke begära, jag skall tro, att ni läst allt detta i hans gamla klocka! Det är ovänligt och, rent ut sagdt, det har något af charlataneri i sig.»

»Käre doktor», sade han hjärtligt, »jag ber er förlåta mig. Då jag betraktade hela saken som ett abstrakt problem, glömde jag, hur personligt och plågsamt det måste vara för er. Men jag försäkrar er, att jag aldrig ens visste, att ni hade en bror, förr än ni räckte mig klockan.»

»Hur i allt underbarts namn letade ni då ut dessa fakta? De äro fullständigt riktiga i alla delar.»»Ah, det var tur! Jag kunde endast säga, hvad som var det troligaste. Jag väntade icke alls att vara så exakt.»

»Men var det icke bara gissningar?»

»Nej, nej, jag gissar aldrig. Det är en gemen vana, som fördärfvar den logiska förmågan. Hvad som tyckes er besynnerligt, förefaller endast så, därför att ni icke följer min tankegång eller ger akt på de obetydliga fakta, hvaraf man kan draga vidsträckta slutsatser. Till exempel, jag började med att säga, att er bror var oordentlig. Om ni ger akt på nedre delen af det där urfodralet, så skall ni finna, att det icke endast är buckligt på två ställen, utan också alldeles nött och rispadt genom vanan att bära andra hårda föremål, såsom pengar och nycklar, i samma ficka. Det är sannerligen ingen storbragd att antaga, att en person, som behandlar ett femtio-guinéers-ur så vårdslöst, måste vara en oordentlig människa. Icke häller ligger den slutsatsen särdeles långt borta, att den som ärfver ett så värdefullt föremål också är temligen väl försörjd i andra afseenden.»

Jag nickade för att visa, att jag följde med hans räsonnemang.

»Det är mycket vanligt bland engelska pantlånare att, när de taga emot en klocka, rista pantsedelns nummer med en nålspets på insidan af fodralet. Det är mera bekvämt än en pappersetikett, och man löper icke fara att få numret bortslarfvadt eller bortbytt. Det var icke mindreän fyra sådana märken, som jag genom förstoringsglaset upptäckte på fodralets innersida. Slutsats, — att er bror ofta var hvad man säger »på dekis». Sekundär slutsats — att han hade tillfälliga perioder af bättre vilkor, annars skulle han icke kunnat lösa igen panten. Slutligen ber jag er se på den inre boetten, där nyckelhålet har sin plats. Betrakta de tusentals risporna rundt omkring hålet, — märken efter hvar urnyckeln halkat undan. Hvilken nykter menniska skulle kunnat karfva sådana refflor? Men ni skall aldrig finna en drinkares klocka utan dem. Han drar upp den om kvällarne och lemnar efter sig dessa spår af sin ostadiga hand. Hvad är det väl för mystiskt i allt detta?»

»Nej, det är klart som dagen», svarade jag. »Jag ångrar den orättvisa, jag gjorde er. Jag borde ha haft mera tilltro till er underbara förmåga. Får jag fråga, om ni för närvarande har någon yrkesmässig undersökning för händer?»

»Nej. Det är anledningen till cocaïnen. Jag kan icke lefva utan själsarbete. Hvad annat fins det att lefva för? Ställ er vid fönstret där. Har det väl någonsin funnits en mera odräglig, eländig, futtig värld? Se hur den gula dimman vältrar ner för gatan och sveper in de smutsbruna husraderna! Kan något vara mera hopplöst prosaiskt och triviellt? Hvad tjenar det till att ha talanger, doktor, när man icke har något fält att öfva dem på? Brottet är hvardagligt, tillvaron är hvardaglig, och inga andra egenskaper än de, somäro hvardagliga, kunna finna användning på jorden!»

Jag hade just öppnat munnen för att svara på hans tirad, då, efter en hastig knackning, vår värdinna kom in, bärande ett visitkort på en messingsbricka.

»Det är ett ungt fruntimmer, som söker herrn», sade hon, vändande sig till min rumkamrat.

»Miss Mary Morstan», läste han. »Hm, jag kan icke påminna mig det namnet. Bed den unga damen stiga in, mrs Hudson. Nej, gå icke, doktor? Jag skulle föredraga, att ni stannade.»

ANDRA KAPITLET.

Miss Morstans kasus.

Miss Morstan trädde in med säkra steg och till det yttre lugn och beherrskad. Det var en ljuslätt ung dam, liten, nätt, väl behandskad och klädd med den mest fulländade smak. Det låg dock en prägel af ytterlig enkelhet öfver hela hennes drägt, som antydde inskränkta vilkor. Klädningen var af mörkgrå beige utan alla garneringar och draperier, och hon bar en liten barett af samma dystra färg, endast upplifvad af en hvit fjäder på ena sidan. Hennes ansikte kunde hvarken skryta med regelbundna drag eller vacker hy, men uttrycket var mildt och behagligt, och hennes stora blå ögon hade en ovanligt intelligent och sympatisk blick. Under hela min erfarenhet af det täcka könet — och den sträcker sig öfver många nationer och tre skilda kontinenter — hade jag aldrig träffat på ett ansikte, som gifvit ett vackrare löfte om en fin och känslig natur. När hon tog plats påstolen, som Sherlock Holmes satte fram åt henne, kunde jag icke undgå att märka, hur hennes läppar darrade, hennes händer skälfde och hon visade alla tecken till stor sinnesrörelse.

»Jag har kommit till er, mr Holmes», sade hon, »därför att ni en gång satte min principal, mrs Cecil Forrester, i stånd att lösa en liten huslig förveckling. Hon behöll ett djupt intryck af er vänlighet och skicklighet.»

»Mrs Cecil Forrester», upprepade han tankfullt. »Ja, jag tror, att jag var henne till en smula nytta. Men om jag mins rätt, så var det en mycket enkel kasus.»

»Det tyckte icke hon. Men i alla händelser kan ni icke säga detsamma om mitt ärende. Jag kan knappast tänka mig något mera besynnerligt, något mera ytterligt oförklarligt än den ställning, hvari jag befinner mig.»

Holmes gnuggade händerna, och hans ögon lyste, under det han lutade sig framåt i stolen med ett uttryck af koncentrerad uppmärksamhet i sitt skarpa hökansikte.

»Framställ er kasus», sade han i kort, affärsmässig ton.

Jag började finna min närvaro brydsam.

»Ni ursäktar mig helt säkert», sade jag, i det jag steg upp.

Men till min förvåning sträckte den unga damen ut sin handskbeklädda hand för att hålla mig kvar.

»Om er vän», sade hon, »ville vara nog godatt stanna, kunde han vara mig till ovärderlig nytta.»

Jag sjönk åter ner i stolen.

»Saken är i korthet denna,» fortsatte hon. »Min far var officer vid ett indiskt regimente, och jag blef hemskickad, medan jag ännu var barn. Min mor var död, och jag hade inga släktingar i England, men jag sattes i en god pension i Edinburgh och stannade där, tills jag var sjutton år gammal. År 1878 erhöll min far, som var äldste kapten vid sitt regimente, ett års permission och reste hem. Han telegraferade till mig från London, att han lyckligt och väl framkommit, och tillsade mig att genast resa ner, hvarvid han uppgaf hotell Langham som sin adress. Telegrammet var, som jag mins, mycket vänligt och kärleksfullt. Vid framkomsten till London åkte jag genast till hotellet och fick veta, att kapten Morstan tagit in där, men att han gått ut kvällen förut och ännu icke kommit tillbaka. Jag väntade hela dagen utan att få några underrättelser från honom. På aftonen vände jag mig på hotellvärdens inrådan till polisen, och följande morgon annonserade vi i alla tidningar. Våra efterforskningar ledde icke till något resultat, och från den dagen har jag icke hört ett ord vidare af min stackars far. Han kom hem med hjärtat fullt af hopp för att finna en smula frid och trefnad och i stället ...»

Hon satte handen för ansiktet, och en snyftning kväfde resten af meningen.»Datum,» frågade Holmes, öppnande sin anteckningsbok.

»Han försvann den tredje december 1878 — för nära tio år sedan.»

»Hans packning?»

»Var kvar på hotellet. Där fanns ingenting, som kunde ge antydan om en ledtråd, — litet kläder, några böcker och en stor mängd kuriositeter från Andamanöarne. Han hade varit en af officerarne, som kommenderade förbrytarbevakningen därstädes.»

»Hade han några vänner i staden?»

»Endast en som vi kände till — major Sholto vid samma regimente som han, det 34:de Bombay-infanteriregimentet. Majoren hade tagit afsked kort förut och bosatt sig i Öfre Norwood. Vi meddelade oss naturligtvis med honom, men han visste icke ens, att hans regimentskamrat var i England.»

»En besynnerlig kasus,» anmärkte Holmes.

»Jag har ännu icke berättat det allra besynnerligaste. För omkring sex år sedan, — för att vara fullt noggrann, den fjärde maj 1882 — stod en annons i *Times*, där man begärde att få veta miss Mary Morstans adress och förklarade, att det skulle vara till hennes fördel, om hon gåfve sig tillkänna. Hvarken namn eller adress fanns utsatt. Jag hade just vid denna tid fått plats hos mrs Cecil Forrester som guvernant. På hennes råd satte jag in min adress i annonsafdelningen. Samma dag anlände med posten en litenpappask, adresserad till mig och innehållande en mycket stor och praktfull pärla. Det fanns icke ett ord bifogadt. Sedan dess har hvarje år vid samma datum det alltid kommit en likadan ask med en likadan pärla, men utan den ringaste antydan om hvem afsändaren är. De ha af en kännare förklarats vara af sällsynt fägring och betydligt värde. Ni kunna själfva se, att de äro mycket vackra.»

Hon öppnade en liten flat ask, under det hon talade, och visade mig sex stycken de grannaste pärlor, jag någonsin skådat.

»Er historia är högst intressant,» sade Sherlock Holmes. »Har något ytterligare liändt er?»

»Ja, och det icke senare än i dag. Det är därför jag kommit till er. I morse fick jag det här brefvet, som ni kanske vill läsa själf.»

»Tack,» sade Holmes. »Kuvertet också, om ni vill vara så god. Afstämpladt i London, S. W. Datum, 7:de september. Hm! Märket af en tumme i ena hörnet — förmodligen postbudets. Papper af prima kvalitet. Kuvert för sex pence bundten. Originell i valet af skrifmaterialer. Ingen adress. »Var vid tredje pelaren från venster utanför Lyceumteatern i afton klockan sju. Om ni känner er misstrogen, så tag med två vänner. Ni är en förorättad kvinna och skall erhålla rättvisa. Men tag icke med någon polis. Gör ni det, så är allt förgäfves. Er okände vän.» Nå, detta är verkligen en nätt liten mystifiering! Hvad ämnar ni göra, miss Morstan?»

»Det är just, hvad jag ville fråga er om.»

»Då skola vi naturligtvis bege oss dit, ni och jag och — ja, doktor Watson är just rätte mannen. Er korrespondent säger två vänner. Han och jag ha arbetat tillsammans förut.»

»Men vill han följa med?» frågade hon med något bedjande både i blick och röst.

»Jag skall vara stolt och lycklig,» sade jag varmt, »om jag kan vara er till någon tjänst.»

»Ni äro bägge mycket vänliga,» svarade hon. »Jag har fört ett tillbakadraget lif och har inga vänner, som jag kan vända mig till. Om jag är här klockan sex, är det tillräckligt, förmodar jag?»

»Ni får inte komma senare,» sade Holmes. »Men det är också en annan sak. Är den här handstilen den samma, som skrifvit adresserna på askarna med pärlorna?»

»Jag har dem här,» svarade hon, i det hon tog fram ett halft dussin papperslappar.

»Ni är i sanning mönstret för en klient, — ni har den rätta ingifvelsen af hvad som bör göras. Låt oss nu se!» Han bredde ut papperen på bordet och kastade korta, skarpa blickar från det ena till det andra. »Stilen är förställd, utom i brefvet,» sade han därpå, »men det kan icke vara något tvifvel om, hvem som är författaren. Se hur det grekiska '*e*'et oemotståndligt tränger sig fram, och se på slängen där i slut'*s*'et. De äro obestridligt af samma

hand. Jag vill icke inge er några falska förhoppningar, miss Morstan,men är det någon likhet mellan denna stil och er fars?»

»Ingenting kan vara mera olikt.»

»Det väntade jag, att ni skulle säga. Alltså skola vi vara färdiga klockan sex. Var snäll och låt mig behålla papperen. Jag kommer kanske att skärskåda saken en smula innan dess. Hon är endast half fyra. *Au revoir* då!»

»*Au revoir*,» sade vår gäst, och med en ljus, vänlig blick från den ene till den andre af oss stoppade hon åter in pärlasken i barmen och skyndade bort.

Stående vid fönstret, såg jag henne gå raskt nerför gatan, tills den grå baretten och hvita fjädern endast syntes som en ljus fläck i den mörka folkmassan.

»Hvilken intagande varelse!» utbrast jag, vändande mig till Sherlock Holmes.

Han hade på nytt tändt sin pipa och satt tillbakalutad med sänkta ögonlock. »Är hon det?» svarade han matt. »Det lade jag icke märke till.»

»Ni är verkligen en riktig automat — en räknemaskin,» utropade jag. »Det är något rent af omänskligt hos er ibland.»

Han smålog mildt.

»Det är af yttersta vikt,» sade han, »att icke låta sitt omdöme påverkas af personliga egenskaper. En klient är för mig blott en enhet, en faktor af ett problem. Känslorna inverka hämmande på det sunda förnuftets domslut. Jag försäkrar er, att den mest intagande kvinna jagnågonsin känt, blef hängd, emedan hon förgiftat tre små barn för att komma åt deras lifförsäkring, och den mest obehaglige bland alla mina bekanta är en filantrop, som förslösat nära en fjärdedels million på Londons fattige.»

»Men i så fall ...»

»Jag gör aldrig några undantag. Ett undantag upphäfver regeln. Har ni någonsin haft tillfälle att studera en människas karaktär i hennes handstil? Hvad får ni ut af den här biljetten.

»Den är läslig och regelbunden,» svarade jag. »En person med affärsmessiga vanor och en viss karaktärsstyrka.»

Holmes skakade på hufvudet.

»Se på hans långa bokstäfver,» sade han. »De höja sig knappast öfver de andra. Det där *d*'et kunde vara ett *a* och det där *l*'et ett *e*. Personer med karaktär göra alltid skilnad på sina långa bokstäfver, hur oläsligt de än må skrifva. Det ligger vankelmod i hans *k*'n och själfkärlek i hans stora bokstäfver. Men nu måste jag gå ut ett slag. Det är några uppgifter, jag skall söka reda på. Låt mig rekommendera er den där boken — en af de märkligaste, som någonsin blifvit skrifven. Det är Winwood Reade's »Människans pinohistoria». Jag är tillbaka om en timme.»

Jag satte mig vid fönstret med boken i hand, men mina tankar voro fjärran från författarens djärfva spekulationer. De dröjde i stället vid den unga damen, som nyss besökt oss, vid hennesmilda leende, den djupa, fylliga klangen i hennes röst, den sällsamma gåta, som kastade sin skugga öfver hennes lif. Om hon var sjutton år vid den tid, hennes far försvann, måste hon nu vara tjugusju, — en förtjusande ålder, då ungdomen förlorat sin själfsäkerhet och blifvit en smula sansad af erfarenheten. Så satt jag och grubblade, tills det kom så farliga tankar i mitt hufvud, att jag rusade till min pulpet och ursinnigt dök ner i den senaste alhandlingen om patologi. Hvad var väl jag, en fattig regimentsläkare med ett klent ben och ett ännu klenare kreditiv i banken, att jag skulle våga tänka på sådana saker? Hon var en enhet, en faktor — ingenting vidare. Om min framtid var mörk, så var det väl bättre att se den i ansiktet som en man än att försöka lysa upp den med fantasiens bedrägliga irrbloss?

TREDJE KAPITLET.

På spaningsfärd.

Klockan blef half sex, innan Holmes kom hem igen. Han var glad, ifrig och vid ett strålande humör, — en sinnesstämning som hos honom omvexlade med anfall af den svartaste nedstämdhet.

»Det är icke något särdeles mystiskt i den här saken,» sade han och tog den kopp te, som jag hade slagit i åt honom. »Omständigheterna tyckas endast medge *en* förklaring.»

»Hvad för slag! har ni redan löst gåtan?»

»Nej, det vore att säga för mycket. Jag har upptäckt ett innehållsrikt faktum, det är alltsammans. Men det är också *mycket* innehållsrikt. Detaljerna återstå ännu att utfylla. Jag har genom att rådfråga de sista spalterna i *Times* fått reda på, att major Sholto, Öfre Norwood, f. d. tjenstgörande i det 34:de Bombay-infanteriregimentet, dog den 28 april 1882.»»Jag är kanske mycket trögtänkt, Holmes, men jag inser icke, hvad den saken innehåller för märkvärdigt»

»Icke? Ni förvånar mig! Nå, hör på då! Kapten Morstan försvinner. Den enda person i London, som han kunde ha besökt, är major Sholto. Major Sholto nekar att ha hört talas om, att den andre var i London. Fyra år senare dör Sholto. *Inom en vecka efter hans död* erhåller kapten Morstans dotter en värdefull gåfva, som upprepas år efter år och nu kulminerar i ett bref, som förklarar henne vara en förorättad kvinna. Hvilken oförrätt kan det syfta på annat än förlusten af hennes far? Och hvarför skulle skänkerna börja omedelbart efter Sholtos död, om icke därför att Sholtos arfvinge känner till något af hemligheten och vill ge ersättning? Har ni någon annan teori, som kan förklara dessa fakta?»

»Men en sådan besynnerlig ersättning! Och så besynnerligt gjord! Hvarför skulle han också skrifva ett bref just nu hellre än för sex år sedan? Och vidare talar brefvet om att skänka henne rättvisa. Hvad för en rättvisa kan hon få? Det är för mycket att antaga, att hennes far ännu är vid lif. Och någon annan orättvisa, som ni känner till, har icke begåtts emot henne.»

»Ja, där finns svårigheter, där finns obestridligt svårigheter,» sade Sherlock Holmes tankfullt, »men vår färd i afton skall lösa dem alla. Aha, här ha vi en droska, och miss Morstansitter i den. Är ni färdig? Då är det bäst vi gå ner, ty det är litet öfver tiden.»

Jag tog min hatt och bastantaste käpp, men jag märkte, att Holmes tog fram sin revolver ur lådan och lät den glida ner i fickan. Det var klart, att han ansåg, att vårt aftongöra kunde bli af allvarlig art.

Miss Morstan var insvept i en mörk kappa, och hennes uttrycksfulla anlete var lugnt, fastän blekt. Hon skulle ha varit mer än kvinna, om hon icke känt en viss oro öfver det besynnerliga företag, vi gåfvo oss ut på, men hennes själfbehärskning var fullkomlig, och hon besvarade villigt de få frågor, som Sherlock Holmes ännu ansåg nödvändigt att göra henne.

»Major Sholto var en mycket nära vän till pappa,» sade hon. »Hans bref voro fulla af hänsyftningar på majoren. Han och pappa hade befälet öfver trupperna på Andamanöarne, så att de fördes mycket tillsammans. Apropos, vi hittade ett besynnerligt papper bland pappas saker, som ingen kunde begripa. Jag tror icke, att det är af den ringaste vikt, men jag tänkte, att ni kanske ville se det, och därför tog jag det med mig. Här är det.»

Holmes vek försiktigt upp papperet och slätade ut det på sitt knä. Därefter undersökte han det metodiskt från början till slut med sitt dubbla förstoringsglas.

»Det är papper af inhemskt indiskt fabrikat,» anmärkte han, »och har under någon tid varitfastsatt på ett bräde. Den konstruerade figuren därpå tycks vara en plan öfver en del af en stor byggnad med en massa salar och gångar. På ett ställe är ett litet kors ritadt med rödt bläck och öfver det står »3,37 från venster», skrifvet med halft utplånad blyerts. I venstra hörnet är en underlig hieroglyf, liknande fyra kors i rad, som beröra hvarandra med armarne. Därbredvid står skrifvet med grofva, otympliga bokstäfver: ’De fyras tecken — Jonathan Small,

Mahomet Singh, Abdullah Khan, Dost Akbar'. — Nej, jag tillstår, att jag icke kan inse, hvad detta har med saken att göra. Likväl är det tydligen ett viktigt dokument. Det har blifvit omsorgsfullt bevaradt i en plånbok, ty den ena sidan är lika ren som den andra.»

»Ja, det var i hans plånbok, vi hittade det.»

»Göm det då väl, miss Morstan, ty det kan måhända bli oss till nytta. Jag börjar misstänka, att den här saken är mera djupgående och invecklad, än jag först trodde. Jag måste tänka igenom den en gång till.»

Han lutade sig tillbaka i droskan, och jag kunde på hans rynkade panna och stirrande blick se, att han tänkte skarpt. Miss Morstan och jag pratade halfhögt om vår för handen varande expedition och dess möjliga resultat, men vår följeslagare bibehöll sin ogenomträngliga tystnad ända till färdens mål.

Det var i september, och klockan var ännu icke sju, men dagen hade varit kulen, och entät dimma duggade ner öfver den stora staden. Smutsfärgade skyar hängde melankoliskt öfver de smutsiga gatorna. Lyktorna på »the Strand» voro endast töckniga ljusfläckar, som spredo en svagt skimrande ring kring sig på den våta stenläggningen. Det gula skenet från butikfönstren strömmade ut i den tunga, fuktiga luften och kastade matta, flämtande strålränder tvärs öfver den mänskofylda gatan. Jag tyckte, det låg något hemskt och spöklikt i denna ändlösa procession af ansikten, som gledo förbi i de smala ljusstrimmorna — sorgsna och glada ansikten, dystra och muntra. I likhet med människosläktet i dess helhet, gledo de från mörkret in i ljuset och så tillbaka in i mörkret igen. Jag är icke mycket mottaglig för intryck, men den dystra, kulna aftonen i förening med det sällsamma ärende, vi voro ute på, gjorde mig nervös och nedstämd. Jag kunde på miss Morstans sätt se, att hon också led af samma känsla. Endast Holmes var höjd öfver alla småaktiga inflytelser. Han höll sin öppna anteckningsbok på knäet och raspade litet emellanåt ner siffror och anteckningar vid skenet af sin lilla ficklykta.

Utanför Lyceumteatern rådde redan trängsel vid sidoingångarna, och en oafbruten ström af täckvagnar och droskor rasslade upp till hufvudportalen, aflemnande sin last af herrar i hvita skjortbröst och schalklädda, diamantprydda damer. Vi hade knappt hunnit fram till tredje pelaren,som var den utsatta mötesplatsen, förrän en liten, mörk rörlig karl i kusklivré tilltalade oss.

»Är ni det sällskap, som kommer med miss Morstan?» frågade han.

»Jag är miss Morstan, och de här herrarne äro mina vänner,» svarade hon.

Han spände ett par märkvärdigt genomträngande och forskande ögon i oss.

»Ni får ursäkta, miss,» sade han med en viss butterhet i tonen, »men jag skulle be er ge mig ert hedersord på, att ingen af edra följeslagare är vid polisen.»

»Det ger jag er mitt ord på,» svarade hon.

Han lät höra en gäll hvissling, hvarpå en gatpojke ledde fram en droska och öppnade vagnsdörren. Mannen, som tilltalat oss, steg upp på kuskbocken, under det vi togo plats inuti. Knappt hade vi gjort det, förr än kusken snärtade till hästen, och vi satte af med ursinnig fart genom de dimmiga gatorna.

Vår belägenhet var sällsam nog. Här voro vi nu på väg till ett okändt ställe i ett okändt ärende. Men antingen var hela inbjudningen en fullständig mystifikation — hvilket var en tämligen oantaglig förmodan — eller också hade vi goda skäl att tro, det vår färd kunde ha viktiga följder. Miss Morstans sätt uttryckte alltjämt samma beslutsamhet och självbehärskning. Jag försökte muntra upp och förströ henne med skildringar af mina äfventyr i Afghanistan, men för att säga sanningen, var jag själf så upphetsadoch nyfiken angående vår bestämmelseort, att mina historier blefvo en smula hoptrasslade. Ännu i dag påstår hon, att jag berättade henne en rörande anekdot om, hur en bössa uppenbarade sig i mitt tält midt i nattens mörker, och hur jag afsköt en dubbelpipig tigerunge emot den. Till att börja med hade jag ett svagt begrepp om den riktning, i hvilken vi körde, men farten, dimman och min egen inskränkta kännedom af London kommo mig snart att alldeles tappa bort tråden, och jag visste ingenting annat, än att vi tycktes fara mycket långt. Sherlock Holmes åter förlorade aldrig spåret, utan mumlade namnen för sig själf, under det droskan rasslade fram öfver torg och in och ut genom slingrande tvärgator.

»Rochester Row,» sade han. »Vincent Square. Nu komma vi ut på Vauxhall Bridge Road. Vi äro tydligen på väg åt Surrey-sidan. Ja, det var det, jag tänkte. Nu äro vi på bron. Ni kan se en skymt af floden där.»

Vi uppfångade verkligen en flyktig glimt af Themsen, med lyktorna återspeglande sig i det tysta, lugna vattnet, men droskan ilade vidare och var snart inne i en labyrint af gator på andra sidan.

»Wordsworth Road,» sade vår följeslagare. »Priory Road. Lark Hall Lane. Stockwell Place. Robert Street. Cold Harbour Lane. Vår expedition tyckes just icke föra oss till mycket fashionabla trakter.»Vi hade verkligen kommit in i en stadsdel af tvifvelaktigt och otrefligt utseende. De långa raderna af mörka tegelhus upplifvades endast af de bjärt upplysta och trasgrannt utstyrda krogarne i hörnen. Sedan följde ett led tvåvåningsvillor, hvar och en med en liten miniatyrträdgård framför fasaden, och därpå återigen ändlösa rader af nybygda tegelkaserner, — de kolossala tentakler, som jättestaden sträcker ut öfver den omgifvande landsbygden. Slutligen körde droskan upp till det tredje huset i en nybygd länga. Intet af de andra husen var bebodt, och det, utanför hvilket vi stannade, var lika mörkt som dess grannar, med undantag af ett enda matt sken från köksfönstret. Men på vår bultning slogs porten genast upp af en indisk tjenare, klädd i gul turban, hvita, veckrika kläder och gult skärp. Det var en sällsam och oförenlig kontrast, denna österländska gestalt inramad i den tarfliga portgången af ett tredje klassens förstadshus!

»Sahib väntar er,» sade han, och medan han ännu talade, hördes en hög, gäll stämma från något inre rum:

»För in dem, Khitmutgar,» ropade den. »För dem genast in till mig!»

FJÄRDE KAPITLET.

Den lille flintskallige mannens historia.

Vi följde hinduen genom en osnygg korridor, illa upplyst och ännu sämre inredd, tills vi kommo till en dörr på högra sidan, som han öppnade. Ett gult ljussken strömmade emot oss, och midt i ljuset stod en liten man med mycket stort hufvud, prydt med en frans af borstigt rödt hår, ur hvilket en skinande kal hjässa höjde sig lik en bergsknalle öfver en tallskog. Han gnuggade oroligt händerna och grimaserade oupphörligt med ansiktet, i det han än log, än rynkade ögonbrynen, men aldrig ett ögonblick höll det stilla. Naturen hade förlänat honom en hängande läpp och en alltför synlig rad af gula, ojämna tänder, hvilka han fåfängt sträfvade att dölja genom att ständigt stryka med handen öfver nedre delen af ansiktet. Trots sin i ögonen fallande skallighet gjorde han ett tämligen ungdomligt intryck. I själfva verket hade han nyss fyllt trettio år.»Mjuka tjenare, miss Morstan,» upprepade han med sin tunna gälla röst. »Mjuka tjenare, mina herrar. Varen så goda och stig in i min lilla helgedom.. Den är icke stor, miss, men inredd efter mitt eget tycke. En konstens oas midt i det södra Londons tjutande öken.»

Vi blefvo alla förvånade öfver anblicken af det rum, dit han bjöd oss stiga in. I detta dystra hus tycktes det lika illa på sin plats som en diamant af renaste vatten i en infattning af messing. Väggarne voro beklädda med de rikaste och praktfullaste förhängen och draperier, uppfästa här och där för att visa en präktigt infattad tafla eller österländsk vas. Mattan var svart och ambra-färgad och så mjuk och tjock, att foten behagligt sjönk ner i den som i en mossbädd. Två stora tigerhudar, som lågo kastade öfver den, förhöjde det allmänna intrycket af orientalisk lyx, hvartill också bidrog en ofantlig hookah,En slags österländsk pipa. som stod på en liten matta i ena hörnet. En lampa i form af en silfverdufva hängde på en nästan osynlig guldtråd midt i rummet och spred, under det den brann, en fin välluktande doft rundt omkring.

»Mr Thaddeus Sholto,» sade den lille mannen alltjämt leende och grimaserande. »Det är mitt namn. Ni är naturligtvis miss Morstan. Och dessa herrar ...»

»Det här är mr Sherlock Holmes och det här doktor Watson.»»Ah, en läkare?» utbrast han häftigt. »Har ni ert

stetoskop med er? Skulle jag våga be er ... ville ni ha godheten ... Jag har allvarliga tvifvelsmål rörande min mitralvalv, i fall ni vill vara så god. Aorta är jag lugn för, men jag skulle bli glad att få höra ert omdöme om mitralvalven.»

Jag lyssnade på hans hjärta, som han bad, men kunde icke finna något i olag, med undantag af att han tycktes vara ytterligt uppskrämd, ty han skälfde från hufvud till fot.

»Den tycks vara normal,» sade jag. »Ni har ingen anledning till oro.»

»Ni torde ursäkta min ängslan, miss Morstan,» anmärkte han lätt. »Jag är mycket sjuklig och har länge haft mina misstankar rörande den där valven, men jag är förtjust att höra, att de varit grundlösa. Om er far, miss Morstan, låtit bli att öfveranstränga sitt hjärta, kunde han varit vid lif ännu i dag.»

Jag kunde ha slagit karlen i ansiktet, så förbittrad blef jag öfver denna känslolösa och osminkade hänsyftning på ett så ömtåligt ämne. Miss Morstan satte sig hastigt och blef likblek.

»Mitt hjärta sade mig, att han var död,» suckade hon.

»Jag kan ge er alla möjliga upplysningar,» utbrast han, »och hvad mera är, jag kan skänka er rättvisa, och det skall jag också, bror Bartholomeus må säga hvad han vill. Jag är så glad att ha edra vänner här, icke endast som enskyddsvakt för er, utan också som vittnen till hvad jag har att säga och göra. Vi tre tillsammans skola nog kunna hålla stånd mot bror Bartholomeus. Men låt oss icke ha några oinvigda med, — ingen polis, inga officiella myndigheter. Vi kunna göra upp allting på ett tillfredsställande sätt oss emellan, utan någon främmande inblandning. Ingenting skulle förarga bror Bartholomeus mera än hvarje slags offentlighet.»

Han slog sig ner på en låg hvilsoffa och blinkade frågande åt oss med sina matta ljusblå ögon.

»För min del,» sade Holmes, »lofvar jag, att hvad ni än må säga, skall det icke komma vidare.»

Jag nickade för att visa mitt instämmande.

»Det är bra, det är bra,» sade han. »Får jag bjuda er ett glas Chianti, miss Morstan? Eller Tokayer? Jag begagnar inga andra viner. Skall jag slå upp en flaska? Icke? Nå, då hoppas jag, att ni icke har något emot tobaksrök, mot den balsamiska doften af österländsk tobak. Jag är en smula nervös, och min hookah är ovärderlig som lugnande medel.»

Han förde ett vaxljus till den stora skålen, och röken bubblade muntert genom rosenvattnet. Vi sutto alla tre i halfkrets med framåtlutade hufvuden och hakan stödd i handen, under det den besynnerliga, grimaserande lilla figuren midt i ringen, med sitt stora, skinande hufvud, oroligt pustade och blossade på sin pipa.

»När jag först beslöt att göra er detta meddelande,» började han, »kunde jag ha uppgifvit min adress, men jag var rädd, att ni icke skulle fästa afseende vid min begäran, utan taga med er obehörigt folk. Därför tog jag mig friheten att träffa ett aftal på så sätt, att min betjent Williams skulle komma i tillfälle att se er först. Jag har oinskränkt förtroende till hans klokhet, och han hade order att icke taga något vidare steg i saken, i fall han icke vore nöjd. Ni torde ursäkta dessa försiktighetsmått, men jag är en person med något tillbakadragna, jag kan till och med säga förfinade vanor, och det fins ingenting mera oestetiskt än en poliskonstapel. Jag har en naturlig motvilja för den råa materialismens alla former och kommer sällan i beröring med den simpla massan. Jag lefver här, som ni ser, med en viss liten atmosfer af elegans omkring mig. Jag kallar mig själf en gynnare af de sköna konsterna, — det är min svaga sida. Landskapet där är en äkta Corot, och om också en kännare kanske skulle hysa en gnista af tvifvel om den där Salvator Rosa, så kan det icke vara minsta fråga om min Bougereau där. Jag är sär-skildt partisk för den moderna franska skolan.»

»Ursäkta, mr Sholto,» sade miss Morstan, »men jag är här på er begäran för att höra något, som ni ville säga mig. Det är sent, och jag skulle önska, att samtalet blefve så kort som möjligt.»

»I bästa fall kommer det alltid att draga en smula tid,» svarade han, »ty vi måste otvifvelaktigtbege oss till Norwood och tala med bror Bartholo-meus. Vi skola fara allesammans och försöka få bukt med honom. Han är

mycket ond på mig, därför att jag gått till väga på det sätt, som jag anser rättast. Jag var riktigt i gräl med honom i går kväll. Ni kan icke föreställa er, hvad han är för en förskräcklig människa, när han är ond.»

»Om vi skola fara till Norwood, så är det kanske bäst att ge sig af med detsamma,» vågade jag inflicka.

Han skrattade, tills han var eldröd i ansiktet.

»Det ginge knappast för sig,» ropade han. »Jag vet icke, hvad han skulle säga, om jag kom med er så där plötsligt. Nej, jag måste förbereda er genom att tala om, hur vi alla stå gentemot hvarandra. Först och främst måste jag säga er, att det är åtskilliga punkter i historien, om hvilka jag själf är okunnig. Jag kan endast förelägga er de respektive fakta, så till vida som jag känner dem själf.

»Min far var, som ni kanske gissat, major John Sholto, f. d. officer i indiska armén. Han tog afsked för omkring elfva år sedan och slog ner sina bopålar på Pondicherry Lodge i Öfre Norwood. Han hade haft framgång i Indien och hade med sig hem ett ansenligt kapital, en stor samling värclerika kuriositeter och en stab in-födde tjänare. Härmed köpte han sig nu ett hus och lefde där i stor lyx. Min tvillingbror Bar-tholomeus och jag voro de enda barnen.

»Jag mins mycket väl den uppståndelse, somkapten Morstans försvinnande orsakade. Vi läste de detaljerade beskrifningarna i tidningarna, och då vi visste, att han varit en vän till vår far, talade vi fritt om saken i hans närvaro. Han brukade deltaga i våra funderingar och gissningar om, hur det hade gått till. Aldrig för ett ögonblick misstänkte vi, att han dolde hemligheten i sitt eget bröst, att han ensam af alla människor kände till Arthur Morstans öde.

»Vi visste likväl, att någon hemlighetsfull öfverhängande fara hotade vår far. Han var mycket rädd att gå ut ensam och hade alltid med sig två prisbelönta yrkesboxare, hvilka tjenst-gjorde som portvaktare på Pondicherry Lodge. Williams, som körde er hit, var en af dem. Han var en gång ansedd som den starkaste atleten i England. Vår fa'r ville aldrig säga oss, hvad det var, han fruktade, men han hade en tydligt utpräglad motvilja för alla personer med träben. En gång afsköt han till och med sin revolver på en karl med träben, hvilken sedan visade sig vara en beskedlig handtverkare, ute för att söka arbete. Vi måste betala en stor penningsumma för att tysta ner saken. Min bror och jag trodde, att detta bara var en nyck af vår far, men omständigheterna ha sedan kommit oss att ändra tankar. >

»I början af år 1882 fick min far ett bref från Indien, som tillfogade honom en häftig skrämsel. Han nästan svimmade vid frukostbordet, när han öppnade det, och efter den dagen blef hanaldrig mera frisk. Hvad som stod i brefvet fingo vi aldrig veta, men han höll det på sned, så att jag kunde se, att det var helt kort och skrifvet med klottrig stil. Han hade i åratal lidit af en svår spleen, men nu förvärrades tillståndet hastigt, och mot slutet af april blefvo vi underrättade om, att allt hopp var ute, och att han ville göra oss ett sista meddelande.

»Då vi kommo in i hans rum, satt han upprätt i sängen, stödd mot en massa kuddar, och andades tungt. Han bad oss låsa igen dörren och ställa oss en på hvardera sidan om sängen. Därpå grep han våra händer och gjorde oss ett högst märkligt meddelande, med en röst, bruten lika mycket af sinnesrörelse som af plågor. Jag skall försöka återge det med hans egna ord.

»Det är endast en sak,» sade han, »som tynger på mitt sinne i detta sista ögonblick. Det är mitt tillvägagående mot stackars Morstans dotter. Den fördömda snikenhet, som behärskat mig hela mitt lif, har undanhållit henne den skatt, af hvilken åtminstone hälften skulle varit hennes. Och likväl har jag icke själf gjort något bruk af dén, så förblindad och dåraktig är girigheten. Blotta känslan af besittning har varit mig en sådan njutning, att jag icke kunnat dela den med någon annan. Ser ni den där rosenkransen besatt med pärlor bredvid kinaflaskan? Icke ens den kunde jag förmå mig att skiljas ifrån, fastän jag tagit ut den enkom för att skicka den till henne. Ni, mina söner, skola ge henne en fri-kostig andel af Agraskatten. Men sänd henne ingenting, — icke ens rosenkransen — förr än jag är borta. När allt kommer omkring, ha många varit lika dåliga som jag och blifvit friska igen.

»’Jag vill berätta er, hur Morstan dog’, fortsatte han. 'Han hade i åratal lidit af något hjärtfel, men dolde det för alla. Det var endast jag, som kände till det. Under vår vistelse i Indien kommo vi, han och jag, genom en sällsam

för-knippning af omständigheter i besittning af en stor skatt. Jag förde den öfver till England, och samma afton, Morstan anländt, kom han direkt hit för att utkräfva sin andel. Han gick till fots från stationen och släpptes in af min gamle trogne Lal Chowdar, som nu är död. Morstan och jag voro af olika tankar rörande delningen af skatten, och det blef en häftig ordvexling. Morstan hade rusat upp från stolen i ett anfall af ursinne, då han plötsligt tryckte handen mot ena sidan, hans ansikte blef askgrått, och han föll baklänges, i det han stötte hufvudet mot kanten af skrinet, som innehöll skatten. Då jag böjde mig ner öfver honom, fann jag till min fasa, att han var död.

»'En lång stund satt jag där som förryckt och undrade, hvad jag skulle göra. Min första ingifvelse var naturligtvis att ropa på hjälp, men jag kunde icke annat än inse, att det var alla utsikter för, att jag skulle bli anklagad som hans mördare. Hans plötsliga död midt under en tvist och såret i hufvudet skulle vittna emot mig. Vidare måste en laga undersökning bringa i dagenvissa fakta rörande skatten, hvilka jag var sär-skildt angelägen om att hemlighålla. Han hade sagt mig, att ingen lefvande själ visste, hvart han gått, och det tycktes icke förefinnas någon nödvändighet för, att det någonsin skulle bli känclt.

»Jag grubblade alltjemt öfver saken, då jag kom att se upp och blef varse min betjent, Lal Chowdar, i dörren. Han smög in och riglade dörren efter sig. »Var icke rädd, Sahib», sade han, »ingen behöfver veta, att ni dödat honom. Låt oss gömma undan honom, och ingen skall få nys om saken.» — »Jag har icke dödat honom», sade jag. Lal Chowdar skakade på hufvudet och log. »Jag hörde alltsammans, Sahib», sade han; »jag hörde er gräla, och jag hörde slaget. Men mina läppar äro förseglade. Alla sofva i huset. Låt oss hjälpas åt att få undan honom.» Detta var tillräckligt för att bestämma mig. Om min egen tjänare icke kunde tro på min oskuld, hur skulle jag då kunna hoppas att öfvertyga tolf dumma handtverkare i en jury därom? Lal Chowdar och jag gräfde ner liket samma natt, och några dagar efteråt voro Londontidningarna fulla af kapten Morstans hemlighetsfulla försvinnande. Men af hvad jag sagt, inse ni väl, att något klander knappast kan drabba mig i den saken. Mitt fel är, att jag icke endast dolde undan liket, utan också skatten, och att jag behöll Morstans andel lika väl som min egen. Därför vill jag, att niskola återställa den. Närma edra öron hit till min mun. Skatten är gömd i . . . .»

»I det samma undergick hans ansikte en hemsk förändring; ögonen stirrade vildt, underkäken föll slappt ner, och han tjöt med en stämma som jag aldrig kan glömma: »Släpp inte in honom! För Kristi skull släpp inte in honom!» Vi vände oss bägge om mot fönstret bakom oss, mot hvilket hans blick var riktad. Ett ansikte stirrade där emot oss ur mörkret. Vi kunde se den hvita fläcken af nästippen, som trycktes mot glasrutan. Det var ett skäggigt ansikte med vilda, grymma ögon och ett uttryck af inbiten ondska. Min bror och jag rusade till fönstret, men då var han borta. När vi kommo tillbaka till min far, hade hans hufvud sjunkit ner mot bröstet och pulsen upphört att slå.

»Vi genomsökte trädgården ännu samma natt, men funno inga märken efter inkräktaren, utom att just under fönstret spåret efter en fot syntes i blomsterrabatten. Om icke detta enda spår varit, kunde vi ha trott, att vår fantasi frambesvurit det där vilda grymma ansiktet. Men vi erhöilo snart ett annat och mera slående bevis på, att hemliga krafter voro i verksamhet omkring oss. Fönstret i min fars rum befanns stående öppet på morgonen, hans lådor och skåp voro genomsnokade och tömda, och på hans bröst var fäst en papperslapp, med de därpå klottrade orden »De fyras tecken». Hvad meningen var med denna fras, eller hvilken vår mystiske gäst varit, fingo vialdrig veta. Så vidt vi kunde dömma, hade ingenting af min fars tillhörigheter blifvit stulet, fastän allting blifvit upprifvet och kringkastadt. Min bror och jag satte helt naturligt denna sällsamma händelse i samband med den fruktan, som hemsökte vår far under hans lifstid, men den är fortfarande en olöst gåta för oss.»

Den lille mannen tystnade för att åter tända sin hookah och drog tankfullt några bloss. Vi sutto alla uppmärksamma, lyssnande till hans besynnerliga berättelse. Vid den korta redogörelsen för hennes fars död, hade miss Morstan blifvit likblek, och jag var ett ögonblick rädd, att hon skulle svimma. Men hon hämtade sig, efter att ha druckit ett glas vatten, som jag tyst slog i åt henne ur en venetiansk karaff på skänken. Sher-lock Holmes satt tillbakalutad i stolen med frånvarande min och ögonlocken sänkta öfver de glittrande ögonen. Då jag såg på honom, kunde jag icke låta bli att tänka på, hur han ännu samma dag bittert klagat öfver lifvets

hvardaglighet. Men här var då åtminstone ett problem, som skulle taga hela hans skarpsinnighet i anspråk. Mr Thaddeus Sholto såg från den ene till den andre af oss med uppenbar stolthet öfver den verkan, hans berättelse frambragt, och fortsatte därpå mellan blossen på sin öfverspunna pipa:

»Min bror och jag», sade han, »voro, som ni kunna tänka er, mycket ifriga att få reda på skatten, om hvilken vår far talat. I veckor och månader gräfde vi igenom hvar enda bit af träd-gården, utan att upptäcka ett spår af den. Det kunde reta en till ursinne, att han just skulle dö i det ögonblick, då han hade gömstället på läpparne. Och hur präktig den saknade skatten måste vara, det kunde vi sluta till af rosenkransen, som han tagit ut därifrån. Om denna rosenkrans hade bror Bartholomeus och jag en liten tvist. Pärlorna voro tydligen af stort värde, och han var obenägen att skiljas ifrån dem, ty oss emellan sagdt, är min bror själf en smula angripen af min fars passion, — girigheten. Han trodde också, att om vi skänkte bort rosenkransen, kunde det ge anledning till prat och slutligen bringa oss i trångmål. Allt hvad jag kunde göra, var att öfvertala honom att låta mig taga reda på miss Morstans adress och skicka henne en pärla om sender på bestämda mellantider, så att hon åtminstone aldrig skulle känna sig utblottad.»

»Det var vänligt tänkt», sade vår följesla-gerska allvarligt; »det var mycket snällt af er.»

Den lille mannen viftade afböjande med handen.

»Vi voro edra förmyndare», sade han; »det var min åsikt af saken, fastän bror Bartholomeus icke riktigt kunde se den i detta ljus. Vi hade själfva fullt upp med pengar, — mera eftersträf-vade jag icke. Dessutom skulle det ha varit taktlöst att behandla en ung dam på ett så gement och knussligt sätt. »Z<? mauvais gout méne au cnmen, — som fransmännen med sin vanliga finess uttrycka det. Vår tvedräkt i denna sak gick sålångt att jag ansåg det bäst att slå upp mina bopålar för mig själf. Alltså flyttade jag ifrån Pondicherry Lodge och tog min gamle Khitmutgar och Williams med mig. Men så i går fick jag veta, att en händelse af största vikt inträffat. Skatten har blifvit funnen. Jag satte mig genast i förbindelse med miss Morstan, och nu återstår det oss endast att fara ut till Norwood och ut-kräfva vår andel. Jag förklarade mina åsikter i går afton för bror Bartholomeus, så att vi äro väntade, om också icke välkomna gäster.»

Mr Thaddeus Sholto tystnade och flyttade sig oroligt på den mjuka soffan. Vi sutto alla tysta, grubblande öfver det nya skede, hvari den hemlighetsfulla historien inträdt. Holmes var den förste, som sprang upp.

»Ni har handlat rätt, sir, från början till slut», sade han. »Det är möjligt, att vi kunna göra er en liten återtjenst genom att kasta en smula ljus öfver hvad som ännu förefaller er dunkelt. Men, som miss Morstan nyss anmärkte, det är sent, och bäst vore att utan uppskof få saken på det klara.»

Vår nya bekantskap rullade mycket betänksamt ihop pipslangen och tog fram bakom ett förhänge en lång ytterrock med krage och ärmuppslag af astrakan. Denna knäppte han omsorgsfullt igen ända upp till hakan, trots det kvalmiga vädret, och afslutade sin utrustning genom att sätta på sig en harskinnsmössa med hängande örlappar, som alldeles betäckte öronen, så att detenda, som syntes af honom, var det rörliga, spetsiga ansiktet.

»Min hälsa är något ömtålig», sade han, i det han gick före oss genom korridoren. »Jag är dömd att vara sjukling.»

Vår droska väntade pä oss utanför, och vår marschruta var tydligen uppgjord på förhand, ty kusken satte strax af i rask fart. Thaddeus Sholto pratade oafbrutet med sin gälla stämma, som öfverröstade vagnshjulens rasslande.

»Bartholomeus är ett förslaget hufvud», sade han. »Hur tror ni väl, han letade ut, hvar skatten fans? Han hade kommit till den slutsats, att det måste vara någonstädes inomhus, och därför beräknade han hela husets ytinnehåll och gjorde mätningar öfverallt, så att det icke fans en tum, som man icke kunde afge räkenskap för. Bland annat upptäckte han, att byggnadens höjd var sjutiofyra fot, men att om han adderade ihop höjden i de skilda våningarna och gjorde fullt tillräckliga afdrag för mellanbottnarne, hvilkas tjocklek han förvissade sig om genom borrningar, så fick han icke upp totalsumman till mera än sjutio fot. Där voro alltså fyra fot, som man icke kunde redogöra för, och dessa kunde endast finnas högst uppe i byggningen. Han knackade därför hål på taket i det öfversta rummet, och där ofvanför upptäckte han verkligen en liten skrubb, som blifvit igenmurad och icke var

känd af någon. Midt i skrubben stod skrinet med skatten, hvilandepå två taksparrar. Han sänkte ner det genom öppningen, och där ligger det nu. Han uppskattar juvelernas värde till icke mindre än en half million pund sterling.»

Vid nämnandet af denna jättesumma stirrade vi alla på hvarandra med uppspärrade ögon. Om vi lyckades insätta miss Morstan i hennes rättigheter, skulle hon från en fattig guvernant bli Englands rikaste arftagerska. Helt visst tillkom det en sann vän att glädja sig öfver en sådan nyhet, men jag blygs att säga, att själfviskheten tog helt och hållet öfverhand, och att mitt hjärta sammanpressades af en blytyngd. Jag stammade några osammanhängande ord af lyckönskan och satt sedan nedslagen, med hängande hufvud, döf för vår nye bekantskaps pladder. Han var tydligen en utpräglad hypokonder, och jag har ett dunkelt medvetande af, att han trakterade oss med en ändlös beskrifning öfver sina olika symptom och bad om mitt omdöme rörande sammansättningen och verkningarna af en massa kvack-salfvarpiller af hvilka han hade några med sig i ett läderetui i fickan. Jag hoppas, att han icke måtte minnas några af de svar, jag gaf honom denna afton. Holmes förklarar, att han hörde mig varna honom mot den stora faran af att taga mera än två droppar bäfverolja, medan jag rekommenderade stryknin i stora doser såsom lugnande medel. Hur det än må vara med den saken, så erfor jag i alla fall en tydlig känsla af lättnad,när vår droska plötsligt stannade, och kusken hoppade ner för att öppna vagnsdörren.

»Här ha vi Pondicherry Lodge, miss Morstan,» sade mr Thaddeus Sholto, i det han hjelpte henne att stiga ur.

FEMTE KAPITLET.

Tragedien på Pondicherry Lodge.

Klockan var nära elfva, när vi uppnådde detta slutliga mål för vår nattliga färd. Vi hade lemnat den stora stadens fuktiga dimma bakom oss, och kvällen var vacker och klar. En ljum vind blåste från vester, och öfver himlen seglade långsamt tunga skyar, mellan hvilka half-månen då och då tittade fram. Det var tillräckligt ljust för att skönja de närmaste föremålen, men Thaddeus Sholto tog likväl ner en af vagnslyktorna för att bättre lysa oss på vägen.

Pondicherry Lodge låg i en trädgård och omgafs af en mycket hög stenmur, ofvanpå täckt af krossadt glas. En smal järnbeslagen port utgjorde den enda ingången. Med en egendomligt kort och skarp knackning gaf vår vägvisare sin ankomst tillkänna.

»Hvem är det?» ropade en barsk röst inifrån.

»Det är jag, Mc Murdo. Ni borde väl känna igen min knackning vid det här laget.»

Man hörde ett brummande läte och rasslet af nycklar. Porten svängde tungt på sina gångjärn, och i öppningen stod en undersätsig, bred-axlad man, hvars framskjutande ansikte och blinkande, misstänksamma ögon belystes af det gula lyktskenet.

«Är det ni, mr Thaddeus? Men hvilka äro de andra då? Jag har inte fått några order af herrn angående dem.»

»Inte, Mc Murdo? Ni förvånar mig! Jag sade min bror i går afton, att jag skulle taga några vänner med mig.»

»Han har inte varit utom dörren af sitt rum i dag, mr Thaddeus, och jag har inte fått några order. Ni vet mycket

väl, att jag måste följa mina föreskrifter. Jag kan släppa in er, men edra vänner, de få allt stanna, där de äro.»

Detta var ett oväntadt hinder. Thaddeus Sholto såg sig omkring i hjälplöst bryderi.

«Det är då riktigt illa af er, Mc Murdo!» sade han. »Om jag går i borgen för dem, så kan det vara er nog. Och här ha vi ju den här unga damen också. Hon kan icke stå och vänta på öppna landsvägen så här dags.»

»Mycket ledsamt», mr Thaddeus, svarade portvakten obevekligt. »Men folk kan vara edra vänner och ändå inte vara några vänner till herrn. Han betalar mig rundligt, för att jag skall göramin plikt, och min plikt gör jag. Jag känner ingen af edra vänner där.»

»Jo, det gör ni, Mc Murdo,» ropade Sher-lock Holmes muntert. »Jag tror icke, att ni kan ha glömt mig. Mins ni icke den där amatören, som brottades med er tre gånger i Alisons lokal på er recettafton för fyra år sedan?»

»Det är väl inte mr Sherlock Holmes häller!» utbrast boxaren. »Herre Gud, hur kunde jag taga miste på er? Om ni i stället för att stå där så stilla och beskedligt, klifvit fram och gett mig den där korsstöten under käken, som ni var så slängd i, skulle jag bums ha känt igen er. Ack, hvilken skada, att ni förspillt edra gåfvor, mr Holmes! Ni kunde ha gått långt med tiden, om ni på fullt allvar egnat er åt konsten.»

»Ni hör, Watson, att om allt annat sviker mig, så står ändå alltid en vetenskap mig öppen,» sade Holmes skrattande. »Och nu skall vår vän nog icke längre låta oss stå här ute i kylan, tänker jag.»

»Stig in, sir, stig in — både ni och edra vänner,» svarade Mc Murdo. »Kan inte hjälpa't, mr Thaddeus, men jag har en gäng fått mina order. Måste först vara säker på edra vänner, innan jag släppte in dem.»

Innanför porten ledde en grusad gångstig genom den ödsliga trädgården fram till en stor klumpig, fyrkantig byggning, som låg alldeles försänkt i skugga, utom där en månstråle snuddade utmed ena hörnet och glittrade i ett vinds-fönster. Husets ofantliga storlek i förening med dess mörker och dödslika tystnad gjorde ett hemskt intryck. Till och med Thaddeus Sholto tycktes vara illa till mods, och lyktan skälfde och skramlade i hans hand.

»Jag förstår det inte, sade han. »Det måste vara något misstag. Jag sade uttryckligt ifrån åt Bartholomeus, att vi skulle komma hit, och ändå är det icke något ljus i hans fönster. Jag begriper icke, hvad det skall betyda.»

»Låter han alltid bevaka gärden pä detta sätt?» frågade Holmes.

»Ja, han har följt vår fars vanor. Han var favoriten af oss båda, ser ni, och jag har ibland tänkt, att min far berättat honom mera, än han någonsin berättade mig. Det är Bartholomeus' fönster där uppe, där månskenet ligger på. Det är alldeles ljust, men jag tror inte, att det är något ljus tändt i rummet.»

»Nej, det är det icke,» sade Holmes. »Men jag ser en skymt af en ljusstråle i det där lilla fönstret bredvid dörren.»

»Ah, det är hushållerskans rum. Det är där, gamla mrs Bernstone brukar uppehålla sig. Hon kan säga oss, hvad allt det här skall betyda. Men ni kanske ville vara snälla och vänta här ett ögonblick eller två, ty om vi alla komma in på en gång, och hon icke blifvit underrättad om vår ankomst, kunde hon bli skrämd. Men, tyst! hvad är det?»

Han lyfte upp lyktan, och hans hand skälfdeså att ljuset dansade i fladdrande ringar omkring oss. Miss Morstan grep mig om handleden, och vi stodo alla med klappande hjärtan och spända öron. Från det stora svarta huset ljöd i nattens tystnad det sorgligaste af alla ljud, — en uppskrämd kvinnas gälla, albrutna jämmer.

»Det är mrs Bernstone,» sade Sholto. »Hon är den enda kvinnan i huset. Vänta här. Jag är tillbaka om ett ögonblick.»

Han skyndade fram till dörren och knackade på sitt egendomliga sätt. Vi kunde se, att en högväxt gumma öppnade för honom och vacklade af glädje vid blotta åsynen af honom.

»Ah, mr Thaddeus, hvad jag är glad, att ni kom, sir! Jag är så glad, att ni kom, mr Thaddeus !»

Vi hörde hennes upprepade försäkringar om sin glädje, tills dörren stängdes och hennes röst dog bort i ett

entonigt mummel.

Vår ledsagare hade lemnat lyktan kvar hos oss. Holmes svängde den långsamt rundt, i det han kastade skarpa blickar på byggnaden och de stora grushögar, som betäckte marken. Miss Morstan och jag stodo bredvid hvarandra, och hennes hand låg i min. Kärleken är ett märkvärdigt ting, ty före denna dag hade vi båda ju aldrig sett hvarandra, aldrig hade ett ord eller ens en blick af ömhet växlats oss emellan, och likväl sökte våra händer instinktmässigt hvarandra i denna stund af oro. Jag har sedan undrat där-öfver, men i det ögonblicket tycktes det mig heltnaturligt, att jag skulle vända mig till henne, och hon har. också ofta sagt, att det var en instinkt, som dref henne att söka tröst och skydd hos mig. Så stodo vi då där, hand i hand som två barn, och det var frid i våra hjärtan, trots allt det mörka och dystra, som omgaf oss.

»Ett sådant besynnerligt ställe!» sade hon, seende sig omkring.

»Det ser ut, som om alla Englands mullvadar huserat här. Jag har sett något liknande på sluttningen af en kulle i trakten af Ballarat, där man hållit på att leta efter nya guldådror.»

»Anledningen är den samma här också,» sade Holmes. »Det är spår efter skattgräfvarne. Ni måste komma ihåg, att de letat efter den i sex år. Det är icke underligt då, att trädgården ser ut som en grusgraf.»

I detsamma slogs dörren upp, och Thaddeus Sholto kom utrusande med framsträckta händer och fasans blick i sina ögon.

»Det är något på tok med Bartholomeus!» skrek han. »Jag är så rädd! Mina nerver uthärda det icke.»

Han var i självfva verket halft gråtfärdig al skrämsel, och det grimaserande, spetsiga ansiktet, som tittade fram ur den stora astrakankragen, hade det hjälplösa, bönfallande uttrycket hos ett uppskrämdt barn.

»Låt oss gå dit in», sade Holmes på sitt korta, bestämda sätt.

»Ack ja, gör det»! bad Thaddeus Sholto.»Jag känner mig verkligen icke i stånd att ge några befallningar.»

Vi följde honom alla in i hushållerskans rum, som var på venster hand i gången. Den gamla kvinnan gick af och an med ängslig uppsyn och oroligt vridande sina händer, men anblicken af miss Morstan tycktes ha en lugnande inverkan på henne.

»Gud välsigne ert ljufva, milda anlete»! utbrast hon med en hysterisk snyftning. »Det gör mig godt att se er. Ack, jag har blifvit svårt hemsökt i dag!»

Vår följeslagerska klappade hennes magra, sträfva hand och mumlade några vänliga, kvinligt tröstande ord, som återförde färgen till den andras likbleka kinder.

»Herrn har stängt in sig och vill icke svara,» förklarade hon. »Hela dagen har jag gått och väntat att få höra af honom, ty han tycker ofta om att vara ensam, men för en timme sedan blef jag rädd, att något var på tok, och därför gick jag upp och kikade in genom nyckelhålet. Ni måste gå dit upp, mr Thaddeus — ni måste gå upp och se själf. Jag har sett mr Bartholomeus Sholto i sorg och i glädje under tio långa år, men aldrig har jag sett honom med ett sådant uttryck i sitt ansikte som detta.»

Sherlock Holmes tog lyktan och gick förut, då Thaddeus Sholto var så uppskakad, att tänderna skallrade i munnen på honom. Jag måste stödja honom under armen, då vi gingo uppförtrappan, ty hans knän skälfde, så att han knappt kunde gå. Två gånger tog Holmes fram förstoringsglaset ur fickan och undersökte omsorgsfullt några otydliga märken, som föreföllo mig endast vara några små damfläckar på kokosbast-mattan, hvilken täckte trappan. Han gick långsamt steg för steg, i det han höll lyktan sänkt och kastade skarpa blickar åt höger och venster. Miss Morstan hade stannat kvar hos den uppskrämda hushållerskan.

Den tredje trappan slutade i en rak, tämligen lång gång, klädd på högra sidan med en präktig indisk väggbonad och försedd på den venstra med tre dörrar. Holmes gick framåt, alltjämt lika långsamt och metodiskt, och vi följde tätt i hälarne på honom, under det våra skuggor sträckte sig allt längre och svartare bakom oss nedåt korridoren. Tredje dörren var den, som vi sökte. Holmes knackade på, utan att få något svar och försökte därpå

vrida om handtaget och knuffa upp den. Men den var stängd innanför med en bred, stark rigel, efter hvad vi kunde se, då vi lyste på den med lyktan. Som nyckeln var omvriden, var hålet likväl icke alldeles igentäppt. Sherlock Holmes lutade sig ner mot det och reste sig genast upp igen, dragande djupt efter andan.

»Det är något diaboliskt i det här, YVatson,» sade han, mer upprörd än jag någonsin förut sett honom. »Hur vill ni förklara det?»

Jag böjde mig ner till nyckelhålet och ryg-gade tillbaka med fasa. Månskenet strömmade in i rummet, som upplystes af en obestämd, dallrande dager. Därifrån stirrade emot mig ett ansikte, som rent af tycktes hängande i luften, ty allt nedanför låg i skugga — och detta ansikte var vår vän Thaddeus'. Det var samma höga, skinande hjässa, samma borstiga, röda hårfrans, samma blodlösa hy. Men anletsdragen voro stelnade i ett hemskt leende, ett ansträngdt, onaturligt flin, som i detta tysta, månbelysta rum var mera pröfvande för nerverna än hvilken ursinnig grimas som hälst. Och så likt var detta ansikte vår lille väns, att jag såg mig om efter honom för att förvissa mig om, att han verkligen var med oss. Därpå kom jag ihåg, att han nämnt, det han och hans bror voro tvillingar.

»Det är förfärligt, detta! »sade jag till Holmes. »Hvad är att göra?»

»Vi måste spränga dörren,» svarade han och kastade sig emot den med hela sin tyngd.

Den knakade och brakade, men gaf icke vika. Med förenade krafter rusade vi på den en gång till; den flög häftigt upp, och vi voro inne i Bartholomeus Sholtos rum.

Det tycktes vara inredt till ett slags kemiskt laboratorium. En dubbel rad flaskor med glasproppar var uppstäld på väggen midt emot dörren, och bordet var öfversålladt med en massa Bun-sens brännare, profrör och retorter. I hörnen stodo i videkorgar öfverspunna kärl, innehållande olika syror. Ett af dessa tycktes läcka eller hadeblifvit sönderslaget, ty en flod af någon mörk vätska hade sipprat ut därifrån, och luften var tung af en egendomligt skarp, tjärliknande lukt. En trappstege stod på ena sidan, midt bland en hög murbruk och trävirke, och ofvanför den var en öppning i taket, tillräckligt stor för att en person skulle kunna komma därigenom. Vid foten af stegen låg ett långt rep vårdslöst hopkastadt.

I en snidad länstol bredvid bordet satt husets herre, alldeles hopsjunken, med hufvudet hängande ned mot venstra skuldran och det spöklika, outgrundliga leendet öfver sitt ansikte. Han var stel och kall och hade tydligen varit död i flere timmar. Det föreföll mig, som om icke endast hans anletsdrag utan också alla hans lemmar voro förvridna och krökta på det mest fantastiska sätt. På bordet bredvid hans hand låg ett besynnerligt verktyg — en massiv brun käpp med stenknopp liksom på en hammare och surrad med groft tåg. Där bredvid var en afrifven papperslapp med några klottriga kråkfötter. Holmes såg på den och räckte den sedan åt mig.

»Ni ser,» sade han och höjde betydelsefullt på ögonbrynen.

Vid skenet af lyktan läste jag med en rysning af fasa: »De fyras tecken».

»För Guds skull, hvad betyder allt det här?» utropade jag.

»Det betyder mord,» svarade han och lutade sig ner öfver den döde. »Ah! Jag väntade det. Titta hit!»Han pekade på något liknande en lång, svart törntagg, som satt fast i skinnet ofvanför örat.

»Det ser ut som en törntagg,» sade jag.

»En tagg är det också. Ni kan taga ut den. Men akta er, ty den är förgiftad.»

Jag tog den varsamt mellan tummen och pekfingret. Den lossnade så lätt, att det knappt syntes något märke efter den i skinnet. En enda liten blodfläck visade, hvar stygnet varit.

»Allt detta är en olöslig gåta för mig,» sade jag. »Det blir allt dunklare i stället för klarare.»

»Tvärtom,» svarade han, »det klarnar med hvarje ögonblick. Jag behöfver endast ett par felande länkar för att ha en fullt sammanhängande kasus.»

Alltsedan vi kommit in i rummet, hade vi nästan glömt vår följeslagares närvaro. Han stod alltjämt kvar i dörröppningen, en sann bild af fasa, vridande sina händer och jämrande för sig själf. Men plötsligt brast han ut i ett högt, klagande skri.

»Skatten är borta!» sade han. »De ha stulit skatten ifrån honom! Där är hålet, genom hvilket vi firade ner den. Jag hjälpte honom att göra det! Jag var den siste, som talade med honom! Jag lemnade honom här i går kväll, och jag hörde honom stänga dörren, under det jag gick utför trappan.»

»Hur dags var det?»

»Klockan var tio. Och nu är han död, och polisen måste tillkallas, och jag skall bli miss-tänkt för att ha ett finger med i det. Ack jo, det är jag säker på. Men ni tro det ju icke, mina herrar? Ni tro väl icke, att det var jag? Är det sannolikt, att jag skulle fört er hit, om det vore jag? Ah, herre Gud, herre Gud! Jag vet, att jag kommer att bli tokig på kuppen!»

Han slängde med armarne och stampade med fotterna i ett konvulsiviskt anfall af förtviflan.

»Ni har ingen anledning till fruktan, mr Sholto,» sade Holmes vänligt, i det han lade handen på hans axel. »Lyd mitt råd och åk ner till vaktkontoret för att underrätta polisen om saken. Erbjud er att ge dem allt möjligt bistånd. Vi skola här afvakta er återkomst.»

Den lille mannen lydde med hälft bedöfvad min, och vi hörde honom strubbla utför trapporna i mörkret.

SJÄTTE KAPITLET.

Sherlock Holmes i sitt esse.

Nu, Watson,» sade Holmes, gnuggande sina händer, »ha vi en halftimme för oss själfva. Låt oss begagna den väl. Som jag sade er, har jag saken nästan fullständigt klar för mig, men vi få icke fela genom att vara för mycket säkra. Så enkelt det hela än förefaller nu, kan det ligga något djupare inunder.»

»Enkelt!» utbrast jag.

»Ja visst,» sade han med utseendet af en klinisk professor, som förklarar ett sjukdomsfall för sina elever. »Sätt er i hörnet där, så att icke spåren efter edra steg trassla in saken. Och nu till verket! Först och främst, hur kom de där personerna in, och hur gåfvo de sig af? Dörren har icke varit öppnad sedan i går kväll. Hur är det med fönstret?»

Han bar lyktan dit, i det han hela tiden högt gaf luft åt sina iakttagelser, ehuru han snarare riktade dem till sig själf än till mig. »Fön-stret- är stängdt inifrån, hakarne pålagda, ramen solid, inga gångjärn på sidorna. Låt oss öppna det. Ingen ränna i närheten, taket alldeles utom räckhåll. Och likväl har en person klättrat upp genom fönstret. Det regnade litet i går kväll. Här är spåret efter en jordig fot på fönsterkarmen. Och här är en rund smutsfläck och här ännu en på golfvet och en tredje bredvid bordet. Titta hit, Watson! Det kan man kalla präktiga bevis!»

Jag såg på de runda, skarpt tecknade ler-fläckarne.

»Detta är icke spåret efter någon fot,» sade jag.

»Det är något af vida större värde för oss. Det är aftrycket af ett träben. Ni ser, här på karmen är märket efter stöfveln, en tung stöfvel med en bred, järnbeslagen klack, och bredvid den är märket efter trästumpen.»

»Det är karlen med träbenet.»

»Just så. Men här har varit någon annan — en mycket skicklig och verksam bundsförvandt. Skulle ni kunna klättra uppför den här muren, doktor?»

Jag såg ut genom det öppna fönstret. Månen sken ännu klart på detta hörn af huset. Vi voro goda sextio fot från marken, och hur jag än blickade mig omkring, kunde jag icke upptäcka något fotfäste, icke ens så mycket som en springa i muren.

»Det är alldeles omöjligt,» svarade jag.

»Utan hjälp är det det. Men antag, att nihade en god vän här uppe, som firade ner till er det där präktiga, starka repet, som jag ser därborta i vrån, och gjorde fast ena ändan vid den här stora kroken i muren. Då tänker jag, att ni, om ni vore en stark och rörlig man, skulle kunna klänga er upp med träben och allt. Ni skulle naturligtvis aflägsna er på samma sätt, och ert biträde skulle fira upp repet, lösgöra det från kroken, stänga fönstret, lägga på haken inifrån oah ge sig af på samma sätt, som han ursprungligen kommit. Som en underordnad punkt kan det anmärkas,» fortsatte han, fingrande på repet, »att vår vän med träbenet, ehuru en god klättrare, icke var sjöman till yrket. Hans händer voro långt ifrån tillräckligt barkade. Mitt förstoringsglas visar mig mer än ett blodmärke, isynnerhet mot ändan af repet, hvaraf jag sluter, att han gled ner med en sådan fart, att han skrubbade skinnet af händerna.»

»Allt det där är mycket bra,» sade jag, »men saken blir ändå mer obegriplig än förut. Hvem är den där hemlighetsfulla medhjälparen? Hur kom han in i rummet?»

»Ja, medhjälparen, ja,» upprepade Holmes tankfullt. »Han erbjuder verkligen några drag af intresse. Han höjer det hela från hvardaglighetens område. Jag inbillar mig, att denne medhjälpare kommer att bryta ny mark i detta lands brottmålsannaler — ehuru liknande fall erbjuda sig från Indien, och om jag icke bedrar mig, också från Senegambien.»»Hur kom han in då?» upprepade jag. »Dörren är stängd, fönstret otillgängligt. Var det genom skorstenen?»

»Eldstaden är alldeles för trång,» svarade han. »Jag har redan tagit denna möjlighet i betraktande.»

»Men hur då?» envisades jag.

»Ni vill icke tillämpa mina föreskrifter,» sade han, skakande på hufvudet. »Elur ofta har jag icke sagt er, att då ni eliminerat det omöjliga, måste hvad som återstår, om också otroligt, vara det rätta? Vi veta, att han icke kom hvarken genom dörren, fönstret eller skorstenen. Vi veta också, att han icke kunde ha varit gömd inne i rummet, eftersom här icke fins något möjligt gömställe. Hvarifrån kom han då?»

»Han kom genom öppningen i taket!» utropade jag.

»Naturligtvis. Det måste han ha gjort. Om ni vill vara snäll och hålla i lyktan åt mig, skola vi nu utsträcka våra efterforskningar till rummet ofvanför — det hemliga rummet, där skatten upptäcktes.»

Han gick upp på stegen, och i det han fattade om en taksparre med hvardera handen, svingade han sig upp i vindsskrubben. Sedan lade han sig ner framstupa och tog emot lyktan, så att jag kunde följa efter honom.

Rummet, där vi befunno oss, var omkring tio fot långt och sex fot bredt. Golfvet utgjordes af taksparrarne, med ett tunt lager gipsrappningemellan, så att man måste hoppa från bjälke till bjälke, när man gick. Taket sluttade på båda sidor och var tydligen den inre stommen af husets verkliga tak. Där fans icke ett spår af några möbler, och ett tjockt lager af under åratal hop-sparadt damm betäckte golfvet.

»Här ha vi det, ser ni,» sade Sherlock Holmes, i det han satte handen mot den sluttande väggen. »Det här är en fallclörr, som leder ut på taket. Jag kan trycka upp den, och här ha vi själfva taket, som sluttar nedåt i svag vinkel. Detta är således den väg, på hvilken nummer Ett skaffade sig inträde. Låt oss se, om vi kunna finna några andra spår af hans individualitet.»

Han höll ner lyktan mot golfvet, och i det han gjorde så, såg jag för andra gången under denna natt ett uttryck af häpnad och bestörtning i hans ansikte. Hvad mig själf beträffar, så greps jag af en kall rysning, när jag följde hans blick. Golfvet var tätt betäckt med spår efter en naken fot, — tydliga, skarpt framträdande och noggrant aftryckta, men knappast hälften så stora som en vanlig mans.

»Holmes,» hviskade jag, »ett barn har gjort dessa gräsliga saker.»

Han hade ögonblickligt återvunnit sin själf-behärskning.

»Jag blef förbryllad för en sekund,» sade han, »men saken är helt naturlig. Mitt minne svek mig, annars skulle jag kunnat säga det på

förhand. Det är ingenting mer att få veta här. Låt oss gå ner.»

»Hvad är då er teori angående de där fotspåren?» frågade jag ifrigt, när vi åter kommit ner i det undre rummet.

»Bäste Watson, försök själf att göra en liten analys,» sade han med en anstrykning af otålighet. »Ni känner min metod. Tillämpa den, och det skall bli ganska lärorikt att jämföra resultaten.»

»Jag kan icke fundera ut något, som kan komplettera och sammanbinda dessa besynnerliga fakta,» svarade jag.

»Det skall snart vara er fullständigt klart,» sade han obesväradt. »Jag tror icke, att här är något vidare af vikt, men jag skall se efter.»

Han tog fram sitt förstoringsglas och ett måttband och kröp skyndsamt omkring i rummet på knäna, mätande, jämförande, undersökande, med sin långa, smala näsa endast ett par tum från golfvet och sina djupt liggande ögon glittrande och runda som en fågels. Så snabba, tysta och smygande voro hans rörelser, så lika en dresserad blodhunds, som vädrar upp ett spår, att jag icke kunde låta bli att tänka på, hvilken förfärlig brottsling han skulle ha blifvit, om han riktat sin energi och skarpsinnighet emot lagen, i stället för att anstränga dem till dess försvar. Under det han snokade omkring, mumlade han hela tiden för sig själf, och slutligen brast han ut i ett högt rop af förtjusning.

»Vi ha i sanning lyckan med oss,» sade han.»Nu borde vi icke ha mycket besvär längre. Nummer Ett har haft den oturen att trampa i kreosoten. Ni kan se konturen af hans lilla fot här vid sidan af den illaluktande smörjan. Kärlet har blifvit spräckt, som ni ser, och innehållet har sipprat ut.»

»An sedan?» frågade jag.

»Jo, vi ha honom fast, det är alltsammans,» svarade han. »Jag känner en hund, som skulle följa det här spåret till världens ände. Om ett koppel kan vädra en utefter marken släpad sill tvärs öfver ett helt grefskap, hur långt kan då en särskildt dresserad hund följa en så skarp lukt som den här? Det låter som ett regula-de-tri-exempel. Svaret skulle ge oss . . . Men tyst! där ha vi lagens befullmäktigade representanter.»

Tunga steg och sorlet af högljudda röster hördes nerifrån, och förstugudörren slogs igen med en hård skräll.

»Innan de komma,» sade Holmes, »så lägg er hand här på det stackars offrets arm och här på hans ben. Hvacl känner ni?» •

»Musklerna äro hårda som sten,» svarade jag.

»Just det. De äro i ett tillstånd af ytterlig kontraktion, som vida öfverstiger den vanliga rigor mortis. Om ni sammanställer det med det förvridna uttrycket i ansiktet, detta Hippokratiska leende eller 'risus sardonicus , som de gamle för-fattarne kallade det, hvilken slutsats tränger sig då på er?»

»Att döden förorsakats af något starkt växt-gift,» svarade jag, »något stryknin-liknande ämne, som frambragt stelkramp.»

»Det var den tanke, som föll mig in, i detsamma jag såg ansiktets förvridna muskler. När vi kommo in i rummet, såg jag mig genast om efter det redskap, hvarigenom giftet trängt in i organismen. Som ni såg, upptäckte jag en tagg, hvilken blifvit lätt instucken eller inskjuten i huf-vudskålen. Lägg märke till, att den del, som träffats, just måste varit vänd mot öppningen i ' taket, ifall mannen suttit upprätt i stolen. Undersök nu den här taggen.»

Jag tog den försiktigt och höll upp den i skenet af lyktan. Den var lång, hvass och svart, , med ett glansigt

utseende omkring spetsen, som om något gummiaktigt ämne torkat därpå. Den trubbiga ändan hade blifvit putsad och afrundad med en knif.

»Är det en engelsk törntagg?» frågade han.

»Nej, det är det helt säkert icke.»

»Af alla dessa fakta borde ni vara i stånd att draga några riktiga slutsatser. Men här ha vi den reguliera styrkan, — alltså få hjälptrupperna slå till reträtt.»

Under det han talade, hade stegen kommit allt närmare, klampade nu utanför i korridoren, och en stor, tjock, ståtlig herre i grå kläder kom tungt instöflande i rummet. Han var rödbrusig, blodfull och bullersam, med ett par mycket små, blinkande ögon, som skarpt blickade fram ur de tjocka, uppsvälda påsar, som omgåfvo dem. Hanföljdes i hack och häl af en uniformsklädd poliskonstapel och den alltjämt darrande Thaddeus Sholto.

»Jo, det var en skön affär,» skrek han med en grof, hes stämma. »Snygga historier! Men hvad är alla de här för ena? Huset tycks ju vara lika öfverfullt som en kaningård!»

»Jag tänker, ni nog kommer ihåg mig, mr Athelney Jones,» sade Holmes lugnt.

»Jo, visst gör jag det!» flåsade han. »Det är ju mr Sherlock Holmes, teoretikern. Komma ihåg er! Jag skall aldrig glömma, hur ni predikade för oss alla om orsaker och slutledningar och verkningar i fråga om den där juvelaffären i Bishopgate. Det är sant, att ni förde oss på det rätta spåret, men nu medger ni väl, att det var mera lyckträff än klok ledning.»

»Det var resultatet af ett mycket enkelt, logiskt räsonnemang.»

»Ah, seså, seså! Man skall aldrig skämmas för att erkänna sanningen. Men hvad är allt det här för slag? Fula historier! Fula historier! Idel allvarsamma fakta — ingen plats för teorier och slikt. En sådan tur, att jag råkade vara i Norwood i och för en annan kasus! Jag var på vaktkontoret när budet kom. Hvad tror ni, karlen dog af?»

»Äh, det är knappast ett fall, där jag har bruk för mina teorier,» svarade Holmes torrt.

»Nej, nej! Men man kan icke neka till, att ni ibland slår spiken på hufvudet. Milde himmel!Dörren var stängd, efter hvad jag kunde första. Juveler af en half millions värde saknas. Hur var det med fönstret?»

»Stängdt med pålagda hakar, men det syns fotspår på karmen.»

»Godt, godt, om det var stängdt med hakar, så kunna fotspåren icke ha med saken att göra. Det säger ju sunda förnuftet. Karlen kan ha dött af slag, men så är det ju de saknade juvelerna. Ha! Jag har en teori. Det kommer öfver mig ibland så där som en blixt. •—- Gå ut ett slag, konstapel, och ni också, mr Sholto. Er vän kan stanna . . . Hvad säger ni om det här, Holmes? Sholto var, enligt sin egen bekännelse, hos sin bror i går afton. Brodern dog af en slagattack, hvarpå Sholto gaf sig af med skatten? Hä?»

»Hvarefter den döde högst omtänksamt steg upp och låste dörren inifrån?»

»Hm, det är en lucka här. Låt oss betrakta saken i det sunda förnuftets ljus. Denne Thad-deus Sholto var hos sin bror, det var en tvist emellan dem, — så mycket veta vi. Brodern är död, och juvelerna äro borta. Så mycket veta vi också. Ingen har sett brodern efter det ögonblick Thaddeus lemnade honom. Hans bädd står orörd. Thaddeus är tydligen i ett ytterst upp-rördt sinnestillstånd. Hans utseende är häller icke, — nå ja, icke tilldragande. Ni ser, att jag . börjar spinna mitt nät omkring Thaddeus. Snart sitter han fast i det.»»Ni har ännu icke reda på alla fakta,» sade Holmes. »Den här träsplinten, som jag har alla skäl att tro vara förgiftad, satt bakom likets öra, — ni kan ännu se märket efter den. Det här papperet med den inskrift, ni ser, låg på bordet och där bredvid det här tämligen besynnerliga redskapet med stenknoppen. Hur passar allt detta in i er teori?»

»Bekräftar den till alla delar,» sade den tjocke detektiven högtidligt. »Huset är fullt af indiska kuriositeter. Thacldeus tog den här med upp, och om den där splinten är förgiftad, så kan Thaddeus lika väl som någon annan gjort ett mordiskt bruk af den. Papperet är något hokuspokus -— troligen ett sätt att söka blanda bort korten.

Enda frågan är: hur gaf han sig af? Ah, ja visst, här ha vi ju ett hål i taket.»

Med stor rörlighet, i betraktande af hans korpus, sprang han uppför stegen, klämde sig igenom in i skrubben, och omedelbart därefter hörde vi hans triumferande röst förkunna, att han upptäckt falldörren.

»Han kan få tag i ett och annat,» anmärkte Holmes med en axelryckning; »han har sina tillfälliga glimtar af förnuft. Il riy a pas de sots si incommodes que ccux qid ont de lesprit!»

»Ni ser,» sade Athelney Jones, i det han åter visade sig på trappstegen. »Fakta äro bättre än teorier, när allt kommer omkring. Min åsikt af saken har vunnit bekräftelse. Där fins en fall-clörr, som leder ut till taket, och som står halföppen.»»Det var jag, som öppnade den.»

»Ah, verkligen! Ni lade då märke till den?» Han såg litet handfallen ut vid denna upptäckt. »Nå, hvem som än lagt märke till den, så visar den, hur vår munsjör gaf sig af. Konstapel!»

»Ja, sir!» — utifrån korridoren.

»Bed mr Sholto stiga in! — Mr Sholto, det är min plikt att underrätta er, att hvad ni än kommer att säga, skall det nyttjas emot er. Jag arresterar er i drottningens namn såsom varande inblandad i er broders död.»

»Se där! Sade jag icke det!» utbrast den lille stackaren, i det han slog ut med armarne och stirrade från den ene till den andre af oss.

»Oroa er icke för det, mr Sholto,» sade Holmes. »Jag tror, jag kan förbinda mig till att rentvå er från beskyllningen.»

»Lofva icke för mycket, herr teoretiker, lofva icke för mycket,» snäste detektiven. »Ni kan måhända finna det svårare än ni tror.»

»Jag skall icke endast rentvå honom, mr Jones, utan jag vill också ge er till skänks namn och signalement på en af de båda personer, som voro här inne i rummet i går kväll. Hans namn är Jonathan Small, efter hvad jag har all anledning att tro. Han har aldrig fått någon egentlig uppfostran, är liten och rörlig, med högra benet borta och en trästump i stället, som är afnött på innersidan. Hans venstra stöfvel är bred i tån, med grof sula och en järnskålla kring klacken. Han är en medelålders man, mycket solbränd ochhar varit deporterad. Dessa få anvisningar kunna kanske vara er till nytta, liksom också det faktum att han skrubbat af sig en hel massa skinn inne i händerna. Den andra personen ...»

»Nå, den andre?» frågade Athelney Jones i hånande ton, men icke desto mindre, efter hvad jag tydligt kunde se, åtskilligt slagen af den andres bestämda sätt.

»Ar en ganska egendomlig personlighet,» svarade Sherlock Holmes och svängde sig om på klacken. »Jag hoppas inom kort kunna presentera er för det hedervärda paret. Får jag säga er ett ord, Watson.»

Han förde mig ut i korridoren.

»Denna oväntade händelse,» sade han, »har kommit oss att en smula förlora ur sikte det ursprungliga ändamålet med vår färd.»

»Jag har just tänkt på det,» svarade jag. »Det är icke lämpligt, att miss Morstan stannar kvar på detta hemska ställe.»

»Nej. Ni måste följa henne hem. Hon bor hos mrs Cecil Forrester i Nedre Camberwell, —• det är icke så långt härifrån. Jag skall vänta på er här, ifall ni vill åka hit igen. Eller kanske ni är för trött?»

»För ingen del. Jag tror icke, jag skulle kunna få någon ro, förrän jag fatt veta mera af denna sällsamma historia. Jag har sett åtskilligt af lifvets mörka sida i mina dar, men jag försäkrar er, att denna aftons många besynnerliga händelser bringat hela mitt nervsystem i olag.Men jag skulle gärna i ert sällskap vilja fullfölja saken till slut, nu då jag redan gått så långt.»

»Er närvaro skulle vara mig till stor nytta,» svarade han. »Vi skola arbeta ut saken oberoende för oss själfva och

låta den där karlen Jones fritt triumfera öfver alla de hjärnspöken, som det kan falla honom in att konstruera. När ni af-lemnat miss Morstan, så ville jag be er köra vidare till Pinchin Lane, n:o 3, nere vid flodkanten i Lambeth. I tredje huset på höger hand bor en uppstoppare af fåglar, — Sherman är namnet. Ni kan i fönstret se en vessla, som håller en kaninunge i munnen. Knacka upp gubben Sherman, helsa honom från mig och säg, att jag behöfver Toby med detsamma. Ni tar Toby med er i droskan tillbaka hit.»

»En hund, förmodar jag?»

»Ja, en underlig kurre af någon sorts bland-ningsras, begåfvad med ett förvånande väderkorn. Jag tar hällre Toby till hjälp än hela Londons detektivkår.»

»Jag skall fara efter honom,» sade jag. Klockan är ett nu. Jag borde vara tillbaka före tre, om jag kan få cn frisk häst.»

»Och jag, sade Holmes, »skall se, hvad jag kan leta ut af mrs Bernstone och den indiske tjenaren som, efter hvad mr Thaddeus säger, sofver i nästa vindskammare. Vidare skall jag studera den store Jones' metod och lyssna tillhans icke alltför finkänsliga sarkasmer. *'Wir sind gewohnt, dass die Menschen verhöhnen, was sie nicht verstehen'.* Goethes uttryck äro alltid kraftiga och slående.»

SJUNDE KAPITLET

Kreosot-tunnan.

Polisen hade haft med sig en droska, och i denna eskorterade jag miss Morstan tillbaka till hennes hem. På kvinnornas englalika sätt hade hon ståndaktigt burit bekymren, så länge det fans en, svagare än hon själf, att trösta; och jag hade funnit henne sittande lugn och glad hos den förskräckta hushållerskan. Men i droskan höll hon först på att svimma och brast därpå ut i lidelsefull gråt, — så djupt hade hon blifvit skakad af nattens äfventyr. Hon har sedan sagt mig, att hon fann mig kall och främmande under denna färd. Hon anade föga, hvilken strid som utkämpades i mitt bröst, eller hvilken mödosamt uppkallad själfbeherskning, som återhöll mig. Mina varmaste sympatier, min kärlek drog mig till henne, liksom min hand dragits att fatta hennes i trädgården. Jag kände, att åratal af konventionellt umgänge icke skulle lärt mig att kännahennes milda, själsstarka natur, så väl som denna enda dag med dess sällsamma erfarenheter. Men likväl var det två betänkligheter, som förseglade de ömma orden på mina läppar. Hon var svag och hjälplös, uppskakad och nervös. Det skulle vara att missbruka hennes belägenhet, om man i en sådan stund trugade kärlek på henne. Och hvad värre var, hon var rik. Om Holmes' efterspaningar kröntes med framgång, var hon en förmögen arftagerska. Vore det rätt, vore det hederligt, om en regimentsläkare på half sold droge en sådan fördel af en förtrolighet, som slumpen åväga-bragt? Skulle hon icke kunna betrakta mig som en vanlig simpel lycksökare? Jag kunde icke uthärda, att en sådan tanke skulle falla henne in. Den fördömda Agraskatten reste sig som ett oöfverstigligt skrank emellan oss.

Klockan var nära tre, då vi kommo till mrs Cecil Forrester's bostad. Tjänstfolket hade gått och lagt sig för flera timmar sedan, men mrs Forrester hade blifvit så intresserad af det sällsamma budskap, miss Morstan fått, att hon ännu satt uppe, afvaktande hennes återkomst. Hon öppnade själf porten för oss, en medelålders, behaglig kvinna, och det gladde mig att se, hur ömt hennes arm smög sig kring den unga flickans lif, och höra det moderliga tonfallet i hennes röst, när hon välkomnade henne. Hon var tydligen icke ett blott aflönaclt tjänstehjon, utan en värderad väninna. Jag presenterades, och mrs Forrester bad mig ifrigt stiga in och berätta hennevåra äfventyr. Jag förklarade likväl, hvilket viktigt ärende, som förde mig vidare, och lofvade högtidligt att komma och rapportera hvarje framsteg, vi kunde göra i saken. Då jag åkte bort, smög jag en blick tillbaka, och jag tycker mig ännu se den lilla gruppen ute på trappan — de båda behagfulla, mot hvarandra lutade gestalterna, den halföppna dörren, gasskenet från förstugan, som strömmade ut genom den målade glasrutan, barometern och den blanka ledstången. Det var något lugnande i att uppfånga denna flyktiga skymt af ett fridfullt engelskt hem midt i det vilda och

dystra företag, hvari vi fördjupat oss.

Och ju mer jag tänkte på hvad som händt, desto vildare och dystrare föreföll det. Jag genomgick i tankarne hela den märkvärdiga kedjan af nattens tilldragelser, under det jag rasslade fram genom de tysta, gaslysta gatorna. Där var det ursprungliga problemet, — det åtminstone var temligen klart nu. Kapten Morstans död, de årligen sända pärlorna, annonsen, brefvet — allt detta hade vi fått ljus i. Men det hade endast ledt oss till en djupare och långt mera tragisk gåta. Den indiska skatten, den besynnerliga plankartan, som hittats bland Morstans saker, det sällsamma uppträdet vid major Sholtos död, återfinnandet af skatten, omedelbart efterföljdt af mordet på den, som funnit den, de egendomliga detaljer, som kännetecknade brottet, fotspåren, de underliga vapnen, de mystiska orden på papperslappen, de samma som stodo på kapten Morstans plankarta — detvar i sanning en labyrint, där en mindre egendomligt begåfvad människa än min rumkamrat väl kunde förtvifla att någonsin finna en ledtråd.

Pinchin Lane var en rad ruskiga tvåvåningshus af tegel i nedre delen af Lambeth. Jag fick knacka en god stund på porten till n:r 3, innan det gjorde någon verkan. Till slut glimtade likväl ett ljus bakom jalousien, och ett ansikte tittade ut ur ett fönster i öfre våningen.

»Gå er väg, er oförskämde fyllbult», sade ansiktet. »Om ni håller så’nt där väsen, så öppnar jag hundkojorna och släpper lös fyratiotre hundar på er.»

»Om ni bara vill släppa ut en, så är det just, hvad jag kommit hit för,» sade jag.

»Gå er väg!» skrek rösten. »Så sant mig Gud hjälpe, har jag inte en huggorm här i påsen, och jag skall släppa ner den på hufve’t på er, om ni inte går er väg!»

»Men det är en hund jag behöfver,» ropade jag.

»Det är inte värdt att stå där och prata,» röt mr Sherman. »Ur vägen bara, — för nät-jag säger tre, kommer huggormen nerdansande.»

»Mr Sherlock Plolmes» — började jag, och dessa ord hade en magisk verkan, ty fönstret slogs ögonblickligt igen, och inom ett par sekunder låstes porten upp och öppnades på vid gafvel. Mr Sherman var en mager, skranglig gubbe med sluttande axlar, senig hals och blå glasögon.

»En vän till mr Sherlock är alltid välkommen,» sade han. »Stig in, sir! Akta er förgräflingen, — han bits. Aj, din odygdspåse, vill du nypa tag i herrn?»

Detta till en vessla, som klämde sitt elaka lilla hufvud med de röda ögonen ut genom gallren i sin bur. »Bry er inte om den där, sir; det är bara en ormslå. Han har inga huggtänder, och därför låter jag honom gno fritt omkring i rummet, ty han håller styr på kackerlackorna. Ni får inte ta’ illa upp, att jag var just som litet ohöflig mot er först, men gatungarne hålla jämt spektakel med mig, och kommer litet emellanåt ner här i gränden enkom för att bulta upp mig. Hvad var det, mr Sherlock Holmes ville, sir?»

»Han ville låna en af edra hundar.»

»Aha, det var väl Toby?»

»Ja Toby var namnet.»

»Toby logerar i n:r 7 här till venster.»

Han traskade långsamt framåt med ljuset midt igenom hela denna besynnerliga djurfamilj, som han samlat omkring sig. I det osäkra, fladdrande skenet kunde jag dunkelt urskilja glittrande, glan-siga ögon, som stirrade emot oss från alla vinklar och vrår. Till och med taksparrarne öfver oss voro fullsatta med fåglar, som störda i sin slummer af vårt prat, lättjefullt passade på att byta om benet, som de hvilade på.

Toby visade sig vara ett fult, långhårigt kräk, med stubbiga öron, halft stöfvare, halft rapphöns-hund, brun och hvit till färgen och med en klumpig, vaggande gång. Efter en stunds tvekan behagade han taga emot en sockerbit, som dengamle naturforskaren räckte mig, och sedan förbundet sålunda var besegladt, gick han med ut till

droskan och gjorde inga svårigheter vid att följa mig. Klockan slog tre, just då jag åter befann mig utanför Pondicherry Lodge. F. d. boxaren Mc Murdo hade, efter hvad jag fann, blifvit arresterad som medbrottsling, och både han och mr Sholto hade förts till polisvaktkontoret. Två konstaplar bevakade den trånga ingången, men läto mig passera tillika med hunden, då jag uppgaf detektivens namn.

Holmes stod på yttertrappan med händerna i fickorna och rökte sin pipa.

»Ah, där har ni honom!» sade han. »Så ja, gossen min! Athelney Jones är borta. Här har utvecklats en otrolig energi, sedan ni gick. Han har icke endast arresterat vår vän Thaddeus utan också portvakten, hushållerskan och den indiske betjänten. Vi äro ensamma herrar på täppan, med undantag af en enda konstapel där uppe. Lemna hunden här och kom med.»

Vi bundo Toby vid ett bordsben i förstugan och gingo åter uppför trapporna. Rummet var som vi lemnat det, utom att ett lakan blifvit dra-peradt öfver hufvudfiguren. En poliskonstapel satt med trött uppsyn i en vrå.

»Låna mig er lykta, konstapel,» sade min följeslagare. »Bind nu den här papperslappen omkring halsen på mig, så att den hänger fram på bröstet. Tack! Nu måste jag draga af mig strumpor och skor. Vill ni taga dem med er

De fyras tecken.ner, Watson? Jag skall roa mig med en liten klättring. Och doppa så min näsduk i kreosoten. Det är bra. Kom nu med mig upp i vindsskrubben ett ögonblick.»

Vi klättrade upp genom öppningen. Holmes riktade lyktskenet ännu en gång på fotspåren i dammet.

»Jag vill, att ni särskildt skall ge akt på de här spåren,» sade han. »Finner ni något anmärk-ningsvärdt med dem?»

»De tillhöra ett barn eller en småväxt kvinna,» svarade jag.

»Nej, oberäknadt deras storlek. Ar det ingenting annat?»

»De förefalla att vara ungefär som andra fotspår.»

»Nej, icke alls. Se hit! Här är aftrycket af en högerfot i dammet. Nu gör jag ett med min nakna fot bredvid. Hvacl är den mest påfallande skilnaden?»

»Edra tår äro alla sammanklämda. På det andra spåret åter är hvarje tå skarpt avskild.»

»Just det, ja. Det är knuten. Lägg det på minnet. Vill ni nu vara snäll och gå till det där klaffönstret och lukta på kanten af trävirket? Jag skall stanna här borta, eftersom jag har näsduken i handen.»

Jag gjorde som han anvisade, och kände genast en skarp tjärlukt.

»Det är där, han satte foten, när han gaf sig ut på taket. Om ni kan spåra upp honom,så tänker jag, att Toby ännu mindre skall ha några svårigheter. Skynda er nu ner, bind lös hunden och kom hit nedanför, så skall ni få se på den nye Blondin.»

När jag kom ut i trädgården, var Sherlock Holmes redan på taket. Jag kunde se honom likt en ofantlig lysmask långsamt krafla sig fram längs takåsen.. Så förlorade jag honom ur sikte bakom skorstenen, men han kom fram igen och försvann sedan ånyo på motsatta sidan. Då jag gått rundt byggnaden, fann jag honom sittande på ett af hörnutsprången.

»Är det ni, Watson?» ropade han.

»Ja.»

»Här är platsen. livad är den där svarta tingesten här inunder för slag?

»En vattentunna.»

»Med lock?»

»Ja.»

»Icke spår af någon stege?»

»Nej.»

»Fördömda karl! Man kan ju rakt bryta halsen af sig. Men jag borde väl vara i stånd att komma ner, där han kunde klättra upp. Stuprännan kännes stadig nog. Nu bär det af i alla fall!»

Ett skrapande af fotter hördes, och lyktan började långsamt sänka sig ner för väggen. Med ett lätt språng stod han så på tunnan och hoppade därifrån ner på marken.

»Det var lätt att följa honom,» sade han,dragande på sig sina strumpor och skor. »Tegel-stenarne hade lossnat hela vägen, och i sin brådska hade han tappat det här. Det bekräftar min diagnos, som ni läkare säga.»

Det föremål han visade mig, var en liten ficka eller påse af flätade grässtrån i olika färger med några påträdda granna pärlor kring kanten.

Till form och storlek var den icke olik ett cigarrettfodral. Inuti voro ett halft dussin taggar af något mörkt trä, hvassa i ena ändan och af-rundade på den andra, alldeles som den hvilkcn träffat Bartholomeus Sholto.

»Det är djäfvulska tingestar,» sade han. »Akta att ni icke sticker cr. Jag är förtjust öfvcr att ha hittat dem, ty enligt all sannolikhet har han inga flera, och det är mindre risk för er eller mig att endera dagen få huden genomborrad af en dylik. För min del ville jag hellre trotsa hvilken reffelbössa som helst. Är ni upplagd för en liten sex-milspromenad, Watson?»

» Gärna.»

»Står ert ben ut med det?»

»Ja bevars!»

»Kom hit, gossen lilla! Gamla, hederliga Toby! Lukta, Toby, lukta!» och han satte den kreosotdränkta näsduken under nosen pä hunden, som stod där bredbent och med en komisk, viktig min, likt en kännare som inandas doften af något utsökt vin. Holmes kastade därefter bort näsduken, fäste ett starkt rep vid hundens halsband och ledde honom till vattentunnan. Tobybrast genast ut i en serie höga, ihållande tjut, hvarpå han med nosen utefter marken och svansen i vädret satte af längs spåret med en fart, som spände repet och tvang oss att trafva på så raskt vi kunde.

Östern hade småningom börjat hvitna, och vi kunde nu urskilja äfven något aflägsnare föremål i den kalla, grå halfdagern. Den väldiga, fyrkantiga byggnaden med sina svarta, tomma fönster och höga nakna murar reste sig dyster och ödslig bakom oss. Vår väg förde tvärs genom trädgården och parken, in och ut mellan alla de grafvar och gropar, hvarmed de voro öfversållade och genomskurna. Hela platsen med dess kringströdda smutshögar och vanvårdade buskplan-teringar hade ett förfallet, olycksbådande utseende, som stämde öfverens med det dystra drama, som utspelats därinom.

Då vi kommo fram till yttermuren, sprang Toby, ifrigt gnällande, utmed den ett stycke, tills han slutligen stannade vid ett hörn, som skuggades af en ung björk- Där de båda murarne möttes, hade flere tegelstenar blifvit lossade, och de därigenom uppkomna springorna voro nötta och af-rundade på nedre sidan, som om de ofta blifvit begagnade som stege. Holmes klättrade upp, och i det han tog emot hunden af mig, släppte han ner honom på andra sidan.

»Här är spåret af träbenets hand,» anmärkte han, då jag klättrade upp bredvid honom. »Ni ser den där lilla blodfläcken på den hvita rapp-ningen. En sådan tur, att vi icke haft något häftigare regn sedan i går! Lukten kommer att ligga kvar på vägen trots deras tjugoåtta timmars försprång.»

Jag tillstår, att jag hade mina tvifvel, när jag tänkte på den stora trafik, som egt rum på Lon-donvägen under mellantiden. Men mina farhågor blefvo snart lugnade. Toby hvarken tvekade eller vek åt sidan en enda gång, utan traskade oförtrutet vidare på sitt egendomliga, vaggande sätt. Tydligen öfvervägde den starka kreosotlukten alla andra dofter, som kunnat täfla med den.

»Tro icke,» sade Holmes, »att jag för min framgång i denna sak är beroende af en sådan slump, som att en af de här gökarne råkat trampa i kreosoten. Jag vet nu tillräckligt mycket, som kunde sätta mig i stånd att spåra upp dem på många andra sätt. Men detta är det bekvämaste, och eftersom ödet gifvit oss det i händerna, skulle jag göra mig skyldig till ett fel, om jag försummade det. Men det har i alla fall hindrat saken från att bli det lilla trefliga intellektuella problem, som det en gång lofvade att utveckla sig till. Det kunde ha varit någon ära att skörda därpå, om vi icke haft denna alltför påtagliga ledtråd.»

»Som det är, hedrar det er i alla fall mer än tillräckligt,» sade jag. »Jag försäkrar er, Holmesj att jag icke kan annat än häpna öfver er förmåga att göra sinnrika slutsatser, som här slår mig ännu mer än förra gången vid det Jeffersonska mordet. Detta fall tycks mig ännu mera inveckladt ochoförklarligt. Hur kunde ni till exempel med en sådan säkerhet beskrifva mannen med träbenet?»

»Bah, min käre vän, det var det enklaste i världen. Jag har ingen lust att spela affekterad. Det är alltsammans tydligt och klart. Två officerare, som kommendera en förbrytarbataljon, få veta en viktig hemlighet angående en nedgräfd skatt. En plankarta ritas upp åt dem af en engelsman, vid namn Jonathan Small. Ni mins, att vi sågo detta namn på kapten Morstans karta. Han hade undertecknat det på sina egna och sina kamraters vägnar — »de fyras tecken», som han en smula melodramatiskt kallat det. Med tillhjälp af denna karta sätta sig officerarne — eller en af dem — i besittning af skatten och tar den med till England, i det han, som vi kunna antaga, lemnar ouppfyldt något vilkor, hvarunder han mottagit densamma. Nå, hvarför tog nu Jonathan Small icke själf skatten? Svaret är uppenbart. Kartan är daterad vid en tid, då Morstan var i nära beröring med deporterade förbrytare Jonathan Small kunde icke komma åt skatten, därför att han och hans kamrater själfva voro deporterade och icke kunde bege sig ifrån förvisningsorten. »

»Men detta är bara gissningar,» sade jag.

»Det är mer än så, — det är den enda hypotes, som förklarar de föreliggande fakta. Låt oss se, hur den stämmer med det följande. Major Sholto lefver i lugn och frid några år, lycklig i besittningen af sin skatt. Därefter får han ett breffrån Indien, som häftigt skrämmer upp honom. Hvad var det?

»Ett bref, som underrättade honom, att de män, han förorättat, blifvit frigifna.»

»Eller rymt. Det är vida mer sannolikt, ty han borde ha känt till längden af deras förvis-ningstid. Det skulle icke varit någon öfverrask-ning för honom. Hvad gör han sedan? Han försöker skydda sig mot någon, som har träben — en hvit man, märk väl, ty han tar en engelsk handtverkare för honom och skjuter till och med af en pistol mot denne. Nå, nu finns på kartan endast en hvit mans namn, de öfriga äro hinduer eller muhamedaner. Där är ingen annan hvit man. Därför kunna vi tryggt säga, att karlen med träbenet är identisk med Jonathan Small. Förefaller min bevisföring er bristfällig?»

»Nej, den är klar och koncis.»

»Nå, låt oss nu sätta oss i Jonathan Smalls ställe. Låt oss betrakta saken från hans synpunkt. Han kommer till England i den dubbla afsikten att återvinna, hvad han anser vara sin tillhörighet, och hämnas på den man, som förorättat honom. Plan letade reda på, hvar Sholto bodde, och satte sig sannolikt i förbindelse med någon af husets invånare. Där är den där taffeltäckaren, Lal Rao, som vi ännu icke sett. Mrs Bernstone ger honom just icke något godt vitsord. Small kunde likväl icke få reda på, hvar skatten var dold, ty det visste ingen, utom majoren själf och en trogen tjänare, som icke längre var i lifvet. Plötsligt fårj

Small veta, att majoren ligger på sin dödsbädd. Utom sig vid tanken, att hemligheten angående skatten skall dö med honom, gäckar han utposternas vaksamhet, banar sig väg till den döende mannens fönster och hindras endast genom hans båda söners närvaro från att tränga in. Men i sitt ursinniga hat mot den döde smyger han in i rummet på natten, genomletar hans papper i hopp att finna någon anteckning rörande skatten och lemnar slutligen ett minne af sitt besök i den korta inskriften på papperslappen. Han hade säkerligen förut gjort upp, att om han sloge ihjäl majoren, skulle han fästa något dylikt märke på liket såsom ett tecken af, att det icke var något vanligt mord, utan från de fyra kamraternas synpunkt något liknande en handling af rättvisa. Fantastiska och bisarra

infall af detta slag äro ganska vanliga i brottmålsannalerna och erbjuda oftast värdefulla upplysningar angående brottslingen. Har ni följt med allt det här?»

»Ja, det är fullständigt klart.»

»Nå hvad kunde nu Jonathan Small göra? Han kunde endast fortsätta med att i hemlighet hålla ett vaksamt öga på de ansträngningar, som gjordes att återfinna skatten. Möjligen lemnar han England och kommer endast tillbaka på längre eller kortare mellantider. Så följer upptäckten af vindskrubben, och han blir genast underrättad därom. Återigen spåra vi närvaron af någon bundsförvandt inne i huset. Jonathan med sitt träben är alldeles ur stånd att komma upp iBartholomeus Sholtos högt belägna rum. Men han tar med sig en ganska egendomlig medhjälpare, som öfvervinner denna svårighet, men råkar trampa med sin nakna fot i kreosoten, hvilket get-anledning till Tobys uppträdande på skådeplatsen och tvingar en viss officer på half sold med skadad Achilles-sena att linka sex engelska mil mi dt i natten.»

»Men det var medhjälparen och icke Jona-than, som begick brottet.»

»Alldeles, ja. Och det till Jonathans stora för- -tret, att döma af det sätt, hvarpå han stampade omkring, när han kom in i rummet. Han bar icke något agg till Bartholomeus Sholto, utan skulle ha föredragit, att denne helt enkelt blifvit bunden och försedd med munkafle. Men det stod nu icke längre att hjälpa; hans följeslagares vilda instinkter hade tagit öfverhand, och giftet hade gjort sin verkan. Alltså lemnade Jonathan Small sitt ofvan omtalade legitimationsbevis, firade ner det dyrbara skrinet till marken och följde själf efter. Detta var händelsernas gång, så vidt jag kan skönja. Hvad hans personliga utseende beträffar, måste han naturligtvis ha uppnått medelåldern och vara solbränd, efter att ha tjenat ut sin tid i en sådan ugn som Andamanerna. Hans kroppslängd är lätt att beräkna efter längden af hans steg, och vi veta, att han var skäggig. Det var, hvad som mest slog Thaddeus Sholto, när han såg honom utanför fönstret. Ja, nu tror jag icke, det är något vidare.»»Medhjälparen ?»

»Äh, det är icke något särdeles mystiskt med den. Men ni skall snart själf komma underfund med alltsammans. Hvad morgonluften kännes skön! Se på det där lilla molnet, som sväfvar fram likt en rosenfärgad fjäder, som lossnat från någon jättestor flamingo. Där sticker solens röda skifva upp öfver Londons molnbädd. Den skiner på många människor, men icke på någon, det vill jag slå vad om, som äro ute i ett mera sällsamt ärende än ni och jag. Hur små känna vi oss icke med våra lumpna önskningar och sträf-vanden i närvaro af naturens stora elementar-krafter! Är ni hemma i er Jean Paul?»

»Så där tämligen. Jag har studerat mig fram till honom genom Carlyle.»

»Det var som att följa bäcken tillbaka till den moderliga insjön. Han gör en egendomlig, men djupsinnig anmärkning, — att det förnämsta beviset på människans verkliga storhet ligger i hennes inseende af sin egen ringhet. Det förutsätter, ser ni, en förmåga af jämförelse och riktig uppskattning, som i sig själf är ett bevis på ädelhet. Ja, det fins mycket, som är tankeväckande i Rich-ters skrifter. Ni har väl icke någon pistol på er?»

»Jag har min käpp.»

»Det är icke omöjligt, att vi kunna behöfva något i den vägen, i fall vi lyckas spåra upp deras kula. Jonathan öfverlemnar jag åt er, men om den andre visar sig svårhandterlig, skjuter jag ner honom på fläcken.»Han tog fram sin revolver, under det han talade, och efter att ha laddat två af kamrarne, stoppade han åter ner den i högra rockfickan.

Vi hade hittills blifvit förda af Toby längs de hälft landtliga, med villor kantade vägar, som leda till hufvudstaden. Nu började vi likväl komma in i ett oaf brutet nät af gator, där fabriks- och varfs-arbetare redan voro i rörelse, och smutsiga kvinnor lyfte ner fönsterluckorna och sopade förstugu-kvistarne. I krogarne hade kommersen just börjat, och genom dörrarne stod en oafbruten ström af arbetsklädda karlar, som ströko sig med rockärmen öfver skägget efter att ha inmundigat morgönsnapsen. Främmande hundar lcommo springande och stirrade förvånade på oss, när vi tågade förbi, men vår oförlikneliga Toby såg hvarken åt höger eller venster, utan trafvade framåt med nosen mot marken och då och då utstötande ett ifrigt tjut, som förkunnade att spåret alltjämt

höll sig färskt.

Vi hade gått igenom Streatham, Brixton, Camberwell och befunno oss nu i Ivennington Lane. De personer, vi förföljde, tycktes ha valt en underligt zigzagformig väg, troligen i afsikt att undgå uppmärksamhet. De hade aldrig hållit sig till stora vägen, så snart det fanns någon jämlöpande bigata, som de kunde begagna sig af. Vid slutet af Kennington Lane hade de vikit af åt venster genom Bond Street och Miles Street. Där den senare gatan mynnar ut på Knight’s Place, hejdade sig Toby plötsligt i sitt lopp ochbörjade springa fram och tillbaka med det ena örat i vädret och det andra slokande, en sannskyldig bild af villrådighet och bryderi. Därpå snodde han rundt i cirklar och blickade då och då upp till oss, som- för att vädja till vårt deltagande.

»Hvad tusan är det åt hunden?» brummade Holmes. »De ha väl icke kunnat taga en droska eller gett sig af i cn luftballong?»

»Kanske stodo de stilla här en stund,» föreslog ja<j.

»Ah, det har ingen fara. Han är i farten nu igen,» sade min följeslagare i en ton af lättnad.

Det var han verkligen, ty efter att ha vädrat rundt omkring, fattade han plötsligt sitt beslut och satte af med en energi, som han ännu icke visat. Krcosotlukten tycktes ha blifvit vida skarpare än förut, ty han behöfde icke ens sätta ner nosen i marken, utan tuggade på repet och försökte sätta af i fullt språng. Jag kunde på den hastiga glimten i Holmes’ ögon se, att han trodde, vi nu närmade oss målet för vår färd.

Vår kosa gick nu utför Nine Elms, tills vi kommo till Broderick & Nelsons stora brädgård, strax bortom värdshuset Hvita Örnen. Här vek hunden, alldeles vild af ifver, af genom sidoporten inpå gården, där sågarbetarne redan voro i verksamhet. Framåt gick det i ursinnig fart, genom sågspån och träsplint, in och ut mellan brädstap-larne, tills Toby slutligen med ett triumferande skall sprang upp på en stor tunna, som ännu stodkvar på kärran, hvilken fört dit den. Med tungan hängande ut ur munnen och blinkande ögon såg han stolt från den ene till den andre af oss, väntande på ett tecken af erkännande och beröm. Tunnbanden äfvensom hjulen på kärran voro nedsmorda med någon mörk vätska, och luften rundtomkring var förpestad af en skarp kreosotlukt.

Sherlock Holmes och jag stirrade flata på hvarandra och brusto därefter på en gång ut i ett hejdlöst skratt.

ÅTTONDE KAPITLET.

Våra irreguliera hjälptrupper.

Hvad vill detta säga?» utbrast jag. »Toby har förspillt sitt anseende för ofelbarhet.» »Han har handlat, efter hvad han har

förstånd till,» sade Holmes, i det han lyfte ner hunden från tunnan och ledde honom ut ur brädgården. »Om ni betänker, hur mycket kreosot dagligen forslas omkring i London, är det föga underligt, att vårt spår blifvit korsadt. Det begagnas mycket nu mera, isynnerhet vid torkning af trä. Stackars Toby är icke att klandra.»

»Vi måste nu återgå till hufvudspåret, förmodar jag.»

»Ja. Lyckligtvis ha vi icke lång väg att gå. livad som förbryllade hunden i hörnet af Knight’s Place, var tydligen, att där funnos tvä olika spår, som löpte i motsatta riktningar. Vi valde det orätta. Det återstår endast att följa det andra.»

Det erbjöd inga svårigheter. När vi förtToby till det ställe, där han begått sitt misstag, snodde han först omkring i en vid omkrets och satte därpå at i en ny riktning.

»Vi måste se till, att han icke nu för oss till den plats, hvarifrån kreosot-tunnan kom,» anmärkte jag.

»Jag har tänkt på det. Men som ni ser, häller han sig på trottoaren, hvaremot tunnan fördes på körbanan. Ah nej, vi äro nog på det rätta spåret nu.»

Det ledde ned åt floden till, öfver Belmont Place och Princcs Street. Vid slutet af Broad Street löpte det rakt ner till flodkanten, där det fans en liten träkaj. Toby förde oss ner till yttersta ändan af denna och stannade sedan tjutande och blickade ut pä den mörka vattenspegeln där bortom.

»Vi ha otur,» sade Holmes. »De ha tagit sig en båt här.»

Flere små ekor och jullar lågo förtöjda rundt omkring, och vi ledde Toby från den ena till den andra; men fastän han samvetsgrant vädrade på dem, gjorde han icke något tecken till att ha återfunnit spåret.

Tätt bredvid den groft hoptimrade bryggan låg ett litet stenhus, genom hvars ena fönster en träskylt stack ut. »Mordecai Smith» stod där måladt med stora bokstäfver och inunder »Båtar att hyra pr timme eller dag». En annan inskription öfver dörren underrättade oss om, att en ångslup äfven fans att tillgå, —hvilket till-kännagifvande bekräftades af en stor stenkolshög på brobänken. Sherlock Holmes såg sig långsamt omkring, och hans ansikte fick en olycksbådande min.

»Det här ser illa ut,» sade han. »De där gökarne äro slugare än jag väntade. De tyckas ha sopat igen spåren efter sig. Jag fruktar, att den här tillställningen varit uppgjord på förhand.»

Han hade redan närmat sig dörren till huset, då den i detsamma öppnades och en liten ljus-lockig sexårs pojke kom utspringande, efterföljd af en duktig, rödblommig kvinna med en stor svamp i handen.

»Seså, kom hit genast och låt mig tvätta dig, Jack,» ropade hon. »Kom bara, din otäcka unge! Kommer far hem och får se dig på det sättet, så få vi veta af, att vi lefva, båda två!»

»Lilla odygdspåse!» sade Holmes diplomatiskt. »En sådan rosenkindad liten skälm! Hör på, Jack, är det något, du mycket gärna skulle vilja ha?»

Den unge mannen funderade ett ögpnblick.

»Jag ville allt ha en shilling,» sade han.

»Är det ingenting, du hällre vill ha?»

»Jo, jag vik hällre ha två,» svarade den försigkomna ungdomen efter en stunds betänkande.

»Här har du då! Passa på! — Ett märkvärdigt barn, mrs Smith!»

»Ja, gud välsigne er, sir, det är han då mer än man kan önska. Jag har riktigt svårt att

De fyras tecken. ^hålla styr på honom, isynnerhet när gubben min är borta så här flera dar i sänder.»

»Är han borta?» utbrast Holmes i en ton af missräkning. »Det var tråkigt, — jag ville just tala med rnr Smith.»

»Han har varit borta se’n i går morse, sir, och sanningen att säga, börjar jag nästan som känna mig litet ängslig för honom. Men om det var om en båt, sir, så kan jag kanske uträtta det lika väl.»

»Jag ville hyra hans ångslup.»

»Ah, kors, sir, det är just i ångslupen han gaf sig af. Det är det, som förbryllar mig, för jag vet, att det inte var mera kol ombord, än hvad som kunde räcka till Woolwich och tillbaka igen. Om han hade farit i pråmen, skulle jag inte tänkt en smul på saken, för många gånger har han haft ärende ända så långt ner som till Gravesend, och om där sedan var mycket att göra, hände det, att han stannade öfver. Men hvad nytta kan en ha af en ångslup utan kol ?»

»Han kan ju ha köpt sådana vid någon brygga längre ner åt floden.»

»Det kunde han förstås, sir, men det vore inte likt honom. Hur många gånger har jag inte hört honom svära öfver sådana röfvarpris, de taga för ett par extra säckar! För resten kan jag inte med den där karlen med träbenet! Hvad skulle han stryka omkring här för jämt och samt med sin otäcka uppsyn och sitt utländska målföre?»»En karl

med ett träben!» sade Holmes med stilla häpnad.

»Ja sir, en konstig figur med ett brunt babianansikte, som flera gånger var och sökte gubben min. Det var han, som väckte honom i går natt, och inte nog med det, utan min gubbe visste af, att han skulle komma, för han hade ångan uppe i slupen. Jag säger rent ut, sir, jag känner mig inte alls lugn för hela den där historien.»

»Men bästa mrs Smith,» sade Holmes, ryckande på axlarne, »ni skrämmer upp er för ingenting. Hur kan ni påstå, att det just var han med träbenet, som kom hit då på natten? Jag förstår inte, hur ni kan vara så säker.»

»Hans röst, sir. Jag kände igen hans röst, — den är så där tjock och grumlig. Han knackade på fönstret — hon kunde väl vara omkring tre. 'Upp med er, kapten,' sade han, 'vi ha inte tid att söla längre.' Gubben min väckte Jim •— det är vår äldste pojke — och så gaf de sig af, utan att säga så mycket som ett ord till mig. Jag kunde höra, hur träbenet klampade mot ste-narne.»

»Och var den där mannen med träbenet ensam?»

»Det kan jag verkligen inte säga, sir. Jag hörde ingen annan.»

»Ja, det var tråkigt, mrs Smith, ty jag be-höfde en ångslup, och jag har hört den så mycket berömmas, er lilla . . . Hvad var det den hette nu igen?»»Aurora, .sir.»

»Ja visst! Det är väl icke den där gamla gröna, med gul rand, som är så bred och klumpig?»

»Nej då. Vår är så fin och nätt som trots någon på hela floden. Den är nymålad, svart med två röda strimmor.»

»Tack. Jag hoppas, ni snart får höra af mr Smith. Jag ämnar ge mig af nedåt floden, och om jag råkar se till Atirora, skall jag låta honom veta, att ni är orolig. Svart skorsten, sade ni?»

»Nej, sir, — svart med ett hvitt bälte.»

»Ja visst, ja! Det var sidorna, som voro svarta. God morgon, mrs Smith. Det fins en båtkarl här med en färja, Watson. Låt oss sätta öfver floden i den.»

»Hufvudsaken med folk af detta slag,» sade Holmes, när vi sutto i färjan, »är att aldrig låta dem tro, att deras upplysningar kunna vara af ringaste värde för er. Göra de det, sluta de genast ihop sig som en ostra. Men om man lyssnar till dem under protest, så att säga, är det mycket sannolikt, att man får fram, just hvad man vill veta.»

»Hvad vi ha att göra nu, är då tämligen klart,» sade jag.

»Hvad skulle ni göra då?»

»Jag skulle hyra en slup och ånga nedför floden på spaning efter Aurora.»

»Käre vän, det vore ett kolossalt besvär. Hon kan ha gått i land vid hvilken brygga som helst på den ena eller andra sidan af floden här-emellan och Greenwich. Nedanför bron är det en fullkomlig labyrint af landningsplatser på en sträcka af flere mil. Det skulle draga många dar att undersöka dem alla, i fall ni vore ensam om bestyret. »

»Använd polisen då.»

»Nej, Jag skall troligen icke tillkalla Athelney Jones förr än i sista ögonblicket. Han är icke någon dumbom, och jag skulle icke vilja göra något, som kunde skada honom i hans yrke. Men det roar mig att föra saken till slut på egen hand, då vi nu redan gått så långt.»

»Kunde man icke annonsera då och begära upplysningar af de olika kajmästarne?»

»Allt värre och värre! Vårt villebråd skulle då få veta, att de ha spårhundarne i hälarne på sig, och ofördröjligen ge sig af ur landet. Det är förmodligen deras afsikt i alla fall, men så länge de tro sig vara fullständigt säkra, göra de sig ingen brådska. Därvidlag kan Jones' energi komma oss väl till pass, ty hans åsikt om saken tränger naturligtvis ut bland allmänheten genom den dagliga pressen och inbillar rymrarne, att alla blifvit förda på orätt spår.»

»Hvad skola vi göra då?» frågade jag, när vi landade i. närheten af Millbanks korrektions-inrättning.

»Taga den där droskan, åka hem, äta en smula frukost och sofva en timme. Det är alldeles nödvändigt, om vi skola kunna vara på fötter igen i eftermiddag. Stanna vid närmastetelegrafstation, kusk! Vi behålla Toby tills vidare, — han kan kanske ännu bli oss till nytta.»

Vi höllo utanför postkontoret på Great Peter Street, och Holmes afsände sitt telegram.

»Hvem tror ni det var till?» frågade han, när vi åter voro på väg.

»Det kan jag omöjligt gissa.»

»Ni mins den där irreguliera Baker-Street-divisionen, hvilken jag använde som detektiver i Jeffersonska målet?»

>Ja visst,» sade jag skrattande.

»Det här är just ett sådant fall, där deras medverkan kan vara ovärderlig. Om de misslyckas, har jag andra utvägar, men jag vill försöka dem först. Telegrammet var till min lille smutsige löjtnant Wiggins, och jag tänker, att vi ha honom öfver oss med sitt följe, innan vi hunnit sluta vår frukost.»

Klockan var nu mellan åtta och nio, och jag började känna en stark reaktion efter nattens många upphetsande tilldragelser. Jag var trött och utmattad, tung i hufvudet och stel i lederna. Jag hade icke den yrkesentusiasm, som uppehöll min följeslagare, och icke heller kunde jag betrakta saken som ett blott abstrakt, intellektuelt problem. Så till vida som det endast var fråga om Bartholomeus Sholtos död, lämnade det hela mig tämligen likgiltig; jag hade hört föga godt om honom, och kunde icke hysa någon särskildt utpräglad antipati mot hans mördare. Men med skatten var det en annan sak. Den, eller en delaf den, tillhörde rätteligen miss Morstan. Så länge det fans minsta utsikt att återvinna den, var jag beredd att offra mitt lif för detta mål. Sant är, att om jag fann den, skulle jag troligen därigenom för alltid gå miste om henne. Men det vore en småsinnad och själfvisk kärlek, som läte Inverka på sig af sådana bevekelsegrunder. Var det Holmes’ sträfvan att få reda på brotts-lingarne, så hade jag ett tiofaldt starkare skäl, som dref mig att söka få reda på skatten.

Ett bad hemma på Baker Street och ett fullständigt ombyte af kläder friskade betydligt upp mig. När jag kom ner i vårt rum, fann jag frukosten framdukad och Holmes sysselsatt med att slå i kalfe.

»Här står det,» sade han skrattande och pekade på en uppslagen tidning. »Den energiske Jones och den allestädes närvarande notisjägaren ha gjort upp saken sinsemellan. Men ni kan ha fått nog af den vid det här laget. Det är så godt, ni först äter er skinka med ägg.»

Jag tog tidningen från honom och. läste den korta notis, som bar rubriken: »Hemlighetsfull

tilldragelse i Öfre Norwood».

»Vid tolftiden förliden natt,» berättade Standard, »blef mr Bartholomeus Sholto, boende på Pondicherry Lodge, Öfre Norwood, funnen död i sitt rum under omständigheter, som förefalla mer än misstänkta. Så vidt vi hört, märktes inga egentliga spår af yttre våld å mr Sholtos person, men en värderik samling af indiska juveler, somden aflidne ärft efter sin far, var försvunnen. Upptäckten gjordes först af mr Sherlock Holmes och doktor Watson, som kommit dit på besök i sällskap med mr Thaddeus Sholto, den aflidnes bror. Genom en egendomligt lycklig slump råkade mr Athelney Jones, den välkände medlemmen af vår detektiva poliskår, just befinna sig på Norwoods polisvaktkontor och var på ort och ställe inom en halftimme efter den första alarmsignalen. Hans uppöfvade och erfarna skarpsinnighet riktades genast på uppspårandet af brotts-lingarne, med det tillfredsställande resultat, att brodern, Thaddeus Sholto, redan blifvit arresterad tillika med hushållerskan, mrs Bernstone, en indisk taffeltäckare vid namn Lal Rao, och en port-vaktare, Mc Murdo. Det är alldeles säkert, att tjufven eller tjufvarne voro väl bekanta med husets inre, ty mr Jones’ kända tekniska kunskaper och fina iakttagelseförmåga satte honom i stånd att med slående följdriktighet bevisa, det brotts-lingarne icke kunnat komma in genom dörren eller fönstret, utan måste ha banat sig väg tvärs öfver taket och vidare genom en falldörr in i ett rum,- som stod i förbindelse med det, hvari liket hittades. Detta faktum, som är höjdt öfver alla tvifvel, bevisar tillräckligt, att inbrottet icke var ett blott slumpens verk, liksom det snabba och energiska ingripandet af lagens väktare tydligt framhäfver den stora fördelen af, att det vid dylika tillfällen fins ett skarpt och öfverlägset

huf-vud närvarande. Vi anse, att detta ger ett nyttstod åt dem, som önska att se våra detektiver mera decentraliserade och sålunda bragta i närmare och verksammare beröring med de fall, som det är deras plikt att undersöka.»

»Är det icke präktigt!» sade Holmes, hånleende öfver sin kaffekopp. »Hvad säger ni om det?»

»Jag säger, att vi bestämdt själfva med knapp nöd undgått att bli arresterade, såsom varande inblandade i mordet.»

»Det tror jag med. Och jag svarar icke ännu i denna stund för vår säkerhet, ifall han skulle råka få ett nytt anfall af energi.»

I detsamma ljöd en häftig ringning på tamburklockan, och jag kunde höra mrs Hudson, vår värdinna, höja sin stämma i en ström af jämrande invändningar och föreställningar.

»Vid alla gudar, Holmes,» sade jag, resande mig till hälften. »Jag tror, de redan äro efter oss!»

»Äh nej, fullt så illa är det icke! Det är den frivilliga styrkan — Baker Streets irreguliera hjälptrupper.»

Under det han ännu talade, hördes ett traskande af bara fötter uppför trappan, åtföljdt af ett oredigt sorl af gälla röster, och in rusade ett dussin smutsiga och trasiga små gatpojkar. Trots deras bullersamma inträde tycktes en viss disciplin råda bland dem, ty de ställde ögonblickligt upp sig i ett led och stirrade på oss med vän-tansfulla miner. En af dem, som var längre och äldre än de andra, trädde fram ett par steg medett utseeende af maklig öfverlägsenhet, som tog sig högst kostligt ut hos en sådan ruskig liten fågelskrämma.

»Fått ert bud, sir,» sade han, »och skaffa' bums hit dem. Tre silfverpluringar för spårvagns-biljetter.»

»Här har du,» sade Holmes och tog fram ett par silfvermynt. »För framtiden kunna de aflägga rapport till dig, Wiggins, och du till mig. Jag vill inte ha huset inkräktadt på detta sätt. Men det är likväl rätt så godt, att ni alla få höra instruktionerna. Jag vill ha reda på en viss liten ångslup, och hvar den för närvarande uppehåller sig, — den heter Aurora, eges af Mordecai Smith, är svart med två röda strimmor och har svart skorsten med hvitt bälte. Den skall finnas nå-gonstädes neråt floden. En pojke måste fatta posto vid Mordecai Smiths landningsbrygga midt emot Millbank för att se, om båten kommer tillbaka. Ni måste fördela görat sinsemellan och grundligt genomleta bägge stränderna. Låt mig genast veta, så snart ni få någon underrättelse. Ar det alltsammans klart?»

»Ja, kapten,» svarade Wiggins.

»Den gamla taxan och en guiné åt den pojke, som hittar båten. Här ha ni en dagslön i förskott. Bort med er nu!»

Han gaf dem en shilling hvar, och de svärmade nerför trappan, samt voro i nästa ögonblick halfvägs neråt gatan.

»Om slupen fins ofvan vatten, så skola de-leta reda på den,» sade Holmes, i det han steg upp från bordet och tände sin pipa. »De kunna skaffa sig in öfverallt, se allt möjligt, snappa upp allt som säges. Jag väntar att innan kvällen få höra, att de fått korn på den. Under tiden kunna vi icke göra annat än afvakta följderna. Vi kunna icke återtaga våra afbrutna efterspaningar, förr än vi få reda på antingen Aurora eller mr Mor-decai Smith.»

»Toby skulle säkert hålla till godo med de här kvarlefvorna . . . Tänker ni gå och lägga er, Holmes?»

»Nej, jag är icke trött. Det är en besynnerlig kroppskonstitution jag har. Jag kan aldrig minnas, att jag känt mig trött efter något arbete, under det sysslolöshet fullständigt utmattar mig. Jag skall sätta mig att röka och fundera öfver den sällsamma affar, som min vackra klient skaffat oss på halsen. Om någonsin en dylik uppgift varit lätt, så borde vår vara det. Karlar med träben äro icke särdeles vanliga, och den andre måste, som jag tror, vara fullkomligt enastående i sitt slag.»

»Återigen den där andre!»

>Jag vill visst icke svepa in honom i någon mystisk slöja för er. Men ni måste själf ha bildat er ett eget omdöme nu. Öfverväg noga alla fakta! Ytterligt små fotspår, tår, som aldrig blifvit fjättrade af skodon, bara fötter, en träklubba med stenknopp, stor vighet, små förgiftade pilar. Hvad får ni fram af allt detta?»»En vilde!» utbrast

jag. »Kanske en af de där hinduerna, som voro Jonathan Smalls kamrater. »

»Knappast,» svarade han. »När jag först fick syn på de besynnerliga vapnen, var jag också böjd att tro det, men det egendomliga utseendet på fotspåren kom mig att tänka närmare efter. Somliga af invånarne på den indiska halfön äro små till växten, men ingen kunde ha lämnat sådana spår som dessa. Den egentlige hinduen har långa och smala fotter. Den sandalbärande muhamedanen har stortån tydligt skild från de andra, emedan sandalremmen vanligen trädes där emellan. De här små pilarne kunna också endast ha blifvit afskjutna på ett sätt. De äro från ett biåsrör! Nå, hvarifrån skola vi då härleda vår vilde?»

»Syd-Amerika,» föreslog jag tvekande.

Han sträckte upp armen och tog ner en tjock bok från hyllan.

»Här är första delen af ett geografiskt lexikon, som just är under utgifvande. Det kan betraktas som den allra senaste auktoriteten. Hvad ha vi här. 'Andamanöarne, belägna 340 engelska mil norr om Sumatra i Bengaliska viken.' Hm, hm! Hvad är allt det här? 'Fuktigt klimat, korallref, hajar, Port Blair, förbrytarbarracker, Rutland-ön, bomullsplanteringar . . .' Ah, här vi det! 'Urinnevånarne på Andamanöarne kunna måhända göra anspråk på att vara jordens minsta folkslag, ehuru några antropologer ställa framfördem bushmännen i Afrika, Gräfvar-indianerna i Amerika och Terra del Fuegians. Medellängden är knappt fyra fot, ehuru många fullvuxna finnas, som äro vida mindre. De äro ett grymt, vresigt och svårhandterligt folk, fastän i stånd till den mest uppoffrande vänskap, när deras förtroende en gång vunnits.' Lägg märke till det, Watson! Och hör nu vidare: 'De äro af naturen ytterligt fula, med stora, missbildade hufvuden, små, elaka ögon och förvridna anletsdrag. Så grymma och svårhandterliga äro de, att alla de brittiske em-betsmännens ansträngningar att få något inflytande öfver dem varit förgäfves. De ha alltid utgjort en fasa för skeppsbrutna besättningar, emedan de bruka slå ihjäl de öfverlefvande med sina stenklubbor eller skjuta dem med sina förgiftade pilar. Dessa blodbad afslutas oföränderligen med en kannibalisk fest.' Ett trefligt, älsk-värdt folk, •— icke sant, Watson? Om den där munsjörn blifvit öfverlämnad åt sina egna ingif-velser, skulle saken bestämdt tagit en ännu hemskare vändning. Jag tänker, att äfven som det är, skulle Jonathan Small vilja ge mycket, om han sluppit använda honom.»

»Men hur kom han att få en så besynnerlig följeslagare?»

»Ja, det är mer, än jag kan säga. Men som vi redan kommit öfverens om, att Small rymt från Andamanerna, är det icke så märkvärdigt, att den där infödingen följt med honom. Vi få nog reda på det alltsammans i sinom tid. Menhör på, Watson, — ni ser alldeles förbi ut. Lägg er där på soffan, så skola vi se, om jag icke kan vyssa er till sömns.»

Han tog fram sin fiol ur vrån och började spela en sakta, drömmande melodi — af egen fatabur förmodligen, ty han hade en ovanlig talang att improvisera. Jag har ett dunkelt minne af hans långa, gängliga figur, allvarsamma ansikte och långsamt höjda och sänkta stråke. Därefter tycktes jag fridfullt flyta bort på ett stilla haf af toner, tills jag slutligen nådde in i drömmens rike, där Mary Morstans ljufva anlete blickade mig till mötes.

NIONDE KAPITLET.

Ett oväntadt bakslag.

Det var sent på eftermiddagen, då jag vaknade, stärkt och uppfriskad. Sherlock Holmes satt Y fortfarande, som då jag somnade ifrån honom, utom att han lagt undan fiolen och i stället fördjupat sig i en bok. Han såg upp på mig, då jag rörde mig, och jag märkte, att hans uppsyn var mörk och bekymrad.

»Ni har sofvit godt,» sade han. »Jag var rädd, att vårt prat skulle väcka er.»

»Jag har icke hört något,» svarade jag. »Har ni då fått färska underrättelser?»

»Nej, tyvärr. Jag tillstår, att jag känner mig förvånad och besviken. Jag hade väntat att få höra något bestämdt vid det här laget. Wiggins var nyss uppe och aflade sin rapport. Han säger, att de icke kunna upptäcka ett spår af slupen. Det är ett högst förargligt hinder, ty hvarje timme är af vikt.»

»Kan jag göra något? Jag är fullkomligtuthvilad nu och färdig att ge mig ut på ett nytt nattligt ströftåg.»

»Nej, vi kunna ingenting göra, endast vänta. Om vi gå ut självfva, kan budet komma under vår frånvaro och sålunda dröjsmål uppstå. Ni kan göra, hvad ni vill, men jag måste stanna på min post.»

»Då skall jag fara öfver till Camberwell och göra en visit hos mrs Cecil Forrester. Hon bad mig göra det i går.»

»Hos mrs Cecil Forrester?» frågade Holmes, med en glimt af ett leende i ögat.

»Nå ja, naturligtvis hos miss Morstan också. De voro angelägna att få höra, hvad som tilldragit sig.»

»Jag skulle icke säga dem för mycket,» sade Holmes. »Fruntimmer äro aldrig att lita på, — icke ens de bästa af dem.»

Jag gaf mig icke tid att stanna och bekämpa detta afskyvärda påstående.

»Jag är tillbaka om en timme eller två,» anmärkte jag endast.

»Godt! Lycka till! Men apropos, om ni ger er öfver på andra sidan floden, kan ni så gerna lämna igen Toby med detsamma. Jag tänker, det är föga sannolikt, att vi vidare komma att behöfva. honom.»

Jag tog följaktligen hunden med mig och aflämnade honom, tillika med en half sovereign, hos den gamle naturforskaren vid Pinchin Lane. I Camberwell fann jag miss Morstan en smulatrött efter nattens äfventyr, men mycket ifrig att få höra nyheterna. Mrs Forrester var också uppfylld af nyfikenhet. Jag berättade'dem allt, hvad vi hade gjort, i det jag likväl uteslöt de hemskare enskildheterna af dramat. Fastän jag omnämnde mr Sholtos död, sade jag sålunda ingenting om, hur den egentligen tillgått. Men med alla mina uteslutningar återstod likväl tillräckligt för att förvåna och öfverraska dem.

»Det är ju en fullkomlig roman!» utbrast mrs Forrester. »En förorättad ung dam, en skatt på en half million, en svart kannibal och en bof med ett träben. De ha öfvertagit den traditionelle skurkens eller hjärtlöse lordens roll.»

»Och så två vandrande riddare, som komma den förorättade till undsättning,» tilläde miss Morstan med en leende blick på mig.

»Ja, Mary, din lycka beror på utgången af dessa efterspaningar. Jag tycker icke, du är hälften så upprörd, som du borde vara. Tänk bara, hur det måtte kännas att vara så rik och se hela världen för sina fötter!»

Det gick en sprittning af glädje igenom mig, då jag märkte, att hon icke visade ett spår af öfvermodig belåtenhet vid denna lysande utsikt. Tvärtom gjorde hon ett litet kast på hufvudet, som om hon ville säga, att den saken föga intresserade henne.

»Det är bara för mr Thaddeus Sholto, som jag är orolig,» sade hon. »Ingenting annat är af betydenhet; men jag tycker, att han genom-

De fyras iecken. ^gående uppfört sig på det mest vänliga och hederliga sätt. Det är vår plikt att rentvå honom från denna förfärliga och ogrundade beskyllning.»

Det blef afton, innan jag lämnade Camber-well, och när jag kom hem, var det alldeles mörkt. Min kamrats bok och pipa lågo bredvid hans stol, men han själf hade försvunnit. Jag-såg mig omkring i hopp att få sikte på en biljett, men där fans ingen.

»Jag förmodar, att mr Sherlock Holmes gått ut,» sade jag till mrs Hudson, när hon kom in för att släppa ner jalusierna.

»Nej, sir. Han har gått till sitt rum, sir. Vet ni hvad, sir —» här sänkte hon rösten till en betydelsefull hviskning, »jag är riktigt orolig för hans hälsa.»

»Hur så, mrs Hudson?»

»Han är så konstig, sir. Sedan ni hade gått, gick han af och an, af och an, tills jag var alldeles trött på att höra ljudet af stegen. Sedan hörde jag honom tala för sig själf och muttra och gå på, och för hvar gång det ringde på dörrklockan, kom han utrusande i farstun och ropade: 'Hvem är det, mrs Hudson?' Och nu har han farit i väg upp till sitt rum, men jag kan höra honom gå af och an där med alldeles som förut. Jag hoppas han inte håller på att bli sjuk, sir. Jag-vågade säga något om feberstillande medel, men då vände han sig tvärt emot mig med en blick, sir, så att jag inte vet, hur fort jag kom ut ur rummet.»»Jag tror icke, ni har någon anledning till oro, mrs Hudson,» svarade jag. »Jag har sett honom så där förut. Han har något att fundera på, som hetsar upp honom en smula.»

Jag försökte tala i så lätt ton som möjligt till vår hederliga värdinna, men jag blef själf litet ängslig, när jag hela den långa natten igenom alltjämt hörde det clofva trampet af hans steg och visste, hur hans skarpa förstånd och energiska vilja rasade mot denna nödtvungna overksamhet.

Vid frukosten såg han blek och förstörd ut, med en feberaktigt röd fläck på hvardera kinden.

»Ni tröttar alldeles ut er, gamle gosse,» sade jag. »Jag hörde er gå uppe hela natten.»

»Ja, jag kunde icke sofva,» svarade han. »Det här infernaliska problemet förtär mig invärtes. Det är för mycket hårdt att bli klaf-bunden af ett så uselt hinder, när allt annat öf-vervunnits. Jag känner männen, slupen, allting, och likväl kan jag icke få några underrättelser. Jag har satt andra agenter i rörelse, begagnat hvarje medel, som står till mitt förfogande. Hela floden har blifvit genomsökt på båda sidor, men ingenting har upptäckts, och icke häller har mrs Smith hört af sin man. Jag börjar snart tro, att de borrat båten i sank. Men mot ett sådant antagande tala åtskilliga invändningar.»

»Eller att mrs Smith fört oss på orätt spår.»

»Nej, det tror jag, vi alldeles kunna lämnaur sikte, jag har gjort efterforskningar, och det fins en slup, motsvarande hennes beskrifning.»

»Kan den icke ha farit uppför floden?»

»Jag har tänkt på den möjligheten också, och skickat ut agenter, som skola söka ända upp till Richmond. Om inga underrättelser komma i dag, så ger jag mig själf af i morgon på spaning efter karlarne, snarare än efter båten. Men vi skola, vi måste få höra något.»

Det fingo vi likväl icke. Icke ett ord hördes hvarken från Wiggins eller från de andra utskickade. I de flesta tidningar stodo länga artiklar om dramat i Öfre Norwood. De tycktes alla vara tämligen fiendtligt stämda mot den stackars Thaddeus Sholto. Några nya enskildheter före-kommo likväl icke i någon af dem, med undantag af att ett laga förhör skulle hållas följande dag. Jag gick till Camberwell fram på aftonen för att rapportera vår otur för damerna, och fann vid min återkomst Holmes nedstämd och dyster. Han ville knappt svara på mina frågor och egnade sig hela kvällen åt en invecklad kemisk analys, hettade upp retorter och distillerade gaser, hvilket allt slutligen utmynnade i en stank, som så när drifvit mig ut ur rummet. Ända till långt fram på småtimmarne hörde jag honom slamra med sina profrör, hvaraf jag kunde förstå, att han fortfarande var fördjupad i sitt illaluktande experiment.

I dagbräckningen vaknade jag plötsligt och fann honom till min förvåning stående bredvidsängen, klädd i en grof sjömansdräkt med kavaj och en tarflig röd halsduk kring halsen.

»Jag ger mig af neråt floden, Watson,» sade han. »Jag har noga öfvervägt saken, och jag ser bara ett sätt att komma ur svårigheten. I alla händelser lönar det mödan att försöka.»

»Jag får väl följa med er då?» sade jag.

»Nej, ni kan vara till vida större nytta, om ni vill stanna här som min ställföreträdare. Jag • ger mig ogärna af, ty det är mycket troligt, att något bud kan komma under dagens lopp, fastän Wiggins misströstade om det i går

kväll. Jag vill, att ni skall öppna alla bref och telegram och handla på eget bevåg, ifall någon underrättelse skulle inträffa. Kan jag lita pä er?»

»Ja, naturligtvis.»

»Jag är rädd, att ni icke- lär kunna telegrafera till mig, ty jag kan knappast säga, hvart jag kommer att taga vägen. Om jag har tur med mig, skall jag likväl icke stanna så länge borta. Jag vill ha underrättelser af ett eller annat slag, innan jag kommer igen.»

Jag hörde ingenting af honom till frukostdags. Men när jag vek upp »Standard», fann jag där ett nytt uppslag i frågan. »Beträffande det hemska dramat i Öfre Norwood,» sade tidningen, »ha vi anledning att tro, att saken lofvar att bli ännu mer invecklad och mystisk, än man först trodde. Nya upplysningar ha visat, att mr Thad-deus Sholto omöjligt på något sätt kan ha varit inblandad i saken. Både han och hushållerskan,mrs Bernstone, frigåfvos i går morse. Det tros likväl, att polisen har en ledtråd rörande de rätta brottslingarne, och att den fullföljes af mr Athel-ney Jones, från Scotland Yard, med all hans kända energi och skarpsinnighet. Ytterligare häktningar kunna väntas när som helst.»

»Det är då tillfredsställande så till vida,» tänkte jag. »Vännen Sholto är i alla händelser räddad. Jag undrar, hvad den där nya ledtråden kan vara för en — fast det tycks då vara en stereotyp fras, så ofta som polisen förplumpat sig.»

Jag slängde tidningen på bordet, men i det samma föll min blick på en annons under rubriken »Olyckshändelser.» Den lydde som följer:

»Försvunna. — Alldenstund Mordecai Smith, skeppare, och hans son Jim försvunno från Smiths Brygga vid tretiden förliden tisdags morgon på ångslupen Aurora, svart med två röda strimmor, svart skorsten med hvitt bälte, betalas en summa af fem pund till hvar och en, som kan lämna underrättelse till mrs Smith, boende å Smiths Brygga, eller i N:o 221 B, Baker Street, om hvar sagde Mordecai Smith och slupen Aurora äro till finnandes.»

Detta var tydligen ett verk af Holmes. Den uppgifna adressen på Baker Street bevisade tillräckligt, att så förhöll sig. Det slog mig såsom varande ganska sinnrikt, emedan de förrymde brottslingarne kunde läsa det, utan att däri se annat än en hustrus naturliga oro för sin för-

svunne man.Det var en lång dag. För hvar gång en knackning hördes på dörren eller ljudet af hastiga steg utanför på gatan inbillade jag mig, att det antingen var Holmes, som kom tillbaka, eller något svar på hans annons. Jag försökte läsa, men mina tankar vandrade oupphörligt från boken till vårt sällsamma företag och de båda, hvarandra sä olika skurkar, vi förföljde. Kunde det väl, undrade jag, vara någon väsentlig lucka i min kamrats räsonnemang? Stod han kanske under inflytande af något oerhördt självbedrägeri? Var det icke möjligt, att hans verksamma och spekulativa hjärna byggt upp hela denna vilda teori på felaktiga förutsättningar ? Jag hade aldrig sett honom få orätt, men äfven det skarpaste hufvud kan ju ibiand misstaga sig. Han kunde lätt, tänkte jag, förledas att begå ett fel genom öfverför-finingen i sin logik, genom sin förkärlek för en invecklad och bisarr förklaring, äfven när en enklare och hvardagligare låg närmare till hands. Men å andra sidan hade jag själf sett bevisen och hört skälen för hans slutledningar. När jag blickade tillbaka på den långa kedjan af besynnerliga händelser, af hvilka många voro i sig självfva obetydliga, men alla pekade i samma riktning, kunde jag icke dölja för mig, att äfven om Holmes' teori var oriktig, måste sanningen vara fullt ut lika öfverraskande och sällsam.

Klockan tre på eftermiddagen hördes en högljudd ringning och en myndig röst nere i förstugan, hvarpå till min förvåning ingen mindreän själfve mr Athelney Jones visades upp till mig. Men han var nu mycket olik den bullersamme och öfverlägsne målsman för det praktiska förnuftet, som så tillitsfullt tagit hand om saken i Öfre Norwood.

Hans utseende var nedslaget, och det låg något blidt, nästan urskuldande öfver hela hans uppträdande.

»God dag, sir, god dag,» sade han. »Mr Sherlock Holmes är utgången, hör jag.»

»Ja, och jag vet icke, när han kommer igen. Men kanske ni vill göra er besvär med att vänta. Slå er ner där i stolen och försök en af de här cigarrerna.»

»Tack, jag tror verkligen, jag skall vänta en stund,» sade han, torkande sig i ansiktet med en röd silkesnäsduk.

»Och litet whisky och sodavatten?»

»Nå ja, ett hälft glas. Det är förskräckligt varmt för att vara den här tiden på året, och jag har haft så mycket, som förargat och tröttat ut mig. Ni känner min teori rörande det där Nor-woodsmålet ?»

»Ja, jag mins, att ni uttalade en sådan.»

»Nå, jag har blifvit tvungen att tänka om en gång till. Jag hade dragit mitt nät tätt omkring mr Sholto, sir, då han tvärt kilade ut ur det genom ett litet kryphål. Han var i stånd att bevisa ett alibi, som icke kunde dragas i tvif-velsmål. Från det ögonblick han lämnade sin brors rum, var han aldrig ur sikte för den eneller den andre. Alltså kunde det icke vara han, som klättrade öfver tak och genom falldörrar. Det är en mycket dunkel kasus, och min detek-tivära står på spel. Jag skulle bli glad öfver att få en smula bistånd.»

»Vi behöfva alla hjälp ibland,» sade jag.

»Er vän, mr Sherlock Holmes, är en förunderlig människa, sir,» fortfor han i en undertryckt, förtrolig ton. »Han är icke den, som låter slå sig på fingrarne, han. Jag har sett honom ge sig in i en massa olika brottmål, men ännu aldrig har jag sett den kasus, som han icke kunnat kasta ljus öfver. Han är oregelbunden i sin metod och kanske litet för snar i att hoppa på en teori, men i det hela taget tror jag, att han skulle blifvit en mycket lofvande detektiv, och det må gärna hela världen höra. Jag fick ett telegram från honom på förmiddagen, hvarigenom jag kan förstå, att han fått någon ledtråd rörande den här Sholtoafifären. Här är det.»

Han tog upp ett telegram ur fickan och räckte mig. Det var dateradt från Poplar klockan tolf och lydde: »Gå genast till Baker Street.

Om jag icke återvändt, så vänta på mig. Jag är tätt i spåren på Sholtoföljet. Ni kan följa med oss i kväll, i fall ni vill vara med om slutklämmen. »

»Det låter godt. Han har tydligen fatt fatt i spåret igen,» sade jag.

»Aha, således har han också varit pä villovägar,» utbrast Jones med synbar tillfredsställelse.»Äfven de bästa af oss kastas ur sadeln ibland. Naturligtvis kan detta visa sig vara falskt allarm, men det är min plikt som lagens väktare att icke låta något tillfälle gå oss ur händerna. Men det är någon utanför. Kanske är det han.»

Tunga steg hördes i trappan, åtföljda af ett starkt flåsande och harklande, som om den kommande varit besvärad af andtäppa. Ett par gånger stannade han, liksom vore uppstigandet alltför påkostande, men slutligen var han framme vid vår dörr och trädde in. Hans utseende motsvarade de ljud, vi hört af honom. Det var en äldre man, klädd i sjömansdräkt, med en gammal kavaj, igenknäppt ända upp till hakan. Hans rygg var böjd, gången osäker och stapplande, och andhemtningen förrådde, att han led af svår astma. I det han tungt lutade sig mot sin tjocka ekpåk, höjdes axlarne mödosamt under ansträngningen att supa in luften. Han hade en kulört yllehalsduk omkring hakan, och jag kunde icke urskilja mycket af hans ansikte, med undantag af ett par skarpa mörka ögon, öfverskuggade af buskiga hvita bryn, samt de långa grå poli-songerna. I det hela gjorde han intryck af en hedervärd högbåtsman, som råkat i fattigdom och betryck.

»Hvad är det, min gubbe?» frågade jag.

Han såg sig omkring på gammalt folks långsamma, metodiska sätt.

»Ar mr Sherlock Holmes hemma?» sade han.»Nej, men jag är i hans ställe. Ni kan säga mig hvarje bud, ni har till honom.»

»Det var till honom själf, jag skulle säga det,» fortfor han.

»Men jag säger er ju, att jag är i hans ställe. Var det angående Mordecai Smiths båt?»

»Ja, jag vet, hvar den är, jag. Och jag vet, hvar de äro, de där som han är på jakt efter. Och jag vet, hvar skatten är. Jag vet alltihop om den saken.»

»Berätta det för mig då, så skall jag låta honom veta det.»

»Det var till honom själf, jag skulle säga det,» upprepade han med en gammal gubbes hela nyckfulla envishet.

»Nå, då får ni lof att vänta på honom.»

»Nej, nej, jag tänker minsann inte sitta här och förspilla en hel dag för ingenting. Om mr Holmes inte är hemma, så får mr Holmes taga reda på alltihop själf. Jag tycker inte om ert utseende, någon af er, och jag tänker inte säga ett ord.»

Han stultade mot dörren, men Athelney Jones ställde sig i vägen för honom.

»Vänta litet, min vän,» sade han. »Ni har viktiga upplysningar att lemna, och ni får inte gå er väg. Vi ämna hålla er kvar, vare sig ni vill eller icke, tills vår vän kommer hem.»

Gubben tog en liten ansats mot dörren, men som Athelney Jones satte sin breda rygg däremot, insåg han gagnlösheten af att göra motstånd.»Jo, det är ett snyggt bemötande, det här!» utbrast han och stötte sin käpp i golfvet. »Jag kommer hit för att träffa en herre, som jag känner, och så faller ni båda, som jag aldrig sett förr i mitt lif, öfver mig och behandla mig på det sättet!»

»Ni skall icke bli lidande på kuppen,» sade jag. »Vi skola ersätta er för den förspilda tiden. Sätt er där på soffan, — ni skall nog icke be-höfva vänta så länge.»

Han gick tämligen motsträfvigt tvärs öfver golfvet och satte sig med ansiktet stödt mot händerna. Jones och jag återtogo våra cigarrer och vårt samtal. Men helt plötsligt blefvo vi af-brutna af Holmes’ röst.

»Jag tycker, ni kunde bjuda mig en cigarr också,» sade han.

Vi sprutto häftigt till. Där satt Holmes alldeles bredvid oss och såg ut att ha mycket roligt.

»Holmes!» ropade jag. »Ni här! Men hvar är gubben?»

»Här är gubben,» svarade han, i det han lyfte upp en massa hvitt hår. »Här är han — peruk, polisonger, ögonbryn och hela härligheten. Jag trodde nog, att min förklädnad var ganska bra, men jag väntade knappast, att den skulle bestå det profvet.»

»Ah, er inpiskade skälm!» skrek Jones, öfver sig förtjust. »Ni kunde ha blifvit en utomordentlig aktör! Ni hade just den riktiga fattighushostan, och edra klena, stapplande ben voro värda sinatio pund i veckan. Men jag tyckte ändå, jag kände igen den där glimten i ert öga. Ni slapp icke så lätt undan oss i alla fall.»

»Jag har knogat i den här utstyrseln hela dagen,» sade han, tändande sin cigarr. »Ser ni, det är en stor del brottslingar, som börja på att känna igen mig, — isynnerhet sedan vår vän här tog sig för att offentliggöra några af mina bedrifter, och därför kan jag endast ge mig ut på härnadståg under någon sådan här simplare förklädnad. Ni fick mitt telegram?»

»Ja, det var det som förde mig hit.»

»Hur har ni lyckats i edra åtgöranden?»

»Det har gått om intet alltihop. Jag har måst frigifva två af mina fångar, och mot de andra båda fins det inga bevis.»

»Betyder ingenting, — jag skall skänka er två andra i stället. Men ni måste ställa er under mitt kommando. Ni får gärna taga all den officiella äran af saken, men ni måste handla efter de förhållningsorder, jag ger er. Ar det öfverens-kommet ?»

»Obetingadt — bara ni skaffar dem i händerna på mig.»

»Nå väl då, först och främst behöfver jag en snabbgående polisbåt — en ångslup — som skall vara vid

Westminster Stairs klockan sju.»

»Det är lätt åstadkommet. Det fins alltid en där i närheten, men jag kan gå tvärs öfver gatan och telefonera, för att vara säker. »»Vidare behöfver jag två duktiga karlar i händelse af motstånd.»

»Det skall följa med två eller tre i båten. Något mera.»

»När vi fått brottslingarne fast, faller i detsamma skatten i våra händer. Jag tror, att det skulle bereda min vän här ett nöje att få föra skrinet till den unga dam, hvilken hälften därat rätteligen tillkommer. Låt henne vara den första som öppnar det, — hvad, Watsonf»

»Det skulle vara mig ett stort nöje.»

»Ett tämligen oregelbundet sätt att gå till väga,» sade Jones, skakande på hufvudet. »Men hela saken är ju stridande mot reglerna, och jag förmodar, vi måste blunda för det. Skatten måste likväl sedan öfverlemnas åt myndigheterna, tills den officiella undersökningen egt rum.»

»Ja visst, det är lätt gjordt. Andra punkten. Jag skulle gärna vilja ha några detaljer rörande denna sak från Jonathan Smalls egna läppar. Ni vet, att jag tycker om att utarbeta detaljerna i mina brottmål. Det är ju icke något hinder för, att jag kan få ett privat samtal med honom, antingen här hemma hos mig eller på något annat ställe, så länge han blott är tillräckligt bevakad?»

»Nå ja, ni är herre öfver ställningen. Jag har ännu icke något bevis på, att denne Jonathan Small verkligen existerar. Men om ni kan fånga honom, inser jag icke, hur jag skulle kunna vägra er ett samtal med honom.»»Det är alltså öfverenskommet?»

»Ja visst. Ar det något ännu mera?

»Endast att jag yrkar på, att ni stannar kvar och äter middag med oss. Den är färdig om en halftimme. Jag bjuder på ostron och ett par ripor, som vi skola skölja ner med en flaska extra godt, hvitt vin. — Watson, ni har ännu aldrig erkänt mina stora förtjänster som hushållerska.»

TIONDE KAPITLET.

Förföljandet.

Det blef en glad måltid. Holmes kunde tal utomordentligt väl, när han ville, och de Y ville han denna afton. Han tycktes var i ett tillstånd af nervös upphetsning, — jag ha aldrig hört honom så glänsande. Han talade on en massa olikartade ämnen •— mirakelspel, medel tidens krukmakarkonst, Stradivarius-fioler, budd hismen på Ceylon och framtidens krigsskepp — och allt behandlade han med en sakkännedom som om han gjort speciella studier däri. Han goda humör var tydligen en reaktion efter de före gående dagarnes dystra nedstämdhet. Athelnei Jones visade sig vara en sällskaplig själ, när hai släppte sig lös, och egnade sig åt sin middas med en goddagspilts belåtenhet. För min de kände jag mig upplifvad vid tanken, att vi ni närmade oss målet för våra sträfvanden, ocl Holmes' glädtighet smittade också mig. Inger af oss hänsyftade under middagen på den orsak som fört oss tillsammans.När bordet blifvit afdukadt, såg Holmes på sin klocka och fyllde därpå tre glas med portvin.

»En skål,» sade han, »för den lyckliga utgången af vårt företag! Och nu är det hög tid, att vi ge oss af. Har ni någon pistol, Watson?»

»Jag har min gamla regimentsrevolver i lådan.»

»Då är det bäst att taga den med. Det är så godt att vara beredd. Jag ser, att droskan är utanför porten — jag beställde hit den half sju.»

Klockan var litet öfver sju, när vi kommo till Westminsters brygga och där funno vår slup väntande på oss. Holmes skärskådade den med kritiska blickar.

»Är det något, som utmärker den för att vara polisbåt?»

»Ja, den gröna lyktan på sidan.»

»Tag bort den då.»

Den lilla förändringen gjordes, vi gingo om bord, och det kastades loss. Jones, Holmes och jag sutto i aktern. Det var en man vid rodret, en som skötte maskinen och två grofväxta poliskonstaplar i fören.

»Hvart?» frågade Jones.

»Till Towern. Säg åt dem att hålla midt för Jacobsons varf.»

Vår båt var tydligen ovanligt snabbgående. Vi sköto förbi de långa raderna af lastpråmar, som om de varit stillastående. Holmes log belåtet, när vi foro om en liten flodångare och lämnade den bakom oss.

9

De fyras tecken.»Vi borde vara i stånd att hinna fatt hvilken farkost som hälst här på floden,» sade han.

»Ah nej, det går väl knappast. Men det fins icke många slupar, som äro styfvare.»

»Vi skola ut på jakt efter 'Aurora', och hon har rykte om sig att vara en öfverdängare. Jag skall berätta er, hur landet ligger, Watson. Ni mins, hur förtretad jag var öfver att bli hindrad af en sådan småsak?»

»Ja.»

»Nå, jag lät min hjärna bli grundligt ut-hvilad genom att fördjupa mig i en kemisk analys. En af våra störste statsmän har sagt, att ombyte af arbete är den bästa hvilan. Så är det också. När jag lyckats upplösa det hydro-karbur, jag höll på med, återvände jag till vårt Sholto-problem och tänkte igenom hela saken en gång till. Mina gossar hade varit uppåt och nedåt floden utan något resultat. Slupen fans icke vid någon kaj eller landningsplats och hade icke heller kommit tillbaka. Likväl kunde den knappast ha blifvit borrad i sank för att dölja spåren, ehuru detta alltid återstod som en möjlig hypotes, i fall allt annat slog fel. Jag visste, att den där karlen Small hade en viss grad af rå slughet, men jag trodde honom icke i stånd till något sådant som verkligt fin och utspekulerad list. Det är vanligen produkten af en högre uppfostran. Jag reflekterade vidare, att eftersom han säkerligen vistats i London någon tid — vi hade ju bevis på, att han oupphörligt spionerat därborta på Pondicherry Lodge — kunde han knappast ge sig af med detsamma, utan behöfde alltid en viss tid, om också endast en dag, för att ordna sina affärer. Det var åtminstone det troligaste. »

»Det förefaller mig litet svagt i bevisföringen.» sade jag. »Det är väl troligare, att han ordnade sina affärer på förhand, innan han någonsin, gaf sig ut på sitt ströftåg.»

»Nej, det tror jag icke. Denna hans kula var en alltför värdefull tillflyktsort i händelse af behof, för att han skulle säga upp den, innan han var säker på, att han kunde vara den förutan. Dessutom var det en annan tanke, som slog mig. Jonathan Small måste ha förstått, att det egendomliga utseendet hos hans följeslagare skulle ge anledning till prat, hur mycket han än försökte svepa in honom i ytterplagg, och kanske ättas i samband med Norwoodsmordet. Det var han tillräckligt slug för att inse. De hade brutit upp från sitt hufvudkvarter under skydd af mörkret, och han var angelägen att komma tillbaka, innan det var ljusa dagen. Men nu var klockan öfver tre, enligt mrs Smiths utsago, när de stego ombord på båten. Det skulle vara alldeles ljust och fullt med folk i rörelse inom en timme eller så. Därför, räsonnerade jag, foro de icke särdeles långt. De betalade Smith bra, för att han skulle hålla munnen, förbehöllo sig slupen till sin slutliga affärd och skyndade hem till sig med skatten. Om ett par nätter, när de hunnit se,hvacl tidningarna sade för slag, och om det fans några misstankar, ämnade de ge sig i väg under skydd af mörkret till något fartyg i Gravesend eller där omkring, där de utan tvifvel redan gjort upp om biljettplats till Amerika eller kolonierna.»

»Men slupen? De kunde väl icke taga den med sig hem heller?»

»Nej, naturligtvis. Jag tänkte också, att slupen icke kunde vara långt borta trots dess osynlighet. Därför satte jag mig i Smalls ställe och betraktade saken så som en man med hans begåfning skulle gjort. Han skulle troligen betänka, att om slupen blefve hemskickad eller förtöjd vid någon kaj, skulle det underlätta förföljandet, ifall polisen råkade komma honom på spåren. Hur skulle han då kunna gömma slupen och ändå ha den till hands, när den behöfdes? Jag undrade, hvad jag själf skulle göra, om jag vore i hans kläder, och kunde endast hitta på en utväg. Jag skulle lämna slupen åt en båt-byggare med tillsägelse att göra någon liten ändring eller reparation på den. Den blefve då förflyttad till hans varf och sålunda fullständigt undandold, medan jag på samma gång endast behöfde säga till ett par timmar förut för att ha den i ordning.»

»Det tycks ju ganska enkelt.»

»Det är just dessa enkla småsaker, som man så lätt blir frestad att glömma bort. I alla fall beslöt jag att sätta min plan i verket. Jag gaf mig genast af i denna harmlösa sjömanskostymoch frågade mig för vid alla varf nedåt floden. På femton ställen hade jag ingenting för min möda, men på det sextonde — Jacobsons — fick jag veta, att Aurora blifvit ditlämnad för två dagar sedan af en karl med ett träben, för att undergå någon obetydlig reparation af rodret. 'Det är inte något på tok med rodret, inte,' sade arbetsförmannen; 'där ligger hon med de röda strimmorna.' I detsamma, hvem uppenbarar sig väl plötsligt för mina ögon, om icke Mordecai Smith, den saknade skepparen? Han var betydligt öfverlastad af starka drycker. Jag visste naturligtvis icke, att det var han, men han skrek högljudt ut sitt namn och namnet på sin slup. Jag vill ha henne i kväll klockan åtta,' sade han, 'precis klockan åtta, kom ihåg det, för jag har två herrar, som icke ha lust att vänta.' De hade tydligen beta-lat honom väl, ty han hade fullt upp med pengar och kastade omkring silfvermynt åt arbetarne. Jag följde efter honom en bit, men så slank han in på en ölstuga, och jag vände om till varfvet. På vägen råkade jag stöta på en af mina gossar och posterade honom som skildtvakt vid slupen. Han skall stå nere vid flodbrädden och vifta med näsduken åt oss, när de ge sig af. Vi skola ligga på lur ett stycke ut i strömmen, och det vore märkvärdigt, om vi icke sedan knepo Aurora med rymmare, skatt och alltihop.»

»Ni har planlagt det hela mycket fint, vare sig de äro de rätta eller ej,» sade Jones; »menom jag hade saken om hand, skulle jag förlagt en liten polisstyrka i Jacobsons varf och arresterat dem, när de kommo dit.»

»Hvilket de aldrig skulle gjort. Den där munsjör Small är en ganska listig krabat. Han skickar naturligtvis en spejare i förväg, och om något skulle förefallit honom misstänkt, hade han hållit sig undan en vecka till.»

»Men ni kunde ha hakat er fast vid Mor-decai Smith och på det viset blifvit förd till deras gömställe,» sade jag.

»Det skulle bara varit att förspilla min tid i onödan. Jag tror, vi kunna hålla hundra mot ett, att Smith icke vet, hvar de bo. Hvarför skulle han göra några frågor, så länge han har fullt upp med pengar och våtvaror. De ge honom bud, om hvad han skall göra. Nej, jag har tänkt öfver alla möjliga förfaringssätt, och detta är det bästa.»

Medan detta samtal egde rum, hade vi skjutit fram under de långa rader af broar, som hvälfva sig öfver Themsen. När vi foro förbi City, förgyllde solens sista strålar just korset på St. Paufs tornspira. Det var skumt, innan vi hunno fram till Towern.

»Där är Jacobsons varf,» sade Holmes, pekande på en skog af master och rår åt Surrey-sidan. »Kryssa sakta fram och tillbaka ; här i skydd af den där långa raden med pråmar.» Han tog fram en nattkikare ur fickan och höll den en stund riktad mot stranden. »Jag ser minskildtvakt på hans post,» anmärkte han, »men icke ett spår af någon näsduk.»

»Om vi skulle fara ett stycke nedåt floden och lägga oss i bakhåll för dem,» föreslog Jones ifrigt.

Vi voro alla ifriga nu, till och med polis-konstaplarne och eldarne, som hade ett mycket oredigt begrepp om hvad som föregick.

»Vi ha icke rätt att taga något för afgjordt,» svarade Holmes. »Det är visserligen tio mot ett, att de ge sig af nedåt floden, men vi kunna icke vara säkra. Från denna punkt kunna vi se inloppet till varfvet, och de kunna knappast

se oss. Det blir en klar natt och tillräckligt ljus. Vi måste stanna, där vi äro. Se, så mycket folk, som strömmar ut där borta i gasskenet.»

»De komma från arbetet på varfvet.»

»Sådana smutsiga, ruskiga figurer! Men jag förmodar, att hvarenda en af dem har en liten odödlig gnista dold någonstädes i sitt bröst. Man skulle icke tro det, när man ser dem. Det fins ingen sannolikhet a priori därför. Ja, människan är en sällsam gåta!»

»Någon har kallat henne en själ, dold under omhöljet af ett djur,» sade jag.

»Winwood Reade har några intressanta uttalanden i detta ämne,» anmärkte Holmes. »Han säger, att fastän individen själf är en olöslig gåta, blir han som aggregat en matematisk visshet. Man kan till exempel aldrig förutsäga, hvad den eller den enskilda människan skall göra, men mankan till punkt och pricka bestämma livad ett visst medeltal är i stånd till. Individerna vexla, men procenten förbli oföränderliga. Så säger statistikern. Men är det icke en näsduk jag ser? Det fladdrar bestämdt något hvitt där borta.»

»Ja, det är er gosse,» ropade jag. »Jagkan tydligt se honom.»

»Och där är Aurora,» utbrast Holmes. »För tusan, hvad hon sätter af! Full fart, maskinist! Styr efter den där slupen med gula lyktan. Vid himlen, jag skall aldrig förlåta mig själf, om hon löper ifrån oss!»

Aurora hade osedd passerat varfsinloppet och gått bakom ett par småbåtar, så att hon redan hunnit få ångan uppe, innan vi varseblefvo henne. Nu flög hon nedför strömmen i ursinnig fart och hållande tätt intill land. Jones såg bekymrad ditåt och skakade på hufvudet.

»Hon är duktigt snabbgående,» sade han. »Jag tviflar på, att vi hinna upp henne.»

»Vi måste!* sade Holmes mellan sina sammanbitna tänder. »Elda på, maskinist! Öka på farten, så långt det är möjligt! Vi måste ha tag i dem, om vi så skola sätta hela båten i brand!»

Vi voro redan efter henne i ilande fart. Det brusade i ugnarne, och maskinen bultade och slamrade som ett väldigt metallhjärta. Den skarpa, tvärhuggna bogen skar igenom det lugna flodvattnet och sände två stora svallvågor åt båda sidor. För hvarje stöt af maskinen hoppade båten till och skälfde som en lefvande varelse. En stor,gul lanterna i fören kastade en lång, fladdrande ljusstrimma framför oss. Ett stycke längre fram syntes Aurora som en mörk fläck på vattenytan, och de hvirflar af hvitt skum, som yrde upp efter henne, vittnade nogsamt om den vilda brådska, hvarmed hon ilade fram. Vi flögo förbi pråmar, ångbåtar, fraktskutor, snodde in och ut mellan dem, bakom den ena och rundt den andra. Röster skreko och hojtade till oss ur mörkret, men alltjemt rusade Aurora framåt i oförminskad fart och vi efter i hennes kölvatten.

»Elda på, gossar, elda på!» skrek Holmes och lutade sig ner öfver maskineriet, så att det röda eldskenet nerifrån upplyste hans skarpa hökansikte. »Låt henne få, så mycket hon tål!»

»Jag tror, vi vinna på henne en smula,» sade Jones med ögonen på Aurora.

»Det är jag säker på,» inföll jag. »Om några minuter ha vi henne fast.»

Men som oturen ville ha det, plumsade i detsamma en bogserångare med tre pråmar på släp in emellan oss. Det var endast genom att hårdt prässa ner styret, som vi undveko en sammanstötning, och innan vi kunde komma omkring dem och återtaga vår kosa, hade Aurora vunnit goda tvåhundra meter. Hon var likväl fortfarande i sikte, och den kulna, sväfvande skymningen öfvergick småningom till en klar, stjärnljus natt. Maskinen var nästan rödglödgad, och det bräckliga skalet skälfde och knakade under den väldiga kraft, som dref oss framåt. Vi hadepasserat dammen, skjutit förbi West India Docks, längs den långa Deptford Reach och upp igen, efter att ha farit omkring Isle of Dogs. Den mörka fläcken framför oss upplöste sig småningom i de smäckra formerna och nätta skrofvet på Aurora. Jones riktade skenet af vår blänklanterna på henne, så att vi tydligt kunde se gestalterna af dem, som voro ombord. En karl satt i aktern och hade något mörkt mellan knäna, öfver hvilket han lutade sig ner. Bredvid honom låg en svart massa, som såg ut som en New-foundlandshund. Gossen höll rodret, under det

jag i det röda skenet från ugnen kunde se gubben Smith, utan rock och väst och skyfflande in kol, som om det gällt lifvet. De hade till en början kanske haft sina tvifvel om, huruvida vi verkligen förföljde dem; men nu, då de sågo, hur troget vi följde efter i alla deras krokar och vändningar, var naturligtvis saken utom all fråga. Vid Greenwich voro vi ungefär trehundra fot efter dem. Vid Blackwell kunde det icke vara mera än tvåhundrafemtio. Jag har under mitt brokiga lif jagat många slags villebråd i många olika länder, men aldrig har en dylik sport hållit mig i så andlös spänning som denna vilda, halsbrytande människojakt nerför Themsen. Långsamt och säkert vunno vi på dem, fot för fot. I nattens tystnad kunde vi höra flåsandet och hamrandet af deras maskin. Karlen i aktern satt alltjämt nedhukad öfver det mörka föremålet, och hans armar rörde sig, som om han sysslade med något,under det han då och då såg upp och med en blick mätte afståndet, som ännu skilde oss åt. Allt närmare och närmare kommo vi. Jones skrek åt dem att stanna. Vi voro nu icke mera än fyra båtlängcler efter dem, båda alltjämt rusande framåt i samma hejdlösa fart. Det var vid en öppen sträcka af floden, med Barking Level på ena sidan och de dystra Plumstead-träsken på den andra. Vid vårt tillrop sprang karlen i aktern upp och skakade sina knutna händer emot oss, i det han utöste en ström af svordomar med en gäll, sprucken röst. Han var undersätsig och kraftigt byggd, och som han stod där och vägde fram och tillbaka med benen utspärrade, kunde jag se, att han på högra sidan icke hade annat än en trästump nedanför låret. Vid ljudet af hans skärande, ursinniga skrän, kom det lif i det hoprullade byltet på däck. Det rätade upp sig till en liten svart man — den minsta jag någonsin sett — med stort, vänskapligt huf-vud och en skog af hoptrassladt, tofvigt hår. Holmes hade redan dragit sin revolver, och jag letade skyndsamt fram min vid åsynen af denna vilda, barbariska gestalt. Han var insvept i någon slags lång, mörk regnrock, som endast lämnade ansiktet bart, men detta ansikte var nog för att skaffa hvem som hälst en sömnlös natt. Aldrig har jag sett anletsdrag så djupt stämplade af den mest bestialiska grymhet. Hans små ögon glödde af en dyster eld, och de tjocka läpparnevoro dragna från ett par tandrader, som gnisslande grinade emot oss i hälft djuriskt raseri.

»Lyfter han ett finger, så skjut,» sade Holmes lugnt.

Vi voro nu på en knapp båtlängds afstånd, nästan inom räckhåll för vårt rof. Jag kan ännu se de båda för mig, som de stodo där, den hvite mannen bredbent och svärande, och den veder-stygglige dvärgen vid hans sida med sin otäcka fysiognomi och sina gula rofdjurständer, som blänkte i skenet från vår lanterna.

Det var väl, att vi hade en sä klar öfver-blick af honom, ty bäst vi stirrade, drog han fram under rocken en kort, rund träbit, liknande en hvisselpipa, och förde den till sina läppar. Våra pistoler smällde af på en gång. Han snurrade rundt, sträckte upp armarne och föll med en slags kväfd hostning baklänges i floden. Jag uppfångade en skymt af hans ondskefulla, hotande ögon midt i de hvita skumhvirflarne. I detsamma kastade mannen med träbenet sig öf-ver rorkulten och tryckte våldsamt ner den, så att båten tvärt svängde in mot södra stranden, under det vi sköto förbi henne akterut på endast ett par fots afstånd. Vi voro efter henne i nästa ögonblick, men hon var redan helt nära land. Det var en vild, ödslig plats, så långt man såg endast sumpig kärrmark, där månen sken ner på pölar af stillastående vatten och glesa tufvor af halfvissnadt starrgräs. Med en dof stöt körde slupen upp på gyttjebanken medfören i vädret och aktern i jämnhöjd med vattenytan. Flyktingen sprang ur, men träbenet borrade sig genast i hela sin längd ner i den sumpiga marken. Förgäfves kämpade och arbetade han att komma upp, —- han kunde icke taga ett steg hvarken fram eller tillbaka. Han tjöt i maktlöst raseri och sparkade ursinnigt med den andra foten i gyttjan, men hans ansträngningar tjänade endast till att gräfva träbenet allt djupare ner i den mjuka dyn. När vi lade till bredvid med vår slup, satt han så fastkilad, att det endast var genom att kasta ändan af ett rep öfver ax-larne på honom, som vi lyckades draga upp honom och hala in honom öfver relingen som något stort hafsvidunder. De båda herrarne Smith, far och son, sutto med buttra miner i sin båt, men kommo på vår tillsägelse helt beskedligt ombord till oss. Aurora själf halade vi loss och förtöjde henne vid vår akter. Ett tämligen stort järnskrin af indisk tillverkning stod på hennes däck. Detta var utom all fråga detsamma, som innehållit major Sholtos olycksbringande skatt. Det hade ingen nyckel, men var af betydlig tyngd, och vi flyttade det varsamt öfver till vår egen lilla kajuta. När vi långsamt ångade uppför floden igen, lyste vi med blänklanternan i alla riktningar, men icke ett spår af den döde infödingen syntes till. Någonstädes i den svarta gyttjan på Them-sens botten ligga den sällsamme främlingens ben begrafna för alltid.

»Titta hit,» sade Holmes, pekande pårelingen. »Vi voro knappast tillräckligt flinka med våra pistoler.» Just bakom den plats, där vi stått, satt verkligen inkilad i träet en af dessa mordiska pilar, som vi så väl kände till. Den måste ha susat emellan oss i samma ögonblick, som vi fyrade af. Holmes log och ryckte på axlarne på sitt vårdslösa sätt, men jag får bekänna, att jag icke utan en rysning tänkte på den gräsliga död, som sväfvat så tätt öfver våra hufvuden denna händelserika natt.

ELFTE KAPITLET.

Den stora Agraskatten.

Vår fånge satt i kajutan midt emot järnskrinet, hvars besittning han gjort så mycket för och väntat så länge på. Det var en solbränd man med djärf blick, och det bronserade ansiktet öfverdraget af ett nät af linier och rynkor, som vittnade om ett strängt friluftslif. Den starkt framspringande, skäggiga hakan antydde en natur, som icke lätt lät rubba sig från en fattad föresats. Hans ålder kunde vara omkring femtio år eller därutöfver, ty hans svarta, knollriga hår var starkt gråsprängdt. Hans ansikte var i hvila icke obehagligt, fastän hans tjocka ögonbryn och utmanande haka gåfvo honom, som jag nyligen sett, ett vildt och grymt utseende, när han blef uppretad. Han satt nu med sina fängslade händer 1 knäet och hufvudet nedsjunket mot bröstet, under det hans skarpa, glittrande ögon stirrade på skrinet, som varit orsaken till hans förbrytelser. Det föreföll mig, som om det legat mera sorg än vredei hans stela, behärskade drag. En gång såg han upp på mig med något liknande en humoristisk glimt i ögat.

»Nå, Jonathan Small,» sade Holmes, tändande en cigarr; »jag är ledsen, att det gått därhän.»

»Det är jag med, sir,» svarade han frimodigt. »Jag tror inte, jag kommer helskinnad ifrån det. Men jag kan aflägga ed på, att jag aldrig lyfte min hand mot mr Sholto. Det var den där lilla helveteshunden Tonga, som sköt en af sina fördömda pilar i honom. Jag hade ingen del i det, sir. Jag var lika ledsen, som om det varit min köttsliga bror. Jag pryglade den lilla djäfvulen med tågändan för det, men det var en gång gjordt, och jag kunde inte göra det ogjordt igen.»

»Tag en cigarr,» sade Holmes, »och drick en klunk ur min flaska här, —- ni är ju alldeles våt. Hur kunde ni tänka, att en så liten och svag man som den där svarta dvärgen skulle kunna öfvermanna mr Sholto och hålla i honom, medan ni klättrade uppför repet?»

»Ni tycks känna till det lika bra, som om ni varit närvarande, sir. Sanningen är, att jag hoppades att finna rummet tomt. Jag kände tämligen väl till husets vanor, och det var vid den tiden, då mr Sholto vanligen gick ner för att äta kvällsvard. Jag skall inte göra någon hemlighet af saken. Det bästa sättet att försvara mig är just att tala om den enkla sanningen. Hade det varit den gamla majoren, skulle jag gjort kål på honom med lätt hjärta. Jag skulleinte tänkt mera på att stöta knifven i honom än på att röka den här cigarren. Men det är för-bannadt hårdt, att jag skall komma i klämman för unge Sholto, som jag aldrig haft något otaldt med.»

»Ni står under uppsikt af mr Athelney Jones, från Scotland Yard. Han ämnar föra er hem till mig, och jag skall där be er om en trogen redogörelse för hela förloppet. Men ni måste tala om allting ärligt och öppet, — gör ni det, hoppas jag kunna vara er till nytta. Jag tror mig kunna bevisa, att giftet verkar så fort, att mannen var död, innan ni ens hann in i rummet.»

»Det var han, sir. Jag har aldrig i mitt lif blifvit så förskräckt, som då jag fick se honom grina åt mig med sitt snedvridna hufvud, när jag klättrade in genom fönstret. Det riktigt tog mig, sir. Jag hade väl slagit halft ihjäl Tonga, om han inte gett sig af, så fort han orkade. Det var därför, han glömde sin klubba och några af sina pilar också, efter hvad han sade mig, hvilket jag tänker hjälpte er på spåret efter oss, fast hur ni kunde följa det vidare, är mer än jag kan säga. Jag hyser i alla fall inte något agg mot er för det. Men nog är det underligt,» tilläde han med ett bittert leende, »att jag, som har ett lagligt anspråk på en half million, skulle tillbringa första hälften af mitt lif med att bygga en vågbrytare på Andamanerna och förmodligen får tillbringa den andra hälften med att

gräfva kanaler i Dart-moor. Det var en olycksdag för mig, när jag

De fyras tecken. 10första gången fick syn på köpmannen Achmet och Agraskatten, som aldrig varit annat än en förbannelse för den, som egt den. Honom bragte den om lifvet, major Sholto gjorde den till bedragare och höll honom i ständig bäfvan, och mig har den skaffat fångenskap för hela lifvet.»

I detsamma trängde Athelney Jones sina breda axlar och väldiga gestalt in i den trånga kajutan.

»En riktig liten familjefest,» anmärkte han. »Låt mig få en klunk af flaskan där, Holmes. Nå, jag tänker, vi ömsesidigt kunna gratulera hvarandra. Det var synd, att vi icke fångade den andre lefvande, men det kunde icke hjälpas. Men vet ni hvad, Holmes, ni måste tillstå, att ni gjorde det nästan för mycket fint. Det var nätt och jämt, vi hunno upp henne.»

»Slutet godt, allting godt,» sade Holmes. »Men jag visste verkligen icke, att Aurora var en sådan öfverdängare.»

»Smith säger, att hon är en af de snabbaste sluparne på floden, och att om han haft ännu en karl till hjälp med maskinen, skulle vi aldrig fått henne fast. Han svär på, att han icke kände till något af den här Norwood-historien.»

»Det gjorde han inte heller,» utbrast vår fånge, — »inte ett spår. Jag hyrde hans slup, därför att jag hörde, att hon var flink i vändningarna. Vi sade honom ingenting, men vi betalte honom bra, och han skulle få något gentilt, om vi lyckades uppnå vårt fartyg, Esmeralda, liggande i Gravesend och destineradt till Brasilien.»»Nå, om han icke gjort något ondt, skola vi se till, att intet ondt vederfares honom. Fastän vi äro kvicka nog att fånga våra gossar, äro vi inte så kvicka att döma dem.» Det var komiskt att ge akt på, hur den konsekvente Jones redan började stoltsera öfver den lyckade fångsten. Af det lätta leende, som spelade öfver Sherlock Hol-mes ansikte, kunde jag se, att han också hade roligt åt det.

»Vi äro snart vid Vauxhall Bridge,» fortfor Jones, »och skola där landsätta er, doktor Watson, jämte skrinet. Jag behöfver väl knappast säga er, att det är ett stort och viktigt ansvar jag tar på mig genom att handla på detta sätt. Det är i högsta grad oregelmässigt, men en öfverens-kommelse måste naturligtvis stå fast. Jag är likväl, min pligt likmätigt, tvungen att skicka en poliskonstapel med er, då ni har ett så värdefullt depositum i edra händer. Ni åker förmodligen?»

»Ja, det har jag tänkt.»

»Synd att det icke fins någon nyckel, så att vi kunde inventera det först. Ni får lof att bryta upp det. Hvar är nyckeln, min gubbe?»

»På Themsens botten,» svarade Small kort.

»Hm! Det lönade icke mödan att göra oss detta onödiga besvär. Ni har redan skaffat oss nog af den varan. I alla fall, doktor, behöfver jag icke varna er att vara försiktig. Tag skrinet med er tillbaka hem till Baker Street. Ni skall träffa oss där på vår väg till vaktkontoret.»

De satte mig i land vid Vauxhall med mitttunga järnskrin^ och en tjock, gladlynt poliskonstapel som följeslagare. En kvarts åkning förde oss till mrs Cecil Forresters hus. Tjänstflickan såg förvånad ut öfver en så sen visit. Mrs Cecil Forrester var borta, förklarade hon, och skulle troligen komma mycket sent hem. Men miss Morstan var i salongen, och till salongen begaf jag mig alltså med skrinet i hand, lemnande den tillmötesgående konstapeln i droskan.

Hon satt vid det öppna fönstret, klädd i något tunnt hvitt tyg, med en smal purpurröd strimma kring halsen och midjan. Det milda skenet från en skärmtäckt lampa föll öfver henne, där hon satt tillbakalutad i korgstolen, lekte öfver hennes allvarliga, ljufva anlete och färgade med en dunkel metallglans de rika vågorna af hennes yppiga hår. En hvit arm hängde ned öfver stolskarmen, och hela hennes ställning och utseende talade om tankfullt vemod.

Vid ljudet af mina steg sprang hon likväl upp, och en klar rodnad af häpnad och glädje färgade hennes bleka

kinder.

»Jag hörde en droska komma körande,» sade hon. »Jag trodde, att det var mrs Forrester, som kom tillbaka så tidigt, men jag drömde aldrig om, att det kunde vara ni. Hvilka nyheter medför ni åt mig?»

»Jag har något bättre än nyheter,» sade jag, i det jag satte skrinet på bordet och talade muntert och bullersamt, fastän jag kände mig djupt beklämd om hjärtat. »Jag har något åt er, somuppväger alla nyheter i världen. Jag bringar er en förmögenhet.»

Hon kastade en blick på järnskrinet.

»Är det där då skatten?» frågade hon tämligen kallt.

»Ja, det är den stora Agraskatten. Hälften däraf är er och hälften Thaddeus Sholtos. Ni komma att få ett par hundra tusen pund hvar. Tänk på det? Tio tusen pund i årlig ränta. Det fins icke många rikare unga damer i England. Ar det icke ståtligt?»

Jag tror, att jag en smula öfverdref min förtjusning, och att hon spårade en viss ihålig klang i mina lyckönskningar, ty jag märkte, att hon lätt höjde ögonbrynen och nyfiket såg på mig.

»Om jag har det,» sade hon, »så är det er, jag har att tacka därför.»

»Nej, nej, »svarade jag, »icke mig utan min vän, Sherlock Holmes. Med den bästa vilja i världen skulle jag aldrig kunnat följa en ledtråd, som satte äfven hans analytiska snille på prof. Som det nu var, höllo vi ändå på att gå miste om allt i sista ögonblicket.»

»Var god och sitt ner, och berätta mig alltsammans, doktor Watson,» bad hon.

Jag berättade i korthet, hvad som händt, sedan jag sist träffat henne, Holmes’ nya efter-forskningsmetod, upptäckten af Aurora, Athelney Jones’ uppträdande, vår färd på aftonen och den vilda jakten'nerför Themsen. Hon lyssnade med halföppna läppar och glänsande ögon till skil-dringen af våra äfventyr. När jag talade om pilen, som varit så nära att träffa oss, blef hon så blek, att jag fruktade, hon skulle svimma.

»Det är ingenting,» sade hon, när jag skyndade mig att slå i litet vatten åt henne. »Jag är alldeles bra igen. Det skrämde mig bara att höra, att jag försatt mina vänner i en så gräslig fara.»

»Det är alltsammans öfver», svarade jag. »Det var ingenting. Jag vill icke mera berätta er några dystra historier, — låt oss öfvergå till något gladare. Där är skatten. Hvad kan väl vara gladare? Jag utverkade tillåtelse att få taga den med mig, i tanke att det skulle intressera er att vara den första, som såg den,»

»Ja, det skulle verkligen i hög grad intressera mig,» sade hon, fastän det icke låg någon större ifver i hennes ton. Det hade säkerligen slagit henne, att det skulle se ovänligt ut, om hon visade sig likgiltig för ett pris, som det kostat så mycket att eröfra.

»Ett sådant vackert skrin!» sade hon, lutande sig ner öfver det. »Det är indiskt arbete, förmodar jag?»

»Ja, det är metallarbete från Benares.»

»Och så tungt!» utbrast hon och försökte lyfta det. »Skrinet ensamt måste vara af värde. Hvar är nyckeln?»

»Den har Small kastat i Themsen», svarade jag. »Jag måste låna mrs Forresters eldgaffel.»

På framsidan var en tjock, bred hasp, ar-betad i form af en sittande Buddha. Jag stack spetsen af eldgaffeln in under denna och bände ut den af alla krafter. Haspen sprang upp med en bård smäll. Med darrande fingrar kastade jag upp locket. Där stodo vi och stirrade häpna på hvarandra. Skrinet var tomt!

Men det var icke underligt, att det var tungt. Järnstommen hade en tjocklek af två tredjedels tum öfverallt. Det var massivt, starkt och omsorgsfullt arbetadt, liksom enkom inrättadt för att förvara mycket värdefulla saker, men icke den minsta smula, icke ett guldkorn eller en diamantflisa fanns däri. Det var tomt, fullständigt tomt.

»Skatten är sin kos,» sade miss Morstan lugnt.

Då jag hörde hennes ord och gjorde klart för mig, hvad de inneburo, tycktes en mörk skugga vika från min själ. Jag visste icke, hur mycket den där Agraskatten tyngt mig, förrän nu då den var borta för alltid. Det var själfviskt, utan tvif-vel, småsinnadt, orätt, men jag kunde icke tänka på annat, än att den gyllene skrankan oss emellan var undanröjd.

»Gud ske lof 1» utbrast jag ur djupet af mitt hjärta.

Hon såg på mig med ett hastigt, frågande leende.

»Hvarför säger ni så?» frågade hon.

»Därför att jag nu kan nå er igen,» svarade jag, fattande hennes hand, som hon icke undandrog mig. »Därför att jag älskar dig, Mary så varmtoch innerligt, som någonsin en man älskat en kvinna. Därför att den där skatten, alla de där rikedomarna, förseglade mina läppar. Nu då de äro borta, kan jag säga, hur jag älskar dig. Det var därför jag sade, »gud ske lof!»

»Då säger jag också »gud ske lof,» hviskade hon, i det jag drog henne till mig.

Agraskatten hade gått förlorad, men jag vann i stället en annan och långt rikare skatt denna kväll.

TOLFTE KAPITLET.

Jonathan Smalls historia.

En tålmodig själ var i sanning min ledsagare, poliskonstapeln i droskan, ty det dröjde både länge och väl, innan jag kom ut till honom, igen. Hans ansikte mulnade, när jag visade honom det tomma skrinet.

»Adjö då med belöningen,» sade han dystert. »Där inga pengar fins, där blir heller ingen betalning. Det här aftongörat skulle varit värdt en tiopundare hvar för Sam Brown och mig, om skatten funnits där.»

»Mr Thaddeus Sholto är en rik man,» sade jag. »Han skall nog laga, att ni blir belönad, vare sig skatten hittas eller ej.»

Men poliskonstapeln skakade misströstande på hufvudet.

»Det är en dålig affär,» upprepade han; »det skall mr Athelney Jones också tycka.»

Hans förutsägelse slog in, ty detektiven såg mörk ut i hågen, när jag kom till Baker Streetoch visade honom det tomma skrinet. De hade alldeles nyss anländt, Holmes, fången och han, ty de hade förändrat sina planer så till vida, att de stannat och aflämnat rapport på ett polisvaktkontor under vägen. Sherlock Holmes halflåg i sin länstol med sin vanliga likgiltiga min, under det Small satt midt emot honom med slö uppsyn och träbenet lagdt öfver det friska. När jag visade det tomma skrinet, lutade han sig tillbaka i stolen och gapskrattade.

»Det här är ert verk, Small,» sade Athelney Jones förargad.

»Ja, jag har gömt undan det på ett ställe, där ni aldrig skall hitta det», ropade han triumferande. »Det är min skatt, och om jag icke kan få ha roligt af den, skall jag, fördöme mig, åtminstone hindra, att någon annan får det. Jag säger er, att ingen lefvande själ har rättighet till den, om det inte skulle vara tre deporterade där borta på Andamanerna och jag själf. Jag vet nu, att jag inte kan få någon nytta af den, och jag vet, att de inte heller kan det. Jag har hela tiden handlat för deras räkning lika mycket som för min egen. Det har alltid varit en för fyra och fyra för en oss emellan. Och jag vet, att de skulle sagt åt mig att göra precis, som jag har gjort, och kasta skatten i Themsen hellre än att låta den öfvergå till Sholtos eller Morstans familj och släkt. Det var inte för att göra dem rika, som vi gjorde kål på Achmet! Ni kan leta efter skatten, där nyckeln ligger och lilla Tongaockså. När jag såg, att er slup skulle hinna upp oss, gömde jag undan hela härligheten på ett säkert ställe. Det blir inga rupier för er att skörda på den här affären, inte!»

»Ni narrar oss, Small,» sade Athelney Jones strängt. »Om ni hade velat kasta skatten i Them-sen, skulle det varit lättare för er att kasta dit hela skrinet med ens.»

»Lättare för mig att kasta och lättare för er att hitta reda på,» svarade han med en listigt sneglande blick. »Den som var slug nog att spåra upp mig, är också slug nog att taga upp ett järnskrin från botten af en flod. Men nu när de äro kringströdda på en sträcka af fem mil eller så, har det sig kanske litet svårare. Men det skar mig i hjärtat att göra det i alla fall. Jag var halft galen af raseri, när ni hann upp oss. Nå, det tjänar ingenting till att sörja öfver den saken. Jag har haft både med- och motgångar i mina dar, och det har jag åtminstone lärt mig att inte lipa öfver hvad som inte kan hjälpas.»

»Det här är en allvarsam sak Small,» sade detektiven. »Om ni hade kommit rättvisan till hjälp i stället för att gäcka den på detta sätt, skulle ni haft bättre utsikter vid den kommande ransakningen.»

»Rättvisan!» brummade den förrymde fången. »Just en snygg rättvisa! Hvems är skatten, om inte vår? Hvad är det för rättvisa i, att jag skulle afstå den åt folk, som aldrig gjort någotför att förtjäna den? Vill ni veta, hur jag för-värfvat den ? Genom tjugu långa års slaflif i det där febersjukdomarnes träsk, som kallas Andama-nerna, hela dagen trälande under mangroveträdet, om nätterna instängd i de snuskiga fångbarackerna, biten af moskiter, plågad af frossa, kujonerad af hvarenda fördömd svart polisgevaldiger, som njöt af att få spela öfversittare mot en hvit man. På det sättet förvärfvade jag Agraskatten, och ni talar till mig om rättvisa, därför att jag inte kan stå ut med att tänka mig, att jag köpt den så dyrt, bara för att en annan skall få njuta af den! Jag ville hellre bli hängd tjugo gånger om eller få en af Tongas pilar i skinnet på mig, än sitta inspärrad i en cell och veta, att en annan gör sig glada dagar i ett palats med de pengar, som skulle vara mina.»

Small hade låtit sin mask af stoicism falla, och allt detta kom fram i en vild ordström, under det hans ögon gnistrade och handklofvarne skramlade vid hans häftiga åtbörder. Vid att se hans lidelsefulla raseri, kunde jag förstå, att det icke var någon grundlös eller onaturlig fruktan, som grep major Sholto, när han först fick höra, att den förorättade fången var på jakt efter honom.

»Ni glömmer, att vi icke ha reda på något af allt det där,» sade Holmes lugnt. »Vi ha icke hört er historia och kunna därför icke afgöra, i hvad mån ni ursprungligen haft rättvisan på er sida.»

»Nå ja, sir, ni har talat hyggligt och vän-ligt till mig, fastän jag nog inser, att det är er jag har att tacka för de här armbanden. Men det är jag inte ond på er för. Det är ju bara ärligt spel, det. Och om ni vill höra min historia, så har jag visst ingen lust att förtiga den. Hvad jag kommer att säga er, är rena sanningen, hvartenda ord. — Tack, om ni vill ställa glaset här bredvid mig, så kan jag fukta läpparne, när jag blir torr i halsen.

»Jag är från Worcestershire, född i trakten af Pershore. Jag tänker, ni nog skulle finna åtskilliga med namnet Small bosatta där, i fall ni gjorde er besvär med att se efter. Jag har ofta tänkt på att titta till dem där hemma, men sanningen är, att jag just aldrig varit någon heder för familjen, och jag tviflar på, att de skulle bli så särdeles glada åt att se mig. De voro allesammans stadiga, kyrksamma människor, som ordentligt skötte sitt landtbruk och voro kända och aktade i hela grefskapet, medan jag däremot alltid haft smak för ett oroligt och kringströfvande lif. Men till slut när jag var omkring aderton år, befriade jag dem från allt besvär med mig, för då råkade jag i klämma för en flickas skull, och kunde endast komma ur den genom att taga värfning och följa med det tredje Gula, som just blifvit kommenderadt till Indien.

»Men jag skulle inte länge få vara soldat. Jag hade nätt och jemt kommit ur det första rekrytstadiet och lärt mig att handtera bössan, när jag en gång fick det dumma infallet att gå ochbada i Ganges. Lyckligtvis för mig, var sergeanten vid mitt kompani, John Holders, samtidigt i vattnet, och han var en af de styfvaste simmarne vid regimentet. Just när jag var halfvägs öfver, kom nämligen en krokodil och knipsade af mitt högra ben alldeles ofvanför knäet lika ledigt som hvilken fältskär som helst. Af förskräckelsen och blodförlusten svimmade jag och skulle ha drunknat, om inte Holder fått tag i mig och släpat mig med sig till stranden. Jag fick ligga fem månader på lasarettet, och när jag till slut var i stånd att linka ut därifrån med den här trätingesten fastsurrad vid min benstump, fann jag mig utstruken ur rullorna som invalid och oförmögen till hvarje kroppsarbete.

»Jag var, som ni kan tänka er, ganska illa däran den gången — en onyttig krympling, som jag var, och ännu inte tjugu år. Men min olycka visade sig snart vara till välsignelse för mig. En engelsman, vid namn Abel White, som hade en indigoplantage, behöfde en uppsyningsman, som kunde se efter hans kulier och hålla dem till arbetet. Han råkade vara en vän till vår öfverste, som efter olyckshändelsen fattat ett särskildt intresse för mig. Nå ja, för att berätta saken i korthet, så rekommenderade öfversten mig varmt till platsen, och som arbetet för det mesta skulle göras till häst, var mitt träben inte något större hinder, ty jag hade ännu så pass mycket af knäet kvar, att jag kunde hålla mig fast i sadeln. Hvad jag hade att göra, var att rida rundt omkringplantagen, hålla ögat på folket, medan de arbetade, och rapportera lättingarne. Betalningen var god, jag bodde bekvämt, och allt som allt hade jag ingenting emot att tillbringa återstoden af mitt lif där på indigoplantagen. Mr Abel White var en välvillig herre, och han brukade ofta titta in i min lilla stuga och röka en pipa med mig, för där ute känner sig den ene hvite mannen så vänligt stämd mot den andre, som han aldrig gör här hemma.

»Men jag hade aldrig någon tur med mig i längden. Helt tvärt, innan man visste ordet af, brast det stora upproret löst öfver oss. Den ena månaden låg Indien där efter allt utseende så lugnt och fredligt som självfvaste Surrey eller Kent, och i den nästa voro två hundra tusen svarta djäflar lössläppta öfver hela landet och gjorde det till ett sannskyldigt helvete. Naturligtvis känner ni till det alltihop, god' herrar — åtskilligt mer än hvad jag gör förmodligen, eftersom läsning aldrig varit min starka sida. Jag vet bara, hvad jag såg med mina egna ögon. Vår plantage låg på en plats, som hette Muttra, nära gränsen af de Nordvestra provinserna. Natt efter natt lyste himlen eldröd af skenet från brinnande bungalows, och dag efter dag kommo små afdel-ningar af europeer tågande öfver våra ägor med hustrur och barn på väg till Agra, där de närmaste trupperna voro förlagda. Mr Abel White var en envis man. Han hade fått i sitt hufvud, att ryktena öfverdrefvo, och att hela historienskulle taga slut lika fort som den börjat. Där satt han på sin verande och drack whisky och rökte cigarr, under det hela landet stod i eld och låga omkring honom. Naturligtvis stannade vi hos honom, jag och Dawson, som jämte sin hustru skötte om bokföringen och hushållet. Nå, en vacker dag slog blixten ner öfver oss. Jag hade varit borta på en aflägsen plantage och red långsamt hemåt på aftonen, då min blick föll på en oredig massa, som låg huller om buller nere i en djup hålväg. Jag red dit, för att se hvad det var, och greps af en rysning, när jag fann, att det var Dawsons hustru, sönderhackad i små bitar och hälft uppäten af schakaler och vilda hundar. Litet längre uppåt vägen låg Dawson själf fram-stupa med en tom revolver i sin hand och midt emot honom fyra sepojer liggande öfver hvarandra. Jag drog in tyglarne på min häst, undrande åt hvilket håll jag skulle vända mig; men i detsamma fick jag se ett tjockt rökmoln bolma upp från Abel Whites bungalow och lågorna sticka upp ur taket. Då visste jag, att jag inte längre kunde göra min husbonde någon nytta, utan endast skulle kasta bort mitt eget lif, ifall jag blandade mig i saken. Därifrån jag stod, kunde jag se hundratals svarta djäflar, ännu klädda i sina röda rockar, tjutande dansa omkring det brinnande huset. Några af dem pekade på mig, och ett par kulor susade förbi mina öron, men jag satte i väg tvärs öfver risfälten och befann mig sent på aftonen i säkerhet inom Agras murar.»Men det visade sig, att icke heller där var så särdeles tryggt. Hela landet var i resning som en bisvärm. Där engelsmännen kunde sluta sig tillsammans i större eller mindre skaror, förmådde de hålla fienden från lifvet jämt så långt som deras bössor nådde, men öfverailt annorstädes voro de hjälplösa flyktingar. Det var en kamp af millioner mot några hundratal, och det värsta var, att dessa infanterister, kavallerister och artillerister, som vi kämpade emot, voro våra egna utvalda trupper, som vi lärt och dresserat att sköta våra egna vapen och blåsa våra egna fältsignaler. I Agra hade vi det tredje bengaliska musketörregimentet, en del sikher, två kavalleri-skvadroner och ett artilleribatteri. Dessutom hade en frikår af köpmän och kontorister bildats, och i denna inträdde jag med träben och allt. Vi tågade ut för att möta rebellerna* vid Shahgunge i början af juli, och vi slogo dem tillbaka för en tid, men vårt krutförråd tog slut, och vi måste draga oss tillbaka till staden.

»Den ena olycksbådande underrättelsen efter den andra kom till oss från alla håll, — hvilket icke är att undra på, ty om ni ser på kartan, skall ni finna, att vi voro midt i självfva brännpunkten. Lakhnau ligger något öfver hundra engelska mil österut och Khanpur ungefär lika långt i söder. Från alla kompassens väderstreck hördes icke annat än blodbad, våldsbragder och skändligheter.

»Agra är en stor stad, uppfylld af en massa

U

De fyras tecken.fanatiska och grymma afgudadyrkare af alla slag. Vår handfull soldater tappade alldeles bort sig i de smala, slingrande gatorna. Vår anförare tågade därför öfver floden och fattade posto i Agras gamla fästning. Jag vet inte, om någon af er, go’ herrar, någonsin läst eller hört något om den gamla fästningen. Det är ett mycket besynnerligt ställe — det besynnerligaste jag någonsin varit på, och jag har ändå sett åtskilliga konstiga hål och vrår. Först och främst är den ofantligt stor, — jag tänker, den omfattar många, många tunnland. Där fins en nyare del, som rymde hela vår garnison med kvinnor, barn, förråd och allting annat, och ändå fans det godt om plats öfver. Men den nyare delen är ingenting mot den gamla, dit aldrig någon går, utan som är öf-verlämnad åt skorpioner och mångfotingar. Den är full af gamla 'öfvergifna salar och långa, slingrande gångar, som leda ut och in, så att det är lätt nog att gå vilse där. Af det skälet var det sällan någon ensam begaf sig dit, fastän då och då ett sällskap; med facklor brukade ströfva dit på upptäcktsfärd.

»Floden sköljer framsidan af den gamla fästningen och skyddar den sålunda, men på flyg-larne och baksidan fins det många portar, och dessa måste naturligtvis bevakas, så väl i den äldre delen som i den, hvilken egentligen hölls besatt af våra trupper. , Vi voro fåtaliga och hade knappast folk nog att bemanna hufvudingångarna och sköta kanonerna. Det var oss därför omöj-ligt att postera en stark vakt vid hvar och en af de otaliga portarne. Hvad vi gjorde, var att upprätta en högvakt midt i fästningen och ställa hvarje post under bevakning af en hvit man och två eller tre infödingar. Jag blef utsedd att under vissa timmar af natten stå på vakt vid en liten, ensamt liggande port på sydvestra sidan af byggningen. Två sikher ställdes under mitt befäl, och jag fick order att, om något gick på tok, afskjuta min bössa,, hvarefter undsättning genast skulle komma från högvakten. Men som denna var goda två hundra fot därifrån, och mellanrummet upptogs af en labyrint af gångar, hade jag mina stora tvifvel om, huruvida de skulle hinna komma tids nog att vara till någon nytta i händelse af ett verkligt anfall.

»Nå, jag var i alla fall stolt öfver att erhålla detta lilla befäl, eftersom jag bara var en rå rekryt och enbent till på köpet. I två nätter höll jag vakt med mina sikher. Det var ett par långa, vildt blickande krabater, som hette Mahomet Singh och Abdullah Khan, bägge gamla soldater, som burit vapen emot oss vid Chilian Wallah. De kunde tala engelska ganska bra, men jag fick just inte mycket ur dem. De tyckte mer om att stå och pladdra tillsammans hela natten på sitt konstiga sikherspråk. För min del brukade jag stå utanför porten, stirrande på den breda, slingrande floden eller på de blinkande ljusen i den stora staden. Trumhvirfiarna, slamret af tam-tams och de druckne rebellernas tjut ochskrän påminde oss tillräckligt hela natten om våra farliga grannar på andra sidan strömmen. Hvar-annan timme brukade vakthafvande officern göra en rond till alla utposter för att förvissa sig om, att allt stod väl till.

»Den tredje natten var mörk och kulen, och det duggregnade. Det var ledsamt göra att i sådant väder stå där i porten timme efter timme. Jag försökte upprepade gånger få mina sikher. att prata, men utan någon egentlig framgång. Klockan tu på morgonen gick ronden förbi och afbröt för ett ögonblick nattens enformighet. När jag fann, att mina kamrater inte ville låta inleda sig i något samtal, tog jag fram min pipa och lade ner geväret för att stryka eld på en sticka. Inom ett ögonblick voro de båda sikherna öfver mig. Den ene af dem ryckte till sig mitt gevär och höll det i jämnhöjd med hufvudet på mig, och den andre satte en lång knif mot min strupe och svor mellan tänderna, att han skulle stöta till, om jag toge ett steg.

»Min första tanke var, att de stodo i förbund med rebellerna, och att detta var början till ett anfall. Om vår port vore i sepojernas händer, måste fästningen falla, och kvinnorna och barnen skulle bli behandlade som de olyckliga offren i Kahanpur. Kanske ni tro, go’ herrar, att jag vill slå dunster i ögonen på er, men jag ger er mitt ord på, att när jag tänkte på det, så fast jag kände knifseggen mot strupen, öppnade jag munnen för att ge till ett rop, som om detockså blefve mitt sista, likväl kunde alarmera högvakten. Han, som höll i mig, tycktes läsa mina tankar, ty just som jag ämnade skrika till, hvi-skade han: »Gör inte något väsen. Fästningen är i säkerhet. Det fins inga rebelliska hundar på denna sidan floden.» Det hördes på tonen, att han talade sanning, och jag visste, att om jag upphof min röst, vore jag en död man. Det kunde jag läsa i den där sällens mörka ögon. Jag väntade därför tyst för att se, hvad de ville mig.

»Lyssna till mig, sahib,» sade den längste och vildaste af de båda, han som kallades Ab-dullah Khan. »Du måste antingen vara med oss nu, eller också tysta vi dig för alltid. Saken är för stor och viktig, för att vi skulle tveka. Antingen svär du vid de kristnes kors att vara med oss med lif och själ, eller också skall ditt lik ännu denna natt kastas i vallgrafven, och vi gå öfver till våra bröder i den upproriska armén. Det fins ingen medelväg. Hvilket skall det bli, — lif eller död? Vi kunna endast ge dig tre minuters betänketid, ty tiden går, och allt måste vara gjordt, innan ronden kommer nästa gång.»

»Hur kan jag afgöra det?» sade jag. »Ni ha inte sagt mig, hvad det är, ni vill mig. Men jag säger er på förhand, att om det är något anslag mot fästningen, så vill jag inte ha mitt finger med i spelet, utan stöt då så gärna till med knifven med detsamma.»

»Det är ingenting mot fästningen», sade han. »Vi vill bara, att du skall göra hvad dinalandsmän komma hit till detta land för. Vi fråga, om du vill bli rik. Om du vill vara med oss i natt, så svära vi på denna blottade knif och med den trefaldiga ed, som ingen sikh ännu brutit, att du skall få din ärliga andel af bytet. En fjärdedel af skatten skall bli din. Bättre kunna vi inte bjuda.»

»Men hvad är det för en skatt?» frågade jag. »Jag är lika villig som ni att bli rik, om ni bara vill visa mig, hur det skall gå till.»

»Du vill då svära,» sade han, »vid din fars ben, vid din mors ära, vid din religions kors, att inte höja ett finger, inte yttra ett ord emot oss, hvarken nu eller framdeles?»

»Det vill jag,» svarade jag, »förutsatt att inte fästningen råkar i fara.»

»Då skall också jag och min kamrat svära, att du skall få en fjärdedel af skatten, som skall delas lika mellan oss fyra.»

»Vi äro bara tre,» invände jag.

»Nej, Dost Akbar måste ha sin andel. Vi kan berätta dig historien, under det vi vänta på dem. Ställ dig vid porten, Mahomet Singh, och ge tecken, när de komma. Så här står saken, sahib, och jag talar om den för dig, därför att jag vet, att en ed är bindande för en 'fering-hee’, och att vi kunna lita på dig. Hade du varit en lögnaktig hindu, så, om du också svurit vid alla gudar i deras falska tempel, skulle ditt blod varit på denna knif och ditt lik i vattnet. Men sikhen känner engelsmannen, och engelsmannenkänner sikhen. Lyssna då till hvad jag har att saga.

»Det fins en rajah i de norra provinserna, som är mycket rik, fastän hans land är litet. Mycket har han fått efter sin far, och mycket har han själf sparat ihop, ty han är af en låg-sinnad natur och gömmer sitt guld i stället för att förslösa det. När oroligheterna bröto ut, ville han vara vän både med lejonet och tigern — med sepojen och Kompaniet. Men snart tycktes det honom, som om de hvite männens dag vore kommen, ty från hela landet hörde han intet annat än rykten om deras död och nederlag. Men som han var en försiktig man, ställde han så till, att komma hvad som ville, skulle han åtminstone ha hälften af sin skatt i behåll. Det som var af guld och silfver behöll han hos sig i hvalfven af sitt palats, men de dyrbaraste stenar och de utsöktaste pärlor, han hade, lade han i ett järnskrin och lämnade det åt en pålitlig tjänare, hvilken, förklädd som köpman, skulle föra det till Agra och lämna det där, tills fred åter rådde i landet. Segrade rebellerna, så hade han sålunda sina pengar i behåll, men blef Kompaniet den vinnande, så hade han åtminstone räddat sina juveler. Efter att på detta sätt ha delat sin skatt, gjorde han gemensam sak med sepojerna, eftersom de lågo hårdt på vid hans gränser. Men härigenom öfvergick, märk det, sahib, hans egendom rätteligen i händerna på dem, som varit sin svurna fana trogne.»Denne föregifne köpman, som reser under namnet Achmet, är nu i staden Agra och önskar skaffa sig inträde i fästningen. Han har med sig som ressällskap min fosterbror Dost Akbar, hvil-ken känner hans hemlighet. Dost Akbar har lofvat att i natt föra honom till en af fästningens sidoportar och har för detta ändamål valt denna. Han kommer hit inom kort och skall här finna Mahomet Singh och mig väntande på honom. Platsen är enslig, och ingen skall veta af, att han varit här. Världen skall icke mer höra talas om köpmannen Achmet, men rajahns stora skatt skall delas mellan oss. Hvad säger du om det, sahib?»

»I Worcestershire tyckes ett människolif vara något stort och heligt, men det är helt annorlunda, när man inte har

annat än eld och blod rundt omkring sig och varit van att möta döden i hvart gathörn. Om köpmannen Achmet lefde och dog, betydde inte mer för mig än en munfull luft, men när han talade om skatten, fick jag ett våldsamt begär efter den, och jag tänkte på, hvad jag skulle kunna göra där hemma i det gamla fosterlandet med den, och hur min släkt skulle gapa, när de fingo se familjens odåga komma tillbaka med fickorna fulla af guldmoidorer. Jag hade därför redan fattat mitt beslut, men Abdullah Khan, som trodde, att jag tvekade, blef enträgnare.

»Betänk, sahib,» sade han, »att om denne man faller i kommendantens händer, så blir han hängd eller skjuten och hans juveler tagna i be-slag af regeringen, så att ingen blir en rupie rikare därigenom. Nå, eftersom vi nu taga honom till fånga, hvarför skulle vi då inte lika väl göra det återstående också? Juvelerna skola inte fara sämre hos oss än i Kompaniets kistor. Det fins tillräckligt däraf, för att göra hvar och en af oss till rike män och mäktige höfdingar. Ingen kan få reda på saken, ty här äro vi afskurna från alla andra. Allt kommer oss väl till pass. Säg därför igen, sahib, om du är med oss, eller om vi måste betrakta dig som en fiende?»

»Jag är med er till lif och själ,» sade jag.

»Godt,» svarade han och lämnade mig tillbaka geväret. »Du ser, att vi lita på dig, ty ditt ord kan, lika litet som vårt, brytas. Vi ha nu endast att vänta på min bror och köpmannen!»

»Känner din bror då till, hvad ni vilja göra?» frågade jag.

»Planen är hans. Han har gjort upp den. Men låt oss gå till porten och vakta där med Mahomet Singh.»

»Regnet föll alltjämt tätt, ty det var just i början af regntiden. Tunga, bruna skyar seglade öfver himlen, och det var svårt att se längre än ett stenkast framför sig. En djup vallgraf låg utanför vår port, men vattnet var på sina ställen nästan uttorkadt, och den var lätt att komma öfver. Det kändes underligt för mig att stå här tillsammans med dessa båda vilda sikher och vänta på den man, som vandrade sin död till mötes.

»Plötsligt uppfångade jag en skymt af enblindlykta på motsatta sidan af vallgrafven. Den försvann bland jordvallarne och syntes därpå igen, långsamt närmande sig i riktning mot oss.

»Här ha vi dem!» utbrast jag.

»Ropa an dem som vanligt, sahib,» hviskade Abdullah. » Ge honom ingen anledning till fruktan. Skicka in oss med honom, så skola vi göra resten, medan du stannar här på vakt. Håll lyktan i ordning, så att vi kunna förvissa oss om, att det verkligen är han.»

»Ljuset hade fladdrat fram och tillbaka, i det det än stod stilla, än åter närmade sig, tills jag nu kunde urskilja två mörka figurer på andra sidan om grafven. Jag hörde dem klättra nerför den sluttande banken, plaska genom gyttjan och komma halfvägs upp fill porten, innan jag anhöll dem.

»Hvem där?» sade jag med undertryckt stämma.

»Vänner,» ljöd svaret. Jag öppnade lyktan och kastade en flod af ljus öfver dem. Den förste var en jättelik sikh med ett svart skägg, som räckte nästan ända ner till gördeln. Jag har aldrig sett någon så lång karl, om inte möjligtvis någon som visats för pengar. Den andre var en liten fet, trind figur, med en stor gul turban och ett knyte i handen, inbundet i en schal. Han tycktes vara alldeles utom sig af räddsla, ty hans händer skakade, som om han haft frossan, och han tittade sig oupphörligt om åt höger och venster med ett par klara, blinkande små ögon, likt en råtta, närhon vägar sig ut ur sitt hål. Jag kände en rysning vid tanken på att döda honom, men så tänkte jag på skatten, och mitt hjärta blef med ens hårdt som sten. När han varseblef mitt hvita ansikte, gaf han till ett litet rop af glädje och sprang fram till mig.

»Beskydda mig, sahib,» flämtade han, »beskydda den stackars köpmannen Achmet. Jag har rest tvärsöfver Rajpootana för att söka skydd i Agras fästning. Jag har blifvit plundrad och slagen och misshandlad, därför att jag varit Kompaniets vän. Det är en välsignad stund, denna, då jag åter är i säkerhet — jag och mina stackars tillhörigheter.»

»Hvad har ni i knytet?» frågade jag.

»Ett järnskrin,» svarade han, »som innehåller ett par små familjeklenoder, hvilka inte äro af värde för andra, men som jag skulle bli ledsen att förlora. Likväl är jag inte någon tiggare, och jag skall vedergälla er, unge sahib, och er kommendant också, om han vill skänka mig det skydd, jag begär.»

»Jag vågade icke längre tala med honom. Ju mera jag såg på hans feta, uppskrämda ansikte, desto svårare föreföll det att så där kall-blodigt slå ihjäl honom. Det var bäst att få det undangjordt så snart som möjligt.

»För honom till vakten,» sade jag. De båda sikherna slöto sig till honom, en på hvardera sidan, och jätten följde efter, under det de gingo in genom den mörka porten. Aldrig har väjnågon varit så kringgärdad af döden. Jag stan nade kvar vid porten med lyktan.

»Jag kunde höra det taktmässiga trampet af deras steg genljuda genom de ödsliga gångarne. Plötsligt upphörde det, och jag hörde röster och en brottning och ljudet af slag. I nästa ögonblick förskräcktes jag af hastiga steg, som kommo springande emot mig, och urskilde på samma gång ett tungt flåsande. Jag riktade lyktan nedåt den långa raka gången, och där kom den fete köpmannen löpande i full fart med en blodstrimma öfver ansiktet, och tätt i hälarne på honom, skuttande som en tiger, den långe svartskäggige sikhen med en knif i handen. Jag har aldrig sett någon springa så fort som den lille köpmannen. Han vann på sikhen, och jag kunde se, att om han väl kom förbi mig och ut i det fria, skulle han rädda sig. Ett ögonblick veknade mitt hjärta, men tanken på hans skatt förhärdade mig åter. Jag stack mitt gevär mellan benen på honom, när han rusade förbi, och han rullade rundt som en skjuten kanin. Innan han kunde resa sig upp, var sikhen öfver honom och stötte sin knif två gånger i hans sida. Han hvarken jämrade sig eller rörde en muskel, utan låg alldeles, som han hade fallit. Jag tror för min del, att han kanske bröt nacken af sig i fallet. Ni se, go' herrar, att jag håller mitt löfte, — jag berättar er hvarenda smul, precis som det hände, vare sig det är till min fördel eller ej.»

Plan tystnade och sträckte ut sina fjättradehänder efter glaset med konjak och vatten som Holmes lagat till åt honom. Hvad mig beträffar, tillstår jag, att jag nu fått en fullkomlig afsky för mannen, icke blott för det grymma dåd, hvari han varit inblandad, utan ännu mera för det vårdslösa och obesvärade sätt, hvarpå han berättade det. Hvilket straff som än var i beredskap för honom, kunde han icke vänta något deltagande från mig. Sherlock Holmes och Jones sutto med händerna på knäna, djupt intresserade af berättelsen, men med samma afsky i sina ansikten. Han måtte ha märkt det, ty det låg en skymt af trots i hans röst och sätt, när han åter började. #

»Det var förstås mycket illa gjordt,» sade han. »Men jag skulle vilja veta, hur många i mitt ställe skulle vägrat att taga emot en andel af bytet, när de visste att de skulle få halsen afskuren för besväret. För resten var det hans lif eller mitt det gälde, när han väl en gång kommit in i fästningen. Om han sluppit ut därifrån, skulle hela saken kommit i dagen, .och jag skulle blifvit stäld för krigsrätt och fusiljerad så säkert som jag sitter här. Folk är just inte mycket försonligt stämda af sig, under sådana där upprörda tider.»

»Fortsätt er berättelse,» sade Holmes kort.

»Nå, vi buro in honom, Abdullah, Akbar och jag. Och tung var han med besked, så liten han än var. Mahomet Singh lämnades kvar att vakta porten. Vi b.uro honom till en plats, som sikherna gjort i ordning på förhand. Det var ettstycke längre bort, genom en slingrande gång, som ledde till en stor, tom sal, hvars tegelmurade väggar voro sönderfallna och raserade. Jordgolfvet hade sjunkit ner på ett ställe, så att det bildade en naturlig graf, och där lämnade vi köpmannen Achmet, sedan vi först täckt öfver honom med lösa tegelstenar. När det var gjordt, gingo vi alla tillbaka till skatten.

»Den låg, där han tappat den, när han först blef anfallen. Skrinet var detsamma, som nu står där på bordet. En nyckel hängde på ett silkessnöre vid det där utsirade handtaget på locket. Vi öppnade det, och lyktskenet föll gnistrande på en samling juveler, sådana jag läst och drömt om, när jag var en liten gosse i Pershore. Man bländades af att se på dem. Då vi fråssat nog i betraktandet, plockade vi upp dem alla och gjorde en lista öfver dem. Det var hundra fyrtiotre diamanter af renaste vatten, däribland en, som jag tror kallades för »stora Mogul», och som påstås vara den näst största sten som fins. Så var där nittiosju utmärkt vackra smaragder och hundrasjuttio rubiner, af hvilka likväl några voro små. Där fans fyrtio karbunklar, tvåhundratio safirer, sextioen

agater och en massa beryller, kattögon, turkoser och andra ädelstenar, som jag då icke ens kände namnen på, fastän jag sedan blifvit mera förtrogen med dem. Dessutom fans där nära trehundra de grannaste pärlor, af hvilka tolf voro infattade i en stor guldring. Den hadeför resten sedan blifvit tagen ur skrinet och fans inte där, när jag åter kom i besittning af det.

»Sedan vi räknat våra skatter, lade vi åter in dem i skrinet och bar det till porten för att visa dem för Mahomet Singh. Därefter förnyade vi högtidligt vår ed att bistå hvarandra och troget förvara vår hemlighet. Vi kommo öfver-ens om att gömma vårt byte på ett säkert ställe, tills landet åter var lugnt, och sedan dela det lika mellan oss. Det tjänar ingenting till att dela det nu, ty om man fann ädelstenar af sådant värde hos oss, skulle det väcka misstankar, och i fästningen var man aldrig för sig själf, och inte heller ha vi någonstans att lägga det. Vi buro därför skrinet in i samma sal, där vi begraft liket, och där gjorde vi ett hål i den bäst bibehållna muren och lade dit vår skatt. Vi togo noga märke på platsen, och dagen därpå ritade jag upp fyra planer, en för oss hvar, och satte vårt de fyras tecken inunder, ty vi hade svurit, att vi alltid skulle handla en för alla och alla för en, så att ingen gjorde sig någon fördel. Det är en ed, som jag kan lägga handen på hjärtat och svära, att jag aldrig brutit.

»Nå, det tjänar ingenting till, att jag berättar er, go' herrar, hur det gick med det indiska upproret. Sedan Wilson tagit Delhi och sir Colin kommit Lakhnau till undsättning, var saken så godt som afgjord. Friska trupper strömmade oupphörligt till, och Nana Sahib måste fly öfver gränsen. En flygande kår under öfverste Greathedkom till Agra och sopade bort rebellerna därifrån. Det tycktes småningom bli fred igen i landet, och vi fyra började hoppas, att den stund inte skulle vara långt borta, då vi tryggt kunde ge oss af med vår andel af bytet. Men i en blink krossades våra förhoppningar, i det vi blefvo häktade som Achmets mördare.

»Det kom sig på följande sätt. När rajahn anförtrodde sina juveler i Achmets händer, gjorde han det därför att han visste, att denne var en pålitlig man. Men de äro misstänksamma af sig i österlandet, så hvad gjorde rajahn väl om inte tog en ännu pålitligare tjänare och satte honom att spionera på den förste? Denne andre fick befallning att aldrig släppa Achmet ur sikte, och han följde honom som hans skugga. Han smög efter honom den natten också och såg honom gå in genom, porten. Naturligtvis trodde han, att han sökt tillflykt i fästningen, och begärde själf inträde där följande dag, men kunde icke finna något spår af Achmet. Det föreföll honom så besynnerligt, att han talade om det för en sergeant, och denne bragte det till kommendantens öron. En grundlig undersökning blef genast hållen, och liket upptäcktes. Sålunda blefvo vi, just då vi som bäst trodde, att allt var på god väg, gripna alla fyra och stälde inför rätta, såsom anklagade för mord, tre af oss därför, att vi hållit vakt vid porten den natten, och den tjärde därför att han varit i den mördades sällskap. Inte ett ord om juvelerna nämndes vid ransakningen, tyrajahn hade blifvit afsatt och fördrifven från Indien, så att ingen hade något särskildt intresse af dem. Men mordet blef klart bevisadt, och det var tydligt, att vi alla måste vara inblandade i det. De tre sikherna fingo lifstids straffarbete, och jag dömdes till döden, fastän min dom sedan förvandlades till det samma som de andras.

»Det var allt en ganska underlig belägenhet, vi befunno oss i vid det laget. Där stodo vi nu alla bundna till händer och fötter och med bra ringa utsikt att någonsin bli fria igen, medan vi hela tiden hade reda på en hemlighet, som skulle förflyttat hvar och en af oss till ett palats, om vi bara kunnat begagna oss af den. Det var, så att man kunde brinna upp invärtes af raseri öfver att behöfva tåla snäsor och hugg och slag af hvarenda uniformerad polislymmel och lefva på en kost af vatten och ris, när hela denna furstliga förmögenhet låg och väntade på en utanför, färdig att tagas fram bara. Det kunde nästan ha gjort mig galen, men jag har nu alltid varit tämligen hårdnackad af mig, så jag härdade ut och väntade på, att min stund också skulle komma en gång.

»Slutligen tycktes den mig vara inne. Jag blef förflyttad från Agra till Madras och därifrån till Blair Island i Andamanerna. Det fins inte många hvita fångar vid denna koloni, och som jag uppfört mig väl alltifrån början, fann jag mig snart vara en slags privilegierad person. Jag fick mig en hydda i Hope Town, en liten by på slutt-

ningen af Mount Harriet, och lämnades ganska mycket åt mig själf. Det är ett dystert, osundt ställe, och hela trakten utanför våra små uppodlingar var uppfylld af vilda, kannibaliska infödingar, som alltid voro färdiga att blåsa en förgiftad pil på oss, så ofta de kunde komma åt. Där skulle gräfvas och dikas och

planteras yam * och göras ett dussin andra saker, så att hela dagen voro vi jämt sysselsatta, fastän vi på kvällen hade en smula tid för oss själfva. Bland annat lärde jag att blanda till medikament åt fältläkaren och plockade upp några smulor af hans medicinska kunskaper. Hela tiden lurade jag på ett tillfälle att rymma; men det är hundratals mil till något annat land och blåser nästan aldrig i de farvattnen, så att det var en för-tvifladt kinkig affär att komma därifrån.

»Fältläkaren, doktor Somerton, var en glad och munter ung herre, och de andra ofhcerarne brukade samlas hos honom om kvällarne och spela kort. Fältskärsstugan, där jag brukade blanda till mina medikament, låg bredvid hans hvardagsrum, med ett litet fönster i dörren mellan rummen. Ofta, när jag tyckte det var tråkigt, brukade jag blåsa ut lampan och ställa mig vid fönstret, så att jag kunde höra dem prata och se dem spela. Jag tycker själf om att få mig ett parti kort, och det var nästan lika roligt att se på dem som att själf vara med. Där var

En indisk ört, hvars rot begagnas till födoämne.major Sholto, kapten Morstan och löjtnant Bromley Brown, hvilka förde befälet öfver de infödda trupperna, och så var det doktorn själf och ett par tre embetsmän vid fångförvaltningen, inpiskade gamla kanaljer, som spelade som knifvar, snålt och försiktigt. Ett litet trefligt spelparti var det, när de kommo ihop.

»Nå, det var en sak, som slog mig, och det var, att militärerna alltid brukade förlora och de civile alltid vinna. Kom ihåg, jag säger inte, att det gick oärligt till, men så var det i alla fall. De där fängelsegökarne hade nästan inte gjort annat än spelat kort, alltsedan de kommo till An-damanerna, och de kände hvarandras spelsätt till punkt och pricka, under det att de andra bara spelade för att fördrifva tiden och kastade ut sina kort hur som helst. Kväll efter kväll stego militärerna fattigare upp från spelbordet, och ju fattigare de blefvo, desto mer begifna blefvo de på att spela. Major Sholto var den allra ifrigaste af dem. Han betalade först med guld och banknoter, men snart tog han till att skrifva vexlar och det på stora summor. Ibland brukade han vinna en smula, så pass mycket att han riktigt fick smak på det, och sedan förföljde oturen honom igen värre än någonsin. Hela dagen gick han omkring, mörk som ett åskmoln, och han gaf sig till att dricka mer än som var nyttigt för honom.

»En kväll hade han förlorat ännu mer än vanligt. Jag satt just inne i min hydda, när hanoch kapten Morstan kommo stöflande förbi på väg till sitt kvarter. De voro riktiga skötevänner, de båda, och hängde alltid ihop. Majoren rasade öfver sina förluster.

»’Det är förbi, Morstan,’ sade han, just då de gingo förbi min hydda. 'Jag blir tvungen att begära afsked. Jag är ruinerad.’

»'Prat, gamle gosse,’ sade den andre och slog honom på axeln. 'Jag är själf så där tämligen barskrapad, men . . .’ Mera hörde jag inte, men det var nog för att ge mig att tänka på.

»Ett par dagar senare var major Sholto ute och ströfvade på stranden, och jag passade på att tala med honom.

»’Jag skulle.vilja be er om ett råd, major,’ sade jag.

»’Nå, hvad är det, Small?’ frågade han, tagande cigarren ur munnen.

»'Jag ville fråga er, sir, hvem man rätteligen skall vända sig till för att öfverlämna en gömd skatt. Jag vet, hvar en sådan på en half million pund fins, och som jag inte kan nyttja den själf, har jag tänkt, att det bästa kanske vore att öfverlämna den åt de lagliga myndigheterna, så kunde de kanske laga, att mitt straff blefve af-kortadt.’

»’En half million, Small?’ flämtade han och spände ögonen i mig för att se, om jag talade allvarsamt.

»'Just det, sir — i juveler och pärlor. Den ligger där, så hvem som helst kan taga den. Ochdet konstiga är, att den verklige egaren är förklarad fågelfri och inte får besitta någon egendom, så att den tillhör den förstkommande’.

»Till regeringen, Smal!,’ stammade han, 'till regeringen.’ Men han sade det i dröjande ton, och jag visste, att jag hade honom.

»’Ni tror då, sir, att jag borde ge underrättelse därom åt generalguvernören?’ frågade jag lugnt.

»’Nå, nå, ni skall inte göra något förhastadt, som ni sedan kunde ångra. Låt mig höra allt om det, Small. Redogör

för de närmare omständigheterna.’

»Jag berättade honom hela historien med några små förändringar, så att han icke skulle kunna känna igen platsen. När jag slutat, stod han alldeles orörlig och tankfull. Jag kunde på den nervösa ryckningen af hans läppar se, att det utkämpades en strid inom honom.

»'Detta är en mycket viktig sak, Small,’ sade han slutligen. 'Nämn inte ett ord därom åt någon, så skall jag tala ytterligare med er om ett par dar.’

»Två dygn senare kommer han och hans vän, kapten Morstan, till mig rnidt i natten med en lykta.

»Jag ville, att ni skulle låta kapten Morstan höra den där historien från edra egna läppar, Small,’ sade han.

»Jag talade om den igen på samma sätt som förut.»’Det låter som sanning, hvad?’ sade han. 'Det skulle man kunna begagna sig af.

»Kapten Morstan nickade.

»’Hör på, Small,’ sade majoren. 'Vi ha talat om saken, min vän här och jag, och vi ha kommit till den slutsatsen, att er hemlighet knappast är något, som rör regeringen, när allt kommer omkring, utan är er egen enskilda angelägenhet, som ni naturligtvis kan göra med, som er bäst synes. Nu är frågan, —- hvilket pris begär ni därför? Vi skulle kunna vara hågade att åtaga oss saken eller åtminstone taga den i betraktande, i fall vi kunde komma öfverens om villkoren.’ Han försökte tala i en kall, vårdslös ton, men hans ögon glödde af ifver och snikenhet.

»’Nå, livad det beträffar, go’ herrar,’ svarade jag och försökte också vara kallblodig, fast jag kände mig lika upphetsad som han, ’så är det bara ett slags köpekontrakt, som en man i min ställning kan uppgöra. Jag begär, att ni skall förhjälpa mig och mina tre kamrater i frihet, och för det skola vi taga er till bolagsmän och ge er en femtedel att dela sins emellan.’

»’Hm!’ sade han. ’En femtedel! Det är inte mycket frestande.’

»’Det skulle bli femti tusen pund pr man,’ sade jag.

»’Men hur skulle vi kunna förhjälpa er till frihet? Ni vet mycket väl, att ni begär en omöjlighet.’

»'Visst inte,’ svarade jag. 'Jag har funderatut allt ända in i de minsta enskildheter. Det enda hindret för vår flykt är, att vi inte kunna få någon lämplig båt och inte nog med proviant för den långa resan. Det fins fullt med små kuttrar och jakter i Calcutta eller Madras, som skulle passa oss ypperligt. Skaffa en sådan hit öfver. Vi skola förbinda oss att gå ombord på den nattetid, och om ni sedan sätter oss i land någonstädes på indiska kusten, har ni fullgjort er del af öfverenskommelsen.’

»'Om det bara vore en,’ sade han.

»’Alla eller ingen,’ svarade jag. 'Det ha vi svurit. Vi fyra måste alltid handla gemensamt.’ »’Du ser, Morstan,’ sade han, 'Small är en karl, som står vid sitt ord. Han sviker inte sina vänner. Jag tror, att vi godt kunna lita på honom.’

»’Det är en snuskig affär,’ svarade den andre. 'Men, som du säger, pengarne komme väl till pass för att hjälpa oss ur knipan.’

»’Nå ja, Small,’ sade majoren, ’jag förmodar, vi måste försöka komma öfverens med er. Men först måste vi naturligtvis pröfva sanningsenligheten af er historia. Säg mig, hvar skrinet är gömdt, och jag skall skaffa mig permission och fara öfver till Indien med vaktbåten för att taga reda på saken.’

»'Inte så brådtom,’ sade jag, som blef allt lugnare i samma mån han hetsade upp sig. Jag måste ha mina tre kamraters samtycke. Jag säger er ju, att för oss gäller det alla fyra eller ingen.’»'Dumheter!’ utbrast han. 'Hvad ha de där tre svarta djäflarne att göra med vår öfverens-kommelse?’

»'Svarta eller blå/ sade jag, 'så äro de i förbund med mig, och vi hålla alla tillsammans.’

»Nå, det slutade med en ny sammankomst, vid hvilken också Mahomet Singh, Abdullah Khan och Dost Akbar voro närvarande. Vi talade hit och dit om saken, och till slut blef en öfverens-kommelse afslutad. Vi skulle förse bägge offi-cerarne med kartor öfver den gamla delen af Agras fästning och utmärka det ställe i .muren, där skatten var gömd. Major Sholto skulle fara öfver till Indien och se, att vår historia var sann. Om han hittade skrinet, skulle han lemna det kvar där, skicka ut en liten jakt, provianterad för en längre resa, hvilken skulle ligga på höjden af Rutland Island, och dit vi skulle smyga oss ut, samt slutligen återvända till sin post. Kapten Morstan skulle därpå begära permission, möta oss i Agra, och där skulle vi göra en slutlig delning af skatten, hvarvid han öfvertog majorens andel lika väl som sin egen. Allt detta beseglade vi med de mest högtidliga eder, som någon hjärna kan uttänka eller en mun uttala. Jag satt uppe hela natten med bläck och penna, och på morgonen hade jag de båda kartorna alldeles färdiga och underskrifna med de fyras tecken, — det vill säga Abdullahs, Akbars, Mahomets och mitt.

»Men jag tröttar er, go' herrar, med min långa berättelse, och jag vet, att min vän, mrJones, är otålig att se mig väl instufvad i kurran. Jag skall göra det så kort jag kan. Den skurken Sholto for öfver till Indien, men han kom aldrig tillbaka igen. Kapten Morstan visade mig kort därefter hans namn bland passagerarne på en af de engelska paketbåtarne. Hans farbror hade dött och efterlämnat en förmögenhet åt honom, och han tog afsked ur armén; men ändå kunde han förnedra sig till att behandla fem män så, som han behandlat oss. Morstan for öfver till Agra kort efteråt och fann, som vi väntade, att skatten verkligen var borta. Den skurken hade stulit den, utan att uppfylla ett enda af de villkor, för hvilka vi sålt hemligheten åt honom. Från den dagen lefde jag endast för min hämd. Jag tänkte på den om dagen och underblåste den om natten. Det blef en öfverväldigande, allt uppslukande passion hos mig. Jag brydde mig inte ett dugg om lagen — inte om galgen. Att rymma, spåra upp Sholto, klämma min hand om hans strupe — det var min enda tanke. Till och med Agraskatten hade för mig blifvit en sak af mindre vikt än hämden på Sholto.

»Nå, jag har satt mig många saker i huf-vudet i detta lifvet och aldrig någon som jag inte till slut förde ut. Men det dröjde långa år, innan min stund kom. Jag har redan sagt er, att jag hade snappat upp en liten smula medicinska kunskaper. En dag då doktor Somerton låg till sängs i feber, hittade ett arbetslag af fångar en liten Andamaninföding i skogen. Hanvar dödssjuk och hade krupit undan till en enslig plats för att dö. Jag tog honom om händer, fastän han var lika vild och elak som ett orm-yngel, och efter ett par månader fick jag honom kry och på benen igen. Han fattade ett slags afgudisk vänskap för mig .och ville knappt återvända till sina skogar, utan hängde jämt omkring min hydda. Jag lärde mig litet af hans språk, och det gjorde honom ännu mer betagen i mig.

»Tonga — det var hans namn — var en skicklig roddare och rådde om en stor, rymlig kanot. Då jag fann, att han var mig tillgifven och skulle göra hvad som helst för att tjäna mig, såg jag där en utsikt till flykt. Jag talade med honom om saken. Han skulle föra sin båt den och den natten till en gammal landningsplats, som aldrig bevakades, och där taga mig ombord. Jag sade åt honom att taga med sig flere kalebasser med vatten och ett så stort förråd som möjligt af yam, kokosnötter och potates.

»Och lilla Tonga, han var ärlig och pålitlig. Aldrig har någon haft en trognare kamrat. Den utsatta natten var han med sin båt vid bryggan. Men det råkade falla sig så, att en af soldaterna vid bevakningstruppen var där nere — en gemen slyngel, som aldrig försummade något tillfälle att skymfa och misshandla mig. Jag hade alltid svurit att hämnas, och nu var stunden inne. Det var, som om ödet ställt honom i min väg, för att jag skulle kunna betala min skuld, innan jaglämnade ön. Han stod på strandbanken med ryggen mot mig och karbinen på axeln. Jag såg mig omkring efter en sten att knacka ut hans hjärna med, men kunde inte få syn på någon.

»Då föll en underlig tanke mig in och visade mig, hvar jag skulle finna ett vapen. Jag satte mig ner i mörkret och band löst mitt träben. Med tre långa hopp var jag på honom. Hanlade an med geväret, men jag slog till honom af alla krafter, så att hela hufvudskålen spräcktes. Ni kan se sprickan i träet här, efter där jag träffade honom. Vi föllo båda omkull, för jag kunde inte behålla jämvikten, men när jag kom på fotter igen, fann jag honom alltjämt liggande orörligt stilla. Jag steg ombord, och inom en timme voro vi ett godt stycke ute till hafs. Tonga hade tagit

med sig alla sina jordiska egodelar, sina vapen och gudar. Bland annat hade han ett långt bambuspjut och ett stycke kokosbastmatta, hvarmed jag gjorde i ordning ett slags segel. I tio dagar drefvo vi omkring på vinst och förlust, och den elfte blefvo vi upptagna af ett fartyg, som var på väg från Singapore till Jiddah med en laddning malajiska pilgrimer. Det var en ganska underlig blandning af allt möjligt folk, och Tonga och jag funno oss snart till rätta bland dem. De hade en stor förtjänst, — de läto en vara i fred och gjorde inga frågor.

»Nå ja, om jag skulle berätta er alla de äfventyr, som jag och min lilla reskamrat hade att genomgå, skulle ni inte tacka mig. ty da skullejag hålla er kvar här, tills solen gick upp. Vi drefvo hit och dit rundt omkring världen, i det alltid något kom i vägen, som höll oss borta från London. Men inte ett ögonblick förlorade jag mitt mål ur sikte. Jag drömde om Sholto om nätterna, hundratals gånger har jag dödat honom i sömnen. Slutligen för en tre. fyra år sedan komrno vi till England. Jag hade ingen större svårighet i att taga reda på, hvar Sholto fans, och jag försökte först få reda på, om han realiserat skatten, eller om han ännu hade den. Jag gjorde mig god vän med en, som kunde hjälpa mig — jag nämner inga namn, för jag vill inte sätta någon annan i klämma — och jag upptäckte snart, att han ännu hade juvelerna i behåll. Då försökte jag komma åt honom på många sätt; men han var duktigt knepig och hade alltid tvä boxare, utom sina söner och sin khitmutgar, som vakade öfver honom.

»Men så en dag fick jag bud, att han var döende. Jag rusade genast af in i trädgården, ursinnig vid tanken att han på det viset skulle slippa ur mina klor, och när jag tittade in genom fönstret, såg jag honom ligga där i sängen, med en af sina söner på hvardera sidan om sig. Jag tänkte hoppa in och ge mig i färd med dem alla tre, men bäst jag tittade på honom, föll underkäken ner, och jag såg, att han var död. Jag skaffade mig in i hans rum samma natt och letade igenom hans papper för att se, om där fans någon anteckning om, hvar han gömt vårajuveler. Men det fans inte så mycket som en rad en gång, och jag gaf mig af, så förbittrad och rasande som en människa kan vara. Men innan jag gick, föll det mig in, att om jag någonsin träffade mina kamrater, de tre sikherna, igen, skulle det vara en tillfredsställelse att veta, att jag lämnat något märke af vårt hat. Därför raspade jag ner på en papperslapp vårt, de fyras tecken, så som det stått på plankartan, och lade det på hans bröst. Det hade varit för mycket, om han blifvit lagd i grafven utan något tecken från de män, som han narrat och bestulit.

»Vi förtjänade vårt uppehälle vid denna tid med att jag förevisade stackars Tonga som en svart kannibal på marknader och sådana ställen. Han brukade äta rått kött och dansa sin krigsdans, så vi hade alltid hatten full med kopparslantar efter en dags arbete. Jag fick fortfarande veta alla nyheter från Pondicherry Lodge, men under några år hördes det inte annat, än att de letade efter skatten. Till slut inträffade dock, hvad vi så länge väntat på. Skatten hade blifvit funnen. Det var där högst uppe i huset, i mr Bar-tholomeus Sholtos kemiska laboratorium. Jag gick genast och tog en öfverblick af platsen, men jag kunde inte begripa, hur jag skulle kunna komma dit upp med mitt träben. Jag fick likväl veta, att det fans en falldörr i taket, och också hur dags mr Sholto brukade äta kväll, och jag tänkte, att jag lätt skulle kunna utföra det med Tongas tillhjälp. Jag tog honom med mig ditut, med ettlångt rep viradt om lifvet på honom. Han kunde klättra som en katt och hade snart skaffat sig in genom taket, men som oturen ville ha det, var Bartholomeus Sholto ännu kvar i rummet, och det fick han plikta för med lifvet. Tonga trodde, att han gjort något riktigt bra, när han dödade honom, ty när jag kom uppklättrande för repet, fann jag honom stoltserande omkring som en påfågel. Han blef högst förvånad, när jag tackade honom med tågändan och skällde ut honom för en liten blodtörstig satan. Så tog jag skrinet och firade ner det och hasade efter själf, sedan jag först lämnat de fyras tecken på bordet för att visa, att juvelerna ändtligen kommit i deras händer, som hade största rätten till dem. Tonga drog därefter upp repet, stängde fönstret och gaf sig af samma väg, som han kommit.

»Ja, nu tror jag inte, jag har något vidare att tillägga. Jag hade hört en färjkarl tala om, att Smiths ångslup, Aurora, var en af de mest snabbgående på floden, och därför tänkte jag, att den skulle passa oss bra vid vår flykt. Jag gjorde upp med gubben Smith och lofvade att betala honom en stor summa, om han förde oss oskadda ombord på vårt skepp. Han visste nog, att något inte var som det skulle vara, men han var inte invigd i våra hemligheter. Allt detta är rena sanningen, och om jag berättat er den, go' herrar, så är det inte för att roa er — det är just inte någon vänskapstjänst ni gjort mig — utan där-för att jag tror, att det bästa sättet att försvara mig är att inte undanhålla något utan låta hela världen veta, hur skamligt jag själf blifvit behandlad af major Sholto, och hur

oskyldig jag är till hans sons död.»

»En högst märklig redogörelse,» sade Sher-lock Holmes. »En. lämplig afslutning på en ytterst intressant kasus. Det var icke alls något nytt för mig i den senare delen af er berättelse, undantagandes att ni hade med er ert eget rep. Det visste jag verkligen icke. Apropos, jag hoppades, att Tonga tappat alla sina pilar, men likväl lyckades han skjuta en på oss i båten.»

»Han hade tappat dem alla, sir, utom den enda, som han hade kvar i biåsröret.»

»Ah, ja visst,» sade Holmes. »Det tänkte jag icke på.»

»Är det någon annan punkt, som ni skulle ha lust att fråga om?» sporde fången med artig beredvillighet.

»Nej tack, det tror jag icke,» svarade min rumkamrat.

»Så ja, Holmes,» sade Athelney Jones, »ni är en person, som man måste göra till viljes, och vi veta alla, att ni är kännare i fråga om förbrytelser; men plikt är plikt, och jag har redan gått väl långt, då jag gjort, som ni och er vän ville. Jag skall känna mig mera lugn till mods, när vi ha vår historieberättare här säkert under lås och bom. Droskan väntar ännu, och det är två poliskonstaplar där nere. Jag är er bäggemycket tacksam för ert bistånd. Naturligtvis komma ni att kallas till ransakningen. God natt med er.»

»God natt, go' herrar,» sade Jonathan Small.

»Ni först, Small,» anmärkte den försiktige Jones, när de lemnade rummet.

»Jag har icke lust att få ett slag i hufvudet af ert träben, så som ni behagade göra med den där herrn på Andaman-öarne.»

»Nå, så är det då slut på vårt lilla äfventyr,» anmärkte jag, sedan vi en stund setat och rökt i tysthet. »Jag är rädd, att det blir den sista undersökning, hvari jag får tillfälle att studera er metod. Miss Morstan har gjort mig den äran att antaga mig till sin blifvande herre och man.»

Han lät höra ett jämmerfullt stönande.

»Det fruktade jag,» suckade han. »Jag kan verkligen icke gratulera er.»

Jag kände mig smått sårad.

»Har ni någon anledning att vara missbelåten med mitt val?» frågade jag.

»Nej, inte alls. Jag anser, att hon är en af de mest förtjusande unga damer, jag någonsin träffat på, och skulle kunna bli utomordentligt nyttig i ett sådant arbete som det, vi haft för händer. Hon hade en afgjord begåfning i denna riktning, — tänk bara på, hur hon särskildt tog vara på den där Agraplanen bland alla faderns öfriga papper. Men kärleken är en känslosak, och allt hvad känslor heter är stridande mot detkalla, klara förnuft, som jag sätter högre än allting annat. Jag skulle aldrig själf våga gifta mig af fruktan att därigenom fördunkla mitt omdöme.»

»Jag hoppas och tror,» sade jag skrattande, »att mitt omdöme skall segrande bestå profvet. Men ni ser trött ut.»

»Ja, reaktionen har redan inträdt. Jag kommer att bli slapp som en trasa under minst en veckas tid.»

»Besynnerligt,» sade jag, »att perioder af hvad jag hos en annan skulle kalla lättja, beständigt aflösa edra präktiga anfall af energi och kraft.»

»Ja,» svarade han, »det fins hos mig ämne till en oförbätterlig odåga och likaså till en förbannadt rapp karl. Jag tänker ofta på ett par rader af Goethe:

'Schade dass die Natur nur *einen* Menschen aus dir schuf, Denn zum würdigen Mann war und zum Schelmen der Stoff.'Skada, att utaf dig naturen *en* män'ska blott danat, Ty till en hederlig man fans där stoff och stoff till en skälm.»

Men apropos den här Norwoodafifären, så ser ni, att de, som jag antog, hade en medhjälpare i huset, hvilken icke kunde vara någon annan än Lal Rao, taffeltäckaren. Alltså har Jones verkligen den odelade äran af att ha fångat åtminstone en fisk i sitt stora notvarp.»

»Det tycks dock vara ganska orättvistdeladt,» anmärkte jag. »Ni har gjort hela arbetet i den här saken. Jag vinner en hustru, Jones får äran, men ni, säg, hvad får väl ni?»

»För mig,» sade Sherlock Holmes, »återstår alltid kokainflaskan.» Och han sträckte sin smala, hvita hand efter den.